

בז"ה

גליון נ"ז // כ"ה-כ"ח סיון

למשקד

על דלתתי יום יום

שעורי השבוע - נ"ך ומשניות
בתקנת מורנו ורבינו הרב יצחק גינזבורג שליט"א

שבוע פרשת קרח תשפ"ו

נ"ך: דניאל פרקים א-ז

משנה: מנחות פרק ג'

שיעור שבועי: לפרוץ את הצמצום

הוספות: חת"ת // לוח הילולא דצדיקיא // סיפור חסודי

הקדמת המערכת

שבוע טוב ומברך, לכל אנ"ש והתמימים שיחיו, השוקדים על דלתות התורה הקדושה ורבינו שליט"א יום יום!

השבוע, כ"ב-כ"ח סיון, שבוע פרשת קרח, נתחיל בחדש ה' את ספר דניאל העמוק והגאולי בפרקים א'-ז' (הפרקים הכי סיפוריים בספר - שוה את ההתמודדות עם הארמית...), ובמשנה נמשיך את מסכת מנחות בפרק ג'.

בשיעור השבועי - כהרגלנו הק' - נלמד את ה"מעין גנים" לפרשת השבוע - לפרוץ את הצמצום!

וכמובן, לוח הילולות וסיפור חסידי ארוך ומתוק על בעל ההילולא הרב מרדכי אליהו זי"ע בכ"ה סיון.

שימו לב: השבוע, ביום חמישי כ"ו סיון, חל יום הרפואה, יום הניתוח של הרב בשנת תשפ"ד, ואנו המודים לה' על בריאותו והתחזקותו של רבינו שליט"א, מקדישים את הגליון להמשך התחזקות ורפואה ופעולה ללא לאות מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עם כל ב"ב וכל התלמידים שי', בשמחה רבה ומופלגה! מוזמנים להתוועד ולציין את היום טוב השמח בכל אתר ואתר.

בברכת לימוד תורה פורה ומרתק, שיהיו דברי תורה חדשים ומתוקים בפינו תמיד,

המערכת

למנויים, לקבלת הגליון באימייל, לתרומות, הערות והארות – noam23@gmail.com

טבלת הלימוד לחדש סיון

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	ששי	שבת קדש
א' סיון איוב כ"ב	ב' סיון איוב כ"ג	ג' סיון איוב כ"ד	ד' סיון איוב כ"ה	ה' סיון ערב חג השבועות איוב כ"ו	ו' סיון חג השבועות איוב כ"ז	ז' סיון נשא איוב כ"ח זבחים פי"ד
ח' סיון איוב כ"ט	ט' סיון איוב ל'	י' סיון איוב ל"א	יא' סיון איוב ל"ב	יב' סיון איוב ל"ג	יג' סיון איוב ל"ד	יד' סיון בהעלתך איוב ל"ה מנחות פ"א
ט"ו סיון איוב ל"ו	ט"ז סיון איוב ל"ז	י"ח סיון איוב ל"ח	י"ט סיון איוב ל"ט	כ' סיון איוב מ'	כ"א סיון איוב מ"א	כ"א סיון שלח איוב מ"ב מנחות פ"ב
כ"ב סיון דניאל א'	כ"ג סיון דניאל ב'	כ"ד סיון דניאל ג'	כ"ה סיון דניאל ד'	כ"ו סיון יום הרפואה דניאל ה'	כ"ז סיון דניאל ו'	כ"ח סיון קרח דניאל ז' מנחות פ"ג
כ"ט סיון דניאל ח'	ל' סיון דניאל ט'	א' תמוז דניאל י'	ב' תמוז דניאל י"א	ג' תמוז דניאל י"ב	ד' תמוז דניאל י"ג	ה' תמוז חקת דניאל י"ד מנחות פ"ד

יום ראשון // כ"ב סיון

הומש - ראשון פרשת קרח

(פרק טז) (א) {פ} וַיִּקַּח קָרַח בְּזִיצָהּ בְּזִקְהָת בְּזִלְגֵי וְדָתָן וְאַבְיָרִים בְּנֵי אֱלִיאָב וְאוֹזֶן בְּזִפְלֹת בְּנֵי רְאוּבֵן:

ואתפליג קרח בר זיקה בר קהת בר לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואזן בר פלתי בני ראובן.

(א-ב) **ויקח קרח** - פרשה זו יפה נדרשת במדרש ר' תנחומא (תנחומא קרח א'-

ד'). **ויקח קרח** - לקח עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על

הכהונה. וזהו שתרגם אונקלוס: ואיתפליג, נחלק משאר העדה להחזיק

במחלוקת, וכן: מה יקחך לבך (איוב ט"ו:ב), לוקח אותך להפליג משאר בני

אדם. **בן יצהר בן קהת בן לוי** - יעקב בקש רחמים על עצמו שלא יזכיר שמו על

מחלוקתן, שנאמר: בקהלם אל תחד כבודי (בראשית מ"ט:ו'). והיכן נזכר שמו על

קרח? בהתייחסם על הדוכן בדברי הימים, שם נאמר: בן אביאסף בן קרח בן יצהר

בן קהת בן לוי בן ישראל (דברי הימים א' כ"ב-כ"ג). **ודתן ואבירם** - בשביל שהיה

שבט ראובן שרוי בחנייתן תימנה, שכן לקהת ובניו החנים תימנה, נשתתפו עם

קרח במחלוקתו, אוי לרשע אוי לשכנו. ומה ראה קרח לחלוק עם משה? נתקנא

על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל, שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדיבר.

אמר: אחי אבא ארבעה היו, בני קהת עמרם ויצהר חברון ועוזיאל (שמות ו':ח')

עמרם הבכור נטלו שני בניו גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול, מי ראוי ליטול את

שנייה לא אני שאני בן יצהר שהוא שיני לעמרם, והוא מינה את בן אחיו הקטן

מכולם, הריני חולק עליו ומבטל את דבריו. מה עשה? עמד וכינס מאתים

וחמשים ראשי סנדראות, רוב משבט ראובן שכיניו, והם אליצור בן שדיאור וחביריו

וכיוצא בו, שנאמר: נשיאי עדה קריאי מועד, ולהלן הוא אומר: אלה קרואי העדה

וגו' (במדבר א':ט"ז). הלבישן טליתות שכולן תכלת, באו ועמדו לפני משה, אמרו

לו: טלית שכולה תכלת חייבת בציצית או פטורה? אמר להם: חייבת. התחילו

לשחק עליו: אפשר טלית של מין אחר חוט אחד של תכלת פוטרה, זו שכולה

תכלת לא תפטור את עצמה. **בני ראובן** - דתן ואבירם ואזן בן פלתי. [אמר רב: און

אשתו הצילתו. **און** - שישב באנינות כל ימיו. **בן פלתי** - בן שנעשו בו **פלאות**

וניצול. **ויקומו לפני משה** - לאפי משה מתורגם, כנגד פניו קמו להתריס,

ארטרנט.]

(ב) וַיִּקְמוּ לְפָנֵי מֹשֶׁה וְאֲנָשִׁים מִבְּנֵי-יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמֵאֲתָיִם נְשִׂאֵי עֵדָה

קראי מועד אנשי-שם:

וקמו לאפי משה וגובריא מבני ישראל מאתו וחמשין רבירבי פנשתא מערעי זמן אנשיו דשמה.

[ביאור לפסוק זה כלול בביאור פסוק א]

(ג) וַיִּקְהָלוּ עַל-מֹשֶׁה וְעַל-אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב-לָכֶם כִּי כָל-הָעֵדָה כָּלָם

קדשים ובתוכם יי ומדוע תתנשאו על-קהל יי:

וְאֶת־כְּנִישׁוֹ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן וְאָמְרוּ לְהוֹן סָגִי לְכוּן אֲרִי כָל כְּנִשְׁתָּא כּוּלְהוֹן קְדִישִׁין וּבִינֵיהוֹן שְׂרָאָה שְׂכִינְתָא דִּינִי וּמְדִין אֲתוֹן מְתַרְבְּרִין עַל קַהְלָא דִּינִי.

רב לכם - הרבה יותר מדאי לקחתם לעצמיכם גדולה. **כלם קדושים** - כולם שמעו דברים בסיני מפי הגבורה. **מדוע תתנשאו** - אם לקחת אתה מלכות, לא היה לך לברור לאחריך כהונה. לא אתם לבדכם שמעתם בסיני: אנכי י"י אלהיך, כל העדה שמעו.

(ד) וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל-פָּנָיו:

וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל אַפּוֹהִי.

ויפל על פניו - מפני המחלוקת שכבר זה בידם סורחן רביעי, [חטאו בעגל - ויחל משה (שמות ל"ב:י"א), במתאוננים - ויתפלל משה (במדבר י"א:ב'), במרגלים - ויאמר משה {אל י"י} ושמעו מצרים (במדבר י"ד:י"ג), במחלוקתו של קרח - נתרשלו ידיו]. משל לבן מלך שסרח על אביו ופייס עליו אוהבו פעם ושתיים ושלש, כשסרח רביעית נתרשלו ידי האוהב ההוא, אמר: עד מתי אטריח על המלך שמא לא יקבל עוד הימני.

(ה) וַיִּדְבֹר אֶל-קֶרַח וְאֶל-כָּל-עֵדָתוֹ לֵאמֹר בֹּקֶר וַיֵּדַע יִי אֶת-אֲשֶׁר-לוֹ וְאֶת-הַקְּדוֹשׁ וְהַקְּרִיב אֵלָיו וְאֶת אֲשֶׁר יִבְחַר-בּוֹ יִקְרִיב אֵלָיו:

וּמְלִיל עִם קֶרַח וְעִם כָּל כְּנִשְׁתֵּיהֶּ לְמִימַר בְּצַפְרָא וַיהוֹדַע יִי יַת דְּכֶשֶׁר לִיה וְיַת דְּקְדִישׁ וַיִּקְרִיב לְקַדְמוֹהִי וְיַת דִּיתְרַעִי בֵּיהַּ יִקְרִיב לְשִׁמוּשֵׁיהָ.

בקר ויודע וגו' - עתה עת שכרות הוא לנו, לא נכון להיראות לפניו. והוא היה מתכוין לדחות שמא יחזרו בהן. **בקר** - יבוא, ויודע י"י את אשר לו - לעבודת לוייה. ואת הקדוש - לכהונה. **והקריב** - אותם אליו.

(ו) זֹאת עָשׂוּ קַחוּ-לָכֶם מַחְתָּוֹת קֶרַח וְכָל-עֵדָתוֹ:

דָּא עֲבִידוּ סְבוּ לְכוּן מַחְתָּנִין קֶרַח וְכָל כְּנִשְׁתֵּיהֶּ.

מחנות - כלים שחותין בהן גחלים ויש להן בית יד.

(ז) וַתִּגְנוּ בָהֶן | אֵשׁ וְשִׁימוֹ עֲלֵיהֶן | קְטֹרֶת לִפְנֵי יִי מְחָר וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר-יִבְחַר יְהוָה הוּא הַקְּדוֹשׁ רַב-לָכֶם בְּנֵי לְוִי:

וְהָבוּ בָהוֹן אִישְׁתָּא וְשׁוּ עֲלֵיהוֹן קְטוֹרֶת בּוּסְמִין קָדָם יִי מְחַר וַיהִי גּוּבְרָא דִּיתְרַעִי יִי הוּא קְדִישׁ סָגִי לְכוּן בְּנֵי לְוִי.

רב לכם - דבר גדול נטלתם בעצמיכם לחלוק על הקב"ה.

(ח) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-קֶרַח שְׁמַעוּ-נָא בְנֵי לְוִי:

וַאֲמַר מֹשֶׁה לְקֶרַח שְׁמַעוּ כְעַן בְּנֵי לְוִי.

ויאמר משה אל קרח שמעו נא בני לוי - התחיל לדבר עמו דברים רכים. כיון שראהו קשה עורף, אמר: עד שלא ישתתפו שאר השבט ויאבדו עמו, אדבר גם אל כולם. לכך נאמר: שמעו נא בני לוי.

(ט) הַמַּעֲט מִכֶּם כִּי-הִבְדִּיל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם מֵעַדְתַּת יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶתְכֶם אֵלָיו לְעִבְדָּא אֶת-עֲבֹדַת מִשְׁכַּן יִי וְלַעֲמֹד לִפְנֵי הָעֵדָה לְשִׁרְתֶּם:

הַזְעִיר לְכוּן אֲרִי אֶפְרַיִם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יִתְכוּן מִכְּנִשְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל לְקַרְבָּא וְיִתְכוּן לְקַדְמוֹהִי לְמַפְלַח לְתַת פּוּלְחָן מִשְׁכַּנָּא דִּינִי וְלִמְקָם קָדָם כְּנִשְׁתָּא לְשִׁמוּשֵׁיהוֹן.

ולעמוד לפני העדה - לשורר על הדוכן.

(י) וַיִּקְרַב אֶתְךָ וְאֶת-כָּל-אֶחָיִךְ בְּנֵי-לֵוִי אֶתְךָ וּבִקְשָׁתֶם גַּם-כִּהְנֵהָ:
וְקָרִיב יָתֵד וְיָתַד כָּל אֶחָד בְּנֵי לְוִי עִמָּךְ וַיַּעַן אֶתְּוֹ אֶף כְּהוֹנֵתָא רַבְתָּא.

ויקרב אותך - לאותו שירות שהרחיק ממנו שאר עדת ישראל.

(יא) לָכֵן אֶתָּה וְכָל-עַדְתְּךָ הַנִּעַדִים עַל-יְיָ וְאַהֲרֹן מֵה־הוּא כִּי [תְלִינּוּ] (תְלוּנו)
עֲלִיו:

בְּכֹו אֶתְּ וְכָל כְּנִשְׁתְּךָ דְאִזְדְּמַנְתּוּן עַל יְיָ וְאַהֲרֹן מָא הוּא אַרִי מִתְרַעַמְתּוּן עֲלוּהִי.

לכן - בשביל כך אתה וכל עדתך נועדים אתם על יי', כי בשליחותו עשיתי לתת כהונה לאהרן, ולא לנו הוא המחלוקת הזו.

(יב) וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְקַרְא לְדָתָן וְלָאֲבִירָם בְּנֵי אֶלְיָאָב וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלֶה:
וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְמַקְרֵי לְדָתּוֹ וְלָאֲבִירָם בְּנֵי אֶלְיָאָב וַאֲמָרוּ לֹא נִסְק.

וישלח משה וגו' - מכאן שאין מחזקין במחלוקת, שהיה משה מחזר אחריהם להשלימם בדברי שלום. **לא נעלה -** פיהם הכשילים, אין להם אלא ירידה.

(יג) הַמַּעֲט כִּי הֶעֱלִיתָנוּ מֵאֶרֶץ זְבַת חֶלֶב וְדִבַּשׁ לְהַמִּיתָנוּ בַּמִּדְבָּר כִּי-תִשְׁתַּרְרַר
עֲלִינוּ גַם-הַשְּׁתַּרְרָה:

הַזְעִיר אַרְי אַסִּיקְתָּנָא מְאַרַע עֲבָדָא חֶלֶב וְדִבֶּשׁ לְקַטְלוּתָנָא בַּמִּדְבָּרָא אַרִי מִתְרַבְּתָּ עֲלָנָא אֶף אֶתְרַבְּרָבָא.

תהלים - פרקים ק"ו-ק"ז

תניא יומי - שער היהוד והאמונה פ"ז

והנה במ"ש יובן מ"ש אני ה' לא שניתי פי' שאין שום שינוי כלל כמו שהיה לבדו קודם בריאת העולם כך הוא לבדו אחר שנברא וז"ש אתה הוא עד שלא נברא העולם אתה הוא כו' בלי שום שינוי בעצמותו ולא בדעתו כי בידיעת עצמו יודע כל הנבראים שהכל ממנו ובטל במציאות אצלו וכמ"ש הרמב"ם ז"ל שהוא היודע והוא הידוע והוא הדיעה עצמה הכל אחד ודבר זה אין כת בפה לאמרו ולא באזן לשמעו ולא בלב האדם להכירו על בוריו כי הקב"ה מהותו ועצמותו ודעתו הכל אחד ממש מכל צד ופינה בכל דרך יהוד ואין דעתו דבר נוסף על מהותו ועצמותו כמו שהוא בנפש האדם שדעתה דבר נוסף על מהותה ומורכב בה שהרי כשהאדם לומד ויודע איזה דבר כבר היתה בו נפשו המשכלת בטרם שלמד וידע ואחר שלמד וידע ניתוספה ידיעה זו בנפשו וכן מידי יום ביום ימים ידברו ורוב שנים יודיעו חכמה ואין זו אחדות פשוטה אלא מורכבת אבל הקב"ה הוא אחדות פשוט בלי שום הרכבה וצד ריבוי כלל ואם כן ע"כ מהותו ועצמותו ודעתו הכל דבר אחד ממש בלי שום הרכבה ולפיכך כשם שאי אפשר לשום נברא בעולם להשיג מהות הבורא

ועצמותו כך אי אפשר להשיג מהות דעתו רק להאמין באמונה שהיא למעלה מהשכל ומהשגה שהקב"ה יחיד ומיוחד הוא ודעתו הכל אחד ממש ובידיעת עצמו מכיר ויודע כל הנמצאים עליונים ותחתונים עד שלשול קטן שבים ועד יתוש קטן שיהיה בטבור הארץ אין דבר נעלם ממנו ואין ידיעה זו מוסיפה בו ריבוי והרכבה כלל מאחר שאינה רק ידיעת עצמו ועצמותו ודעתו הכל אחד ולפי שזה קשה מאד לצייר בשכלנו ע"כ אמר הנביא כי גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממהשבותיכם וכתוב החקר אלוה תמצא וגו' וכתוב העיני בשר לך אם כראות אנוש תראה שהאדם רואה ויודע כל הדברים בידיעה שחוזן ממנו והקב"ה בידיעת עצמו עכ"ל [ע"ש בה' יסודי התורה והסכימו עמו חכמי הקבלה כמבואר בפרדס מהרמ"ק ז"ל]:

לוח היום-יום

כ"ב סיון

לאמירת "והביאנו לשלום" כו' מחברים תחלה ב' הציציות דלפניו, אחר כך מצרפים ציצית כנף השמאלי דלאחוריו, אחר זה ציצית דכנף הימין ואוחזים אותם בין קמיצה לזרת דיד שמאל. נושקים הציציות שש פעמים היינו באמירת תיבות: ציצית, ציצית, ציצית, אמת, קימת, לעד.

נ"ך יומי - דניאל פרק א'

(א) בַּשָּׁנָה שְׁלוֹשׁ לְמַלְכוּת יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ־יְהוּדָה בָּא נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל וַיִּשְׁלַם וַיֵּצֵר עָלֶיהָ:

בשנת שלש למלכות יהויקים וגו' - וכי איפשר לומר כן והלא הוא מלך בשנת ארבע ליהויקים שנאמר: בשנה הרביעי' ליהויקים בן יאשיהו מלך יהודה היא השנה הראשונה לנבוכד נצר מלך בבל (ירמיהו כ"ה:א'). ומה ת"ל בשנת שלש, בשנת שלש למרדו, שנאמר: ויהי לו יהויקים עבד שלש שנים וישב וימרד בו (מלכים ב כ"ד:א'), ומרד בו שלש שנים, ובשנת שלש עלה עליו והיא שנת שמונה לנבוכד נצר. דאמר מר: שנה ראשונה כיבש נינוה, שנייה עלה וכיבש יהויקים, ושלוש שנים עבדו, ושלוש שנים מרד בו. והיא היתה שנת אחת עשרה למלכות יהויקים חמש שנים קודם שכבשו ושלוש שעבדו ושלושה שמרד בו ואז מת יהויקים תחת ידו והמליך נבוכדנצר תחתיו יהויכין בנו.

(ב) וַיִּתֵּן אֶדְנִי בְיָדוֹ אֶת־יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ־יְהוּדָה וּמִקְצַת כָּלִי בֵּית־הָאֱלֹהִים וַיְבִיאֵם אֶרֶץ־שֹׁנְעַר בֵּית אֱלֹהֵיו וְאֶת־הַכֵּלִים הַבָּיֵא בֵּית אוֹצֵר אֱלֹהֵיו:

ומקצת כלי בית האלהים - לקח ומקצתם נשאר, כמו שנאמר בירמיה: כי כה אמר י"י צבאות אל העמודים ועל הים ועל המכונות ועל יתר הכלים הנותרים בעיר הזאת (ירמיהו כ"ז:ט). **ויביאם ארץ שנער בית אלהיו** - לקלס עבודה

זרה שלו הביא שם את השביה כולה אף את האנשים ואת הכלים הביא אח"כ
בית האוצר.

(ג) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאַשְׁפָּנָיו רַב סָרִיסִיו לְהַבִּיא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִזֶּרַע הַמְּלוּכָה
וּמִזֶּה־הַפְּרִתָּמִים:

הפרתמים - דוכסין.

(ד) יְלָדִים אֲשֶׁר אֵין־בָּהֶם כָּל־מֵאֹם וְטוֹבֵי מְרָאָה וּמְשֻׁכְּלִים בְּכָל־חֻכְמָה
וַיִּדְעֵי דַעַת וּמִבְּיַי מִדָּע וְאֲשֶׁר כָּח בָּהֶם לַעֲמֹד בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ וּלְלַמְּדֵם סֵפֶר
וּלְשׁוֹן בְּשָׂדִים:

ואשר כח בהם לעמוד - פירושו רבותינו שאונסים עצמם מן השחוק ומן השיחה
ומן השינה מפני אימת מלכות עליהם ושמעמידים עצמם כשנצרכים לנקביהם.
וללמדם ספר - מוסב על אשר כח בהם.

(ה) וַיִּמְן לָהֶם הַמֶּלֶךְ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ מִפֶּת־בַּיִת הַמֶּלֶךְ וּמִיַּיִן מִשְׁתֵּיו וּלְגִדְלָם
שָׁנִים שְׁלוֹשׁ וּמִקְצָתָם יַעֲמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ:

וימן - לשון הזמנה. **פת בג -** היא שם מאכל המלך בלשון כשדים. ויש פותרים:
פת בג לחם. ואין נראה כן, שהרי נאמר: ויהי המלצר נושא את פת בגם ונותן להם
זרעונים (דניאל א': ט"ז), ואין זרעונים חליפי לחם אלא חליפי תבשיל.

(ו) וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי יְהוּדָה דְּנִיֵּאל חֲנַנְיָהּ מִיִּשְׂאֵל וְעַזְרָיָה:

(ז) וַיֵּשֶׁם לָהֶם שֵׁר הַסָּרִיסִים שְׁמוֹת וַיֵּשֶׁם לְדַנְיָאֵל בְּלִטְשַׁאצָּר וּלְחַנַּנְיָהּ שְׁדַרְדָּךְ
וּלְמִישָׁאֵל מִיִּשְׁדָּן וְלְעַזְרָיָה עֶבֶד נָגוּ:

בלטשאצר - על שם עבודה זרה של בבל שקרוייה בל שנאמר די שמה
בלטשאצר כשום אלהי (דניאל ד': ה'), בלטשאצר שם לשון חכמה בלשון ארמי.

(ח) וַיֵּשֶׁם דְּנִיֵּאל עַל־לְבָבוֹ אֲשֶׁר לֹא־יִתְגַּאֵל בְּפֶת־בַּיִת הַמֶּלֶךְ וּבִיַּיִן מִשְׁתֵּיו
וַיִּבְקֶשׁ מִשֵּׁר הַסָּרִיסִים אֲשֶׁר לֹא יִתְגַּאֵל:

יתגאל - לשון לכלוך.

(ט) וַיִּתֵּן הָאֱלֹהִים אֶת־דְּנִיֵּאל לְחֻסְדָּא וְלִרְחֻמִּים לִפְנֵי שֵׁר הַסָּרִיסִים:

שר הסריסים - שהיה שר על משרתי המלך.

(י) וַיֹּאמֶר שֵׁר הַסָּרִיסִים לְדַנְיָאֵל יִרְא אֲנִי אֶת־אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר מָנָה אֶת־
מֵאֲכַלְכֶּם וְאֶת־מִשְׁתֵּיכֶם אֲשֶׁר לָמָּה יִרְאָה אֶת־פְּנֵיכֶם זַעֲפִים מִן־הַיְלָדִים
אֲשֶׁר כָּגִילְכֶם וְחִיבְתֶם אֶת־רֵאשֵׁי לְמֶלֶךְ:

אשר מנה - אשר הזמין וסיפק. **כגילכם -** דוגמתכם ולשון משנה הוא בן גילו.
וחייבתם את ראשי למלך - תהיו גורמים לי להתחייב התז הראש.

(יא) וַיֹּאמֶר דְּנִיֵּאל אֶל־הַמְּלָצָר אֲשֶׁר מָנָה שֵׁר הַסָּרִיסִים עַל־דְּנִיֵּאל חֲנַנְיָהּ
מִיִּשְׂאֵל וְעַזְרָיָה:

המלצר - הסודר את המנות ואת הקערות שקורין שנסקל.

(יב) נִסְנָא אֶת-עֲבָדֶיךָ יָמִים עֲשָׂרָה וַיִּתְּנוּ-לָנוּ מִן-הַזֵּרְעִים וְנֹאכְלָה וּמִים וְנִשְׁתָּה:

נס נא - לשון נסיון. **מן הזרועים** - מיני קטניות תחת פת בג.

(יג) וַיֵּרְאוּ לְפָנֶיךָ מְרֹאֵינוּ וּמְרֹאֵה הַיְלָדִים הָאֲכָלִים אֶת פֶּת-בַּג הַמֶּלֶךְ וְכֹאשֶׁר תִּרְאֶה עֲשֵׂה עִם-עֲבָדֶיךָ:

וכאשר תראה - ולפי מה שתראה עשה.

(יד) וַיִּשְׁמַע לָהֶם לְדַבֵּר הַזֶּה וַיִּנְסֶם יָמִים עֲשָׂרָה:

(טו) וּמִקְצַת יָמִים עֲשָׂרָה נִרְאָה מְרֹאֵיהֶם טוֹב וּבְרִיאֵי בָשָׂר מִן-כָּל-הַיְלָדִים הָאֲכָלִים אֶת פֶּת-בַּג הַמֶּלֶךְ:

(טז) וַיְהִי הַמֶּלֶצֶר נֹשֵׂא אֶת-פֶּת-בַּגָּם וַיֵּין מִשְׁתֵּיהֶם וַנִּתֵּן לָהֶם זֵרְעָנִים:

נושא את פת בגם - נוטלו לעצמו.

(יז) וְהַיְלָדִים הָאֵלֶּה אַרְבַּעַתָּם נָתַן לָהֶם הָאֱלֹהִים מִדָּע וְהַשֶּׁבֶל בְּכָל-סֹפֶר וְחֻכְמָה וּדְנִיָּאל הַבֵּן בְּכָל-חִזּוֹן וַחֲלֻמוֹת:

(יח) וּלְמִקְצַת הַיָּמִים אֲשֶׁר-אָמַר הַמֶּלֶךְ לְהַבִּיאֵם וַיְבִיאֵם שָׂר הַסְּרִיסִים לְפָנָי נְבֻכַדְנֶצַּר:

אשר אמר המלך להביאם - שיבאו לפניו.

(יט) וַיְדַבֵּר אִתָּם הַמֶּלֶךְ וְלֹא נִמְצָא מִכֻּלָּם כְּדְנִיָּאל חֲנַנְיָה מִישָׂאֵל וְעִזְרָיָה וַיַּעֲמְדוּ לְפָנָי הַמֶּלֶךְ:

(כ) וְכֹל דָּבָר חֻכְמַת בֵּינָה אֲשֶׁר-בִּקֶּשׂ מֵהֶם הַמֶּלֶךְ וַיִּמְצְאוּם עֲשֵׂר יָדוֹת עַל כָּל-הַחֲרֻטָּמִים הָאֲשֵׁפִים אֲשֶׁר בְּכָל-מְלָכוֹתָו:

החרטומים - אילו ששואלים בטימי מתים בעצמות מתים כמה דאת אמר שחוק עצמות, שחיק טמיא. **והאשפים** - אילו שדוחקין במזל, כך מפורש בתנחומא.

(כא) וַיְהִי דְנִיָּאל עַד-שְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ הַמֶּלֶךְ:

ויהי דניאל - בגדולה בבבל עד שנת אחת לכוורש המלך לדברי האומר התך זה דניאל ולמה נקרא שמו התך שחתכוהו מגדולתו צריכין אנו לומר שזה כורש הראשון שלפני אחשורוש ולדברי האומר שכל דברי מלכות נחתכין על פיו נאמר כורש זה הוא דריוש השני שאחר אחשורוש ובימי דריוש המדי שהשליכו לגוב אריות לא ירד מגדולתו שנאמר: ודניאל דנה הצלח במלכות דריוש ובמלכות כורש פרסיא (דניאל ו':כ"ט) למדנו שבימי כורש הראשון היה בגדולה.

יום שני // כ"ג סיון

הומש – שני פרשת קרה

(יד) {שני} אָף לֹא אֶל-אֶרֶץ זְבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ הִבִּיאֲתָנוּ וַתִּתֶּן-לָנוּ נַחֲלַת שְׂדֵה וְכָרֶם הַעֵינֵי הָאֲנָשִׁים הָהֵם תִּנְקַר לֹא נַעֲלָה:

אף לא לארע עבדא חלב ודבש אעילתנא ויהבת לנא אחסנת חקליו וכרמיו העיני גובריא האנו תשלח לעזרא לא נסק.

ותתן לנו - הדבר מוסב על לא האמור למעלה. לא הביאותנו, ולא נתת לנו נחלת שדה וחרם. אמרת לנו: אעלה אתכם מעוני מצרים (שמות ג'י"ד) אל ארץ טובה וגו' (שמות ג'ח'), משם הוצאתנו, ולא לארץ זבת חלב ודבש אשר אמרת הביאותנו, אלא גזרת עלינו להמיתנו במדבר, שאמרת לנו: במדבר הזה יפלו פגריכם (במדבר י"ד:כ"ט). **העיני האנשים וגו'** - אפילו אתה שולח לנקר את עינינו אם לא נעלה אליך, לא נעלה. **האנשים ההם** - כאדם שתולה קללתו בחבירו.

(טו) וַיַּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל-יְהוָה אֶל-תִּפְּן אֶל-מִנְחָתָם לֹא חָמַר אֶחָד מֵהֶם נְשֵׂאתִי וְלֹא הִרְעֵתִי אֶת-אֶחָד מֵהֶם:

ותקיף למשה לחדא ואמר קדם ?? לא תקביל ברענא קורבנהון לא חמרא דחד מנהון שחרית ולא אבאישית לחד מנהון.

אל תפן אל מנחתם - לפי פשוטו: הקטרת שהם מקריבים לפניך מחר אל תפן אליה. והמדרש אומר: יודע אני שיש להם חלק בתמידי ציבור, אף חלקם לא יקובל לפניך לרצון, תניחנו האש ולא תאכלנו. **לא חמור אחד מהם נשאתי** - לא חמורו של אחד מהם נטלתי, אפילו כשהלכתי ממדין למצרים והרכבתי את אשתי ואת בניי על החמור, והיה לי ליטול אותו חמור משלהם, לא נטלתי אלא משלי. שחרית, לשון ארמי, כך נקראת אנגריא של מלך, שחור.

(טז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-קָרַח אַתָּה וְכָל-עֵדְתְךָ הֵיוּ לִפְנֵי יְהוָה אַתָּה וְהֵם וְאַהֲרֹן מִקָּר:

ואמר משה לקרח אתך וכל פנשתך הווי זמיניו לקדם ?? אתך ואניו ואהרו מחר.

והם - עדתך.

(יז) וַיִּקְחוּ אִישׁ מִחֶתְתּוֹ וּנְתַתָּם עֲלֵיהֶם קְטֹרֶת וְהִקְרַבְתָּם לִפְנֵי יי אִישׁ מִחֶתְתּוֹ חֲמִשִּׁים וּמֵאֲתַיִם מִחֶתֶת וְאַהֲרֹן אִישׁ מִחֶתְתּוֹ:

וסבו גבר מחתיתיה ותתנו עליהון קטורת בוסמין ותקרבוו קדם ?? גבר מחתיתיה מאתו וחמשין מחתיו ואת ואהרו גבר מחתיתיה.

והקרבתם [וגו'] איש מחתתו - החמשים ומאתים איש שבכם.

(יח) וַיִּקְחוּ אִישׁ מִחֶתְתּוֹ וַיִּתְּנוּ עֲלֵיהֶם אֵשׁ וַיְשִׂימוּ עֲלֵיהֶם קְטֹרֶת וַיַּעֲמְדוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

ונסיבו גבר מחתיתיה ויהבו עליהון אישתא ושויאו עליהון קטורת בוסמין וקמו בתרע משפון זמנא ומשה ואהרו.

(יט) וַיִּקְהַל עֲלֵיהֶם קָרַח אֶת-כָּל-הָעֵדָה אֶל-פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּרָא כְבוֹד-
יְהוָה אֶל-כָּל-הָעֵדָה:

וּכְבִּישׁ עֲלֵיהוֹן קָרַח יָת כָּל כְּנִשְׁתָּא לְתַרְע מְשָׁפֹן זְמַנָּא וְאַתְגְּלִי יִקְרָא דִּי לְכָל כְּנִשְׁתָּא.

ויקהל עליהם קרח - בדברי ליצנות. כל הלילה ההוא הלך אצל כל השבטים ופיתה אותם: כסבורים אתם שעלי לבדי אני מקפיד, איני מקפיד אלא בשביל כלכם, אילו באים ונוטלים להם כל הגדולות, לו מלכות, לאחיו כהונה, עד שנתפתו כולם. **וירא כבוד יי'** - בא בעמוד ענן.

תהלים - פרקים ק"ה-קי"ב

תניא – שער היהוד והאמונה פ"ז

והנה מכאן יש להבין שגגת מקצת חכמים בעיניהם ה' יכפר בעדם ששגו וטעו בעיונם בכתבי הארז"ל והבינו ענין הצמצום המוזכר שם כפשוטו שהקב"ה סילק עצמו ומהותו ח"ו מעוה"ז רק שמשגיח מלמעלה בהשגחה פרטית על כל היצורים כולם אשר בשמים ממעל ועל הארץ מתחת והנה מלבד שא"א כלל לומר ענין הצמצום כפשוטו שהוא ממקרי הגוף על הקב"ה הנבדל מהם ריבוא רבבות הברדות עד אין קץ אף גם זאת לא בדעת ידברו מאחר שהם מאמינים בני מאמינים שהקב"ה יודע כל היצורים שבעוה"ז השפל ומשגיח עליהם וע"כ אין ידיעתו אותם מוסיפה בו ריבוי וחידוש מפני שיודע הכל בידיעת עצמו הרי כביכול מהותו ועצמותו ודעתו הכל א' וז"ש בתקונים תיקון נ"ז דלית אתר פנוי מיניה לא בעילאין ולא בתתאין ובר"מ פ' פנחס איהו תפיס בכולא ולית מאן דתפיס ביה כו' איהו סוכ"ע כו' ולית מאן דנפיק מרשותי לבר איהו ממכ"ע כו' איהו מקשר ומיחד זינא לזיניה עילא ותתא ולית קורבא בד' יסודין אלא בקב"ה כד איהו בינייהו עכ"ל. ור"ל לית מאן דתפיס בי' שאין מי שיתפוס בהשגת שכלו מכל שכלים העליונים במהותו ועצמותו של הקב"ה כמ"ש בתקונים סתימא דכל סתימין ולית מחשבה תפיסא כך כלל וגם בתחתונים אע"ג דאיהו ממכ"ע אינו כנשמת האדם תוך גופו שהיא נתפסת תוך הגוף עד שמתפעלת ומקבלת שינויים משינויי הגוף וצערו מהכאות או קרירות או חמימות האש וכיוצא משא"כ בהקב"ה שאינו מקבל שום שינוי משינויי עוה"ז מקיץ לחורף ומיום ללילה כדכתיב גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר לפי שאינו נתפס כלל תוך העולמות אע"ג דממלא לון

לוח היום-יום

כ"ג סיון

מענה אבי אדוני זקני מורי ורבי לאבי אדמו"ר ביחידות חורף תרל"ה: היצר הרע נקרא נפש הבהמית לא מפני שהוא בהמה דוקא, כי לפעמים הוא שועל פקח שבחיות וצריכים לחכמה מרובה להבין תחבולותיו. ולפעמים הוא מתלבש בלבוש צדיק תמים ענו ובעל מדות טובות.

בכל אחד ואחד הנפש הבהמית שלו היא לפי מהותו הפרטי. ויש אשר מתעורר חשק גדול ללמוד חסידות או להתבונן היטב באיזה השכלה, ובאמת הנה זהו רק עצת היצר ומתחבולות נפש הבהמית למנוע מעבודת התפלה וכדומה.

ונקוט האי כללא בידך וזכור אותו תמיד, כי כל דבר המועיל או מביא לעבודה בפועל, הנה כל מניעה שתהיה לדבר זה - אפילו אם המניעה היא מדבר היותר נעלה - הוא רק מתחבולותיה של נפש הבהמית.

וסיים אבי אדמו"ר נשמתו עדן: עד אז לא ידעתי אז עס קען זיין א פרומער נה"ב, ווער רעדט נאך א חסידישער נה"ב (= שיכולה להיות נפש בהמית דתית, ומי מדבר על נפש בהמית חסידית).

נ"ך יומי - דניאל פרק ב'

(א) {ס} וּבִשְׁנַת שְׁתַּיִם לְמַלְכוּת נְבֻכַדְנֶצַּר חָלַם נְבֻכַדְנֶצַּר חֲלֹמוֹת וַתִּתְּפַעֵם רוּחוֹ וַיִּשְׁנָתוּ נְהִיָּתָה עָלָיו:

ובשנת שתיים למלכות נבוכד נצר חלם וגו' - אי איפשר לומר כן, אלא בשנת שתיים לחורבן הבית, כך שנויה בסדר עולם. וקראו למלכות נבוכד נצר על שם שהראה זדונו ליכנס לתוך דביר מלכו של עולם. **נהיתה עליו -** לשון שברון, כמו: הוה על הוה (יחזקאל ז' כ"ו), הוות ותוך. **ותתפעם רוחו -** בפרעה נאמר ותפעם רוחו (בראשית מ"א:ח') שלא נעלם ממנו אלא פתרון החלום וכאן שנעלם ממנו גם החלום כפל את הלשון. **ותתפעם -** לשון פעימה והלימה.

(ב) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְקַרְא לְחַרְטֻמִּים וְלֹאֲשָׁפִים וְלִמְכַשְׁפִּים וְלַכְּשָׁדִים לְהַגִּיד לְמֶלֶךְ חֲלֹמֹתָיו וַיָּבֵאוּ וַיַּעֲמְדוּ לְפָנָי הַמֶּלֶךְ: (ג) וַיֹּאמֶר לָהֶם הַמֶּלֶךְ חֲלֹם חֲלֹמֹתַי וַתִּתְּפַעֵם רוּחִי לְדַעַת אֶת־הַחֲלוֹם: (ד) וַיִּדְבְּרוּ הַכְּשָׁדִים לְמֶלֶךְ אַרְמִית מִלְּפָא לְעֵלְמִין חִיִּי אָמַר חֲלֹמָא [לְעַבְדָּךְ] (לעבדיך) וּפְשָׂרָא נְחוּא: **לעלמין חיי -** לעולם יחיה. **אמר חלמא לעבדך -** אמור החלום לעבדך.

(ה) עָנָה מִלְּפָא וַאֲמַר [לְכַשְׁדָּאִי] (לכשדיא) מַלְּתָה מִנִּי אֲזָדָא הֵן לָא תְהוֹדְעוּנִי חֲלֹמָא וּפְשָׂרָה הִדְמִין תִּתְּעַבְדּוּן וּבְתִיכוּן נְוִלִי יִתְּשָׁמוּן:

מילתה מני אזדא - הדבר ממני הלך. **הן לא תהודעוני חלמא ופשריה -** אם לא תודיעוני החלום ופתרונו. **הדמין תתעבדון -** לאיברים תתחתכו. והרבה יש בתלמוד: הדמו לי הדומי דחיותא במסכת גיטין (בבלי גיטין ס"ז:). **נולי -** אשפה. **יתשמון -** לשון וְשָׂם, יהו שומות לאשפות.

(ו) וְהָיוּ חֲלָמָא וּפְשָׁרָה תְּהֵיחֻז מִתְּנָן וּנְבִיזָה וַיִּקָּר שְׁגִיָּא תְּקַבְּלוּן מִזְּקַדְמֵי לְהָיוּ חֲלָמָא וּפְשָׁרָה הַחֻנְיָ:

והן - ואם. ונבזבה - דורנות. להן - אך. החוני - הגידו לי.

(ז) עֲנֵנוּ תְּנִינֹת וְאַמְרִין מִלְּפָא חֲלָמָא יֵאמֵר לְעַבְדֵּיהּ וּפְשָׁרָה נְהַחֻהּ:

תנינות - שנית. נהחיה - נגיד.

(ח) עֲנֵה מִלְּפָא וְאַמְר מְזִיבֵיב יַדַּע אָנְהּ דֵּי עֵדְנָא אֲנִתּוֹן זְבַנְיִן כָּל־קַבְּלֵי דֵּי חֲזִיתּוֹן דֵּי אֲזִדָּא מְנֵי מִלְּתָא:

מן יציב ידע אנה - באמת יודע אני. יציב - דבר אמת ויציב. די עידנא אנתון

זבנין - אשר השעה הזאת אתם מסורים למות. כל קבל די חזיתון - כל כנגד

שאתם רואים שהלך ממני הדבר ואתם כופלים לי להגיד לכם.

(ט) דֵּי הַחֲלָמָא לֹא תְּהוֹדְעֵנִי חֲדָה־הִיא דְּתִכּוֹן וּמְלָה כְּדָבָה וּשְׁחִיתָהּ [הַזְדַּמְנְתּוֹן] (הַזְדַּמְנְתּוֹן) לְמֵאמְר קַדְמֵי עַד דֵּי עֵדְנָא יִשְׁתַּנָּא לְהָיוּ חֲלָמָא אֲמֵרוּ לִי וְאַנְדַּע דֵּי פְשָׁרָה תְּהֵחֻנְיָ:

די הן חלמא לא תהודעיני וגו' - אשר אם החלום ופתרונו לא תודיעני אחת

היא דתכם להמית. ומלה כדבה ושחיתה הזדמנתון - או אם דבר כזב ונשחת

תכינו עצמכם לומר לפני. עד די עדנא ישתנא - עד אשר ישתנה העת כלומר

קודם נטות צללי ערב שישתנה מועד הבקר. עד די עדנא ישתנא - לשון גערה

וגזום הוא כך יענש והעונש כבר פירש למעלה ודוגמתו לכן כל הורג קין (בראשית

ד':ט"ו). להן - אך החלום אמרו לי מה חלמתי, ואדע כ"ש שהפתרון תגידו.

(י) עֲנֵנוּ [כְּשִׁדְאֵי] (כְּשִׁדְאֵי) קְדָם־מִלְּפָא וְאַמְרִין לֹא־אִיתִי אֲנִשׁ עַל־יִבְשֻׁתָּא

דֵּי מִלְּת מִלְּפָא יוֹכֵל לְהַחֲוִיָּה כָּל־קַבְּלֵי דֵּי כָּל־מְלִדְרָב וְשְׁלִיט מְלָה כְּדָנָה לֹא

שְׂאֵל לְכָל־חַרְטָם וְאַשְׁף וְכְשִׁדְאֵי:

לא איתי - לא יש. די מלת מלכא - אשר דבר המלך יוכל להגיד. כל קבל - כל

כנגד, כלומר תשובתנו אמת היא לעומת שלא היה מלך מעולם ששאל דבר כזה.

מלה כדנה - דבר כזה. ואשף - הדוחק במזל.

(יא) וּמִלְּתָא דֵּי־מִלְּכָה שְׂאֵל יְקִירָה וְאַחֲרָן לֹא אִיתִי דֵּי יְחֻנְיָה קְדָם מִלְּפָא

לְהָיוּ אֶלְהִין דֵּי מְדַרְהוֹן עַם־בְּשָׂרָא לֹא אִיתּוּהִי:

יקירה - כבידה, ומשאה כבד. ואחרן לא איתי די יחונינה - ואחר אין אשר יגידה.

להן אלהין - אך המלאכים אשר מדורם עם בשר ודם איננו. מדרהון - מלון

מגוריהם. ומדרש רבי תנחומא: ואחרן לא איתי - ואהרן לא איתי כהן הלוּבש אורים

ותומים אינו כאן שיגיד לך אמר להם כל כך היה כח באותו בית ונתתם לי עצה

להחריבו מיד כעס וצוה להרגן.

(יב) כָּל־קַבְּלֵי דְנָה מִלְּפָא בְּנָס וּקְצָף שְׁגִיָּא וְאַמְר לְהוֹבְדָה לְכָל חֲפִימֵי בְּבָל:

כל קבל דנה - לעומת התשובה הזאת. מלכא בנס וקצף שגיא - היה המלך

בזעף וקצף גדול. בנס - בזעף, כמו: והנם זועפים - והא אינון נסיסין (אונקלוס

בראשית מ'ו:). **ואמר להובדה** - ויאמר להאביד, ו'ו של ואמר להובדא נתעצמו בו מנחם ודונש: מנחם דחק עצמו לתת ב'י"ת של בנס ביסוד התיבה ולא פתר בנס וקצף לשון שמות הדברים אלא לשון פעל: רגז וקצף הרבה, ואמר להאביד ו'ו שבואמר דחקו לפתור כן. ודונש אמר: שאי איפשר להיות ב'י"ת של בנס יסוד בתיבה אלא שם דבר הוא וכן פתרו בזעף וקצף גדול אמר להאביד ושם ה'ו' טפילה ויתירה, כמו ו'ו של נרדם ורכב וסוס (תהלים ע"ו:ז'). ואני אומר: שאין ה'ו' דחוקה להיות טפלה ויתירה, כי כן פתרונו: מלכא בנס וקצף שגיא המלך נהיה בזעף וקצף גדול ויאמר בזעפו להאבידם ומן המקראות קצרי לשון הוא.

(יג) **וְדַתָּא נְפֻקְתָּ וְחַפְיָמִיא מְתַקְטְלִין וּבְעוּ דְנִיָּאל וְחַבְרוּהִי לְהַתְקַטְלָה:**

ודתא נפקת - דת המלך וגזירתו יצאה במדינה. **ובעו דניאל וחברוהי להתקטלה** - ונתבקשו דניאל וחבריו ליהרג.

(יד) {ס} **בְּאֲדִין דְּנִיָּאל הִתִּיב עֵטָא וְטַעַם לְאַרְיוֹד רַב־טַבְחָיָא דִּי מַלְכָּא דִּי נַפְק לְקַטְלָה לְחַפְיָמִי בְּבַל:**

באדין - תרגום של אז. **התיב עטא וטעם לאריון** - השיב עצה וטעם לאריון - שם האיש. **רב טבחייא** - שר ההורגים את המחוייבים הריגה למלכות.

(טו) **עָנָה וְאָמַר לְאַרְיוֹד שְׁלִיטָא דִּי־מַלְכָּא עַל־מָה דְּתָא מְהַחְצְפָה מִן־קַדְדָם מַלְכָּא אֲדִין מַלְתָּא הוֹדַע אַרְיוֹד לְדְנִיָּאל:**

על מה דתא מהחצפה - חצופה אישטולטי בלעז, מה זה שדת המלך חצופה להרוג. **אדין מלתא הודע אריון לדניאל** - אז הדבר הודיע אריון לדניאל שקצף המלך על שאין פותר לחלמו.

(טז) **וְדְנִיָּאל עָל וּבְעָה מִן־מַלְכָּא דִּי זְמַן יִנְתְּנִיָּלָהּ וּפְשָׂרָא לְהַחְוִיָּה לְמַלְכָּא:**

על ובעא - נכנס וביקש. **ינתין ליה** - יתן לו.

(יז) {ס} **אֲדִין דְּנִיָּאל לְבִיתָהּ אֲזַל וְלַחֲנִנְיָהּ מִישָׂאֵל וְעִזְרִיָּה חַבְרוּהִי מַלְתָּא הוֹדַע: (יח) וְרַחֲמִין לְמַבְעָא מִן־קַדְדָם אֲלֵהּ שְׁמִיָּא עַל־רְזָא דְּנָגָה דִּי לָא יְהוּבְדוּן דְּנִיָּאל וְחַבְרוּהִי עַם־שָׂאָר חַפְיָמִי בְּבַל: (יט) אֲדִין לְדְנִיָּאל בְּחֻזָּא דִּי־ לִילִיָּא רְזָא גְלִי אֲדִין דְּנִיָּאל בְּרִדְּ לְאַ־לֵה שְׁמִיָּא:**

רזא גלי - הסתר נגלה.

(כ) **עָנָה דְּנִיָּאל וְאָמַר לְהוּא שְׁמָה דִּי־אֲלֵהָ מְבַרְדְּ מִן־עַלְמָא וְעַד עַלְמָא דִּי חֲכַמְתָּא וּגְבוּרְתָּא דִּי לֵה־קִיָּא:**

להוא - יהי.

(כא) **וְהוּא מְהַשְׁנָא עַדְנִיָּא וְזַמְנִיָּא מְהַעֲדָה מַלְכִין וּמְהַקִּים מַלְכִין יְהָב חֲכַמְתָּא לְחַפְיָמִין וּמַנְדַּעָא לִידְעֵי בִינָה:**

מהשנא - משנה ומחליף. **מהעדה מלכין ומקיים מלכין יהב** שמלכות נבוך נצר פוסקת ומלכות אחרת עומדת.

(כב) הוא גלא עמיקתא ומסתרתא ידע מה בחשוכא [ונהורא] (ונהירא) עמה שרא:

הוא גלא עמיקתא - גולה עמוקות. **ומסתרתא** - על שגלה לו עומק זה.

(כג) לך אלה אבהתי מהודא ומשבח אנה די חכמתא וגבורתא יבת לי וכען הודעתני די בעינא מנד דימלת מלכא הודעתנא:
הודעתנא - הודעתנו.

(כד) כלקבל דנה דניאל על על-אריוך די מני מלכא להובדה לחכימי בבל אזלו וכן אמרלה לחכימי בבל אל-תהווד העלני קדם מלכא ופשרא למלכא אחוא:

כל קבל דנה - כל עומת זה שנגלה לו הסוד. **דניאל על על אריוך** - נכנס אצל אריוך. **די מני מלכא** - שהפקיד המלך. **אל תהווד** - אל תאבד. **העלני** - הכניסני.

(כה) {ס} אדין אריוך בהתבהלה הנעל לדניאל קדם מלכא וכן אמרלה די-השפחת גבר מן-בני גלותא די יהוד די פשרא למלכא יהודע:

אדין - אז. **בהתבהלה** - בבהלה כלומר במהירות. **הנעל** - הכניס את דניאל. **די השכחת גבר** - אשר מצאתי איש. **גלותא די יהוד** - גלות יהודה.

(כו) ענה מלכא ואמר לדניאל די שמה בלטשאצר [האיתך] (האיתך) כהל להודעתני חלמא די-חזית ופשרה:

האיתך כהל - הִשָּׁךְ יכול. **די חזית** - אשר ראיתי.

(כז) ענה דניאל קדם מלכא ואמר רזא די-מלכא שאל לא חכימין אשפין חרטמין גזרין יכלין להחוייה למלכא:

גזרין - שם מין בעל כישוף.

(כח) ברם איתי אלה בשמיא גלא רזין והודע למלכא נבוכדנצר מה די להוא באחרית יומיא חלמד וחזין ראשך על-משפך דנה הוא:

ברם איתי וגו'. והודע למלכא וגו' - הוא גילה לי רז זה ועל ידו הודיע למלך עיקר חלומו בעתידות. **חלמך וחזוי ראשך על משכך** - אשר על משכך זהו.

(כט) {ס} [אנת] (אנתה) מלכא רעיונד על-משפך סלקו מה די להוא אחרי דנה וגלא רזיא הודעך מה-די להוא:

רעיונד - הירהורך. **על משכך סליקו** - מה שאתה מהרהר ביום מה יהיה אחרך על משכך עלו. **וגלא רזיא הודעך** - והקב"ה המגלה רזים הודיעך את אשר יהיה.

(ל) ואנה לא בחכמה די-איתי בל מן-כל-חינא רזא דנה גלי לי להן על-דברת די פשרא למלכא יהודעון ורעיוני לבבך תנדע:

ואנה לא בחכמה וגו' - ואני לא מרוב חכמה שיש בי משאר כל הבריות יותר נגלה לי הסוד הזה, להן על דברת די פשרא למלכא יהודעון - אך לפי שהק' רוצה להודיעך. יהודעון - יודיעוך מן השמים. **ורעיוני לבבך תנדע** - והרהורי לבבך שאתה מהרהר תמיד לדעת מי יקום אחריך. **תנדע** - תדע.

(לא) {ס} [אָנְתָּ] (אנתה) מְלָכָא חָזָה הוּיָת וְאֵלּוּ צָלַם חַד שְׁגִיָא צְלָמָא דְכֵן רַב וְזִינְיָה יִתִּיר קָאָם לְקַבְלָד וְרוּה דְחִיל:

חזה הויַת - רואה היית. **אלו** - לשון והנה. **צלמא דכּן רב** - ואותו צלם אשר כן היה גדול. **וזינה יתיר קאם לקבלך** - היה עומד לנגדך. **ורוה דחיל** - ותארו נורא.

(לב) הוא צלמא ראשה די־דהב טב חדוהי ודרעוהי די כסף מעוהי וירכתה די נחש:

די דהב טב - של זהב טוב. **חדוהי** - חזה שלו. **ודרעוהי** - וזרועותיו. **מעוהי וירכתיה** - בטנו ויריכותיו.

(לג) שְׁקוּהי דִּי פְרִזְל רְגֵלוּהי [מְנַהִין] (מנהון) דִּי פְרִזְל [וּמְנַהִין] (ומנהון) דִּי חֶסֶף:

שקוהי די פרזל - שוקיו של ברזל. **מנהון די פרזל ומנהון די חסף** - מהן של ברזל ומהן של חרש.

(לד) חָזָה הוּיָת עֵד דִּי הַתְּגִזְרַת אֲבָן דִּי־לָא בִידִין וּמַחַת לְצִלְמָא עַל־רְגֵלוּהי דִּי פְרִזְלָא וְחֶסְפָּא וְהַדְקַת הַמּוֹן:

די התגזרת אבן - אשר נחתכה ונבדלה אבן אחת. **די לא בידין** - אשר לא בידים כי אם מאיליה. **ומחת לצלמא** - והכתה את הצלם. **והדקת המון** - והדיקה אותם.

(לה) בַּאדִין דְּקוּ כַחְדָּה פְּרִזְלָא חֶסְפָּא נְחָשָׁא כֶּסֶפָּא וְדַהֲבָא וְהוּל כְּעוּר מִן־אֲדָרִי־קִיט וּנְשָׂא הַמּוֹן רוּחָא וְכַל־אֲתֵר לֹא־הִשְׁתַּכַּח לְהוֹן וְאַבְנָא דִּי־מַחַת לְצִלְמָא הָוֵת לְטוּר רַב וּמְלֵאת כָּל־אֲרַעָא:

באדין דקו כחדה - אז הודקו יחד כל מיני מתכות וחרש שהיו בו. **והו כעור מן אדרי קייט** - והיו כמוץ מגורנות הקיץ. **ונשא המון רוחא** - ותשא אותם הרוח. **וכל אתר לא השתכח להון** - כלומר לא נודע מקומם הראשון ולא ניכר שהיו שם מעולם. **הות לטור רב** - נעשית הר גדול.

(לו) דִּנְהָ חֵלְמָא וּפְשָׁרָה נְאֻמַּר קְדָם־מְלָכָא:

דנה חלמא - הרי זה החלום שחלמת. **ופשריה נאמר וגו'** - ופתרונו נאמר לך.

(לז) [אָנְתָּ] (אנתה) מְלָכָא מְלָד מְלַכְיָא דִּי אֵלָה שְׁמִיָא מְלִכוּתָא חֶסְנָא וְתַקְפָּא וְיַקְרָא יְהִב־לָךְ:

מלך מלכיא - פרשו רבותינו כל מלך מלכיא האמורין בדניאל מלך ב"ו חוץ מזה שנאמר כנגד הקב"ה. וכן פתרונו: מלך המלכים שהוא אלהי השמים. **מלכותא חסנא** - מלכות חזק וכבד נתן לך.

(לח) וּבְכַל־דֵּי [דִּירִיז] (דארין) בְּנִי־אֲנִשָּׂא חֵיוֹת בְּרָא וְעוֹף־שָׁמַיָא יְהֵב בִּידְךָ
וְהַשְׁלֵטְךָ בְּכָל־הָהוֹן (אנתה) [אַנְתְּ-] הוּא רֵאשָׁה דֵּי דְהַבָּא:

והשלטך בכלהון - והשליטך על כולם שאפילו גוזר על הסוס לא יהי צונף ועל העוף לא יפרח, כמה שנאמר: וגם את חית השדה נתתי לו לעבדו (ירמיהו כ"ז, ו'). **את הוא ראשה די דהבא** - ראש הזהב של צלם שראית אתה הוא שמלכותך חזקה ועתה קיימת והיא חשובה מאד.

(לט) וּבְתַרְךָ תְּקוּם מַלְכוּ אַחְרֵי [אַרְע] (ארעא) מַנְדָּךְ וּמַלְכוּ [תְּלִיתָאָה]
(תליתיא) אַחְרֵי דֵּי נַחְשָׂא דֵּי תַשְׁלֵט בְּכָל־אַרְעָא:

ובתרך תקום מלכו אחרי ארע מנך - ואחריך אחר מלכות בלשצר בנך תקום מלכות אחרת שתטול השררה מזרעך נמוכה ושפלה ממלכות שלך. **ארע** - תחתונה ונמוכה, כמו שהכסף נמוך ושפל מן זהב, וראית שהחזה שאחר הראש היא של כסף כך תהא מלכות מדי ופרס אשר אחר מלכות בבל שפלה ממלכות נבוכד נצר. **ומלכו תליתאה אחרי** - אחרת. **די נחשא** - חסונה כנחשת, והיא מלכות יון מלכות אלכסנדרוס מוקדון.

(מ) וּמַלְכוּ [רְבִיעָאָה] (רביעיה) תְּהוּא תְּקִיפָה כְּפַרְזֻלָּא כְּלִקְבֵּל דֵּי פַרְזֻלָּא
מִהַדְק וְחַשְׁל' פְּלָא וְכַפְרֻזָּלָא דֵּי־מַרְעַע כְּלִאֲלֵן תַּדְק וְתַרְעַ:

ומלכו - רביעאה, היא של רומיים. **קשה כפרזלא** - כאשר ראית השוקיים שהם רביעיים לראש ולחזה ולמעיים והם של ברזל. **מהדק וחשל כולא** - מרדד ומהדק כל מיני מתכות שמרדדין אותן בקורנס. **וחשל** - ומרדד, אטינבישט בלעז, והרבה יש בתלמוד חשלי דודי (בבלי כתובות ע"ז), ביעי חשילתא (בבלי חולין צ"ב). **כל אילין** - כל מיני מתכות הללו שראית בצלם. **תדיק ותרוע** - כן תדוק מלכות רומיים ותרוצץ את כל האומות.

(מא) וְדִי־חֲזִיתָהּ רְגְלִיָא וְאַצְבָּעָתָא [מְנַהֵן] (מנהון) חֶסְף דֵּי־פַחֲר' [וּמְנַהֵן]
(ומנהון) פַּרְזֻל' מַלְכוּ פְּלִיגָה תְּהוּהּ וּמִן־נַצְבָּתָא דֵּי־פַרְזֻלָּא לְהוּא־בָּהּ כְּלִקְבֵּל
דֵּי חֲזִיתָהּ פַּרְזֻלָּא מְעָרְב בְּחֶסְף טִינָא:

חסף די פחר - חרש של יוצר. והרבה יש בתלמוד: מאני דפחרא. **מלכו פליגה תהוה** - מלכות חלוקה תהיה שני מלכים יהיו ממנה כאחד, האחד חזק והאחד חלש, כמו שמפורש למטה: מן קצת מלכותא תהוה תקיפא וגו' (דניאל ב' מ"ב). **ומן נצבתא די פרזלא להוא בה** - אף החלש יהי חזק על שאר האומות על ידי חוזק חבריו שייראו מפניו וזהו מן נצבתא די פרזלא להוי בה, מן חוזק מצב הברזל, יהיה במלך החלש. **כל קבל די חזיתה וגו'** - כל עומת שראית הברזל מעורב בחרסית הטיט.

(מב) וְאַצְבָּעַת רְגְלִיָא [מְנַהֵן] (מנהון) פַּרְזֻל' [וּמְנַהֵן] (ומנהון) חֶסְף מִן־
קֶצֶת מַלְכוּתָא תְּהוּהּ תְּקִיפָה וּמְנָה תְּהוּא תְּבִירָה: (מג) [וְדִי] (די) חֲזִיתָ
פַּרְזֻלָּא מְעָרְב בְּחֶסְף טִינָא מִתְעַרְבִין לְהוֹן בְּזַרְע אֲנִשָּׂא וְלֹא־לְהוֹן דְּבָקִין דְּנָה
עַס־דְּנָה הַא־כְּדֵי פַרְזֻלָּא לָא מִתְעָרְב עַס־חֶסְפָּא:

מתערבין להוון בזרע אנשא וגו' - מתחתנים יהיו עם שאר אומות ולא יהו שלימים ונדבקים עמם באמת ולב שלם ודתיים שונות מדתי שאר אומות. **הא כדי פרזלא לא מתערב וגו' -** הלא הוא כמו שאין הברזל נדבק יפה עם החרש.

(מד) וְבִיזְמִיּהוּן דִּי מַלְכֵי אַנְוּן יְקִים אֱלֹהֵי שְׁמַיָּא מְלָכוּ דִּי לְעֵלְמִין לָא תַתְּחַבֵּל וּמְלָכוּתָהּ לְעַם אַחֲרָן לָא תִשְׁתַּבֵּק תַּדְּק וְתִסִּיף כָּל-אַלְיִן מְלָכוּתָא וְהִיא תִקּוּם לְעֵלְמֵיָא:

וביזמיהון די מלכיא אנון - בימיהם של מלכים הללו בעוד מלכותן של רומיים קיימת. **יקים אלה שמיא מלכו -** יעמיד הקב"ה מלכות אשר לעולם לא תתחבל מלכו, והיא מלכות מלך המשיח. **תדיק ותסיף -** תדוק ותכלה כל אילו המלכויות.

(מה) כָּל-קִבְלָא דִּי-חֲזִיטָא דִּי מְטוּרָא אֶתְגַּזְרַת אֲבָן דִּי-לָא בִידִין וְהִדְקַת פְּרִזְלָא נְחָשָׁא חֲסָפָא כְּסָפָא וְדַהֲבָא אֱלֹהֵי רַב הוֹדַע לְמַלְכָּא מַה דִּי לְהוּא אַחֲרֵי דְנָה וְיִצִיב חֲלָמָא וּמְהִימָן פִּשְׁרָה:

כל קבל די חזיט וגו' - כל עומת שראית שנתפרקה אבן מן ההר שהדיקה את כל הצלם זה פתרון שהמלכות החמישית תכלה ותרופץ את כולן. **מה די להוא אחרי דנה -** מה שיהיה אחרי זאת אחר מלכות זו שלך. **ויציב חלמא -** אמת הוא החלום.

(מו) {ס} בְּאֲדִין מַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר נִפְלַע לְאֲנַפּוּהֵי וּלְדַנְיָאֵל סִגְדָא וּמִנְחָה וְנִיחָחִין אֲמַר לְנִסְכָּה לָהּ:

אמר לנסכה - רצה לעשותו אלוה.

(מז) עָנָה מַלְכָּא לְדַנְיָאֵל וְאָמַר מִן-קִשְׁטֵי דִי אֱלֹהֵיכֻן הוּא אֱלֹהֵי אֱלֹהֵינִי וּמְרָא מַלְכִין וְגַלְהָ רִזִין דִּי יִכְלַת לְמַגְלָא רִזָּא דְנָה:

מן קשוט - באמת. **ומרא מלכין -** אדוני האדונים. **רזא דנה -** סתר זה.

(מח) אֲדִין מַלְכָּא לְדַנְיָאֵל רַבִּי וּמַתְנֵן רַבְרָבָן שְׁגִיאוֹן יְהִבֵּלָהּ וְהַשְׁלִטָה עַל כָּל-מְדִינַת בָּבֶל וְלִבְ-סַגְגִין עַל כָּל-חֲפִימֵי בָּבֶל:

לדניאל רבי - את דניאל גידל על כל השרים.

(מט) וְדַנְיָאֵל בְּעָא מִן-מַלְכָּא וּמְנִי עַל עֵבִידְתָּא דִּי מְדִינַת בָּבֶל לְשִׁדְרָךְ מִשְׁדָּךְ וְעֵבֶד נִגּוּ וְדַנְיָאֵל בְּתַרְעָא מַלְכָּא:

ומני על עבידתא די מדינת בבל - ויפקד על כל צורכי המלכות את חנניה מישאל ועזריה.

יום שלישי // כ"ד סיון

הומש - שלישי פרשת קרה

(כ) {שלישי} {ס} וַיְדַבֵּר יי אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר:
וּמִלִּיל יי עִם מֹשֶׁה וְלֶאֱהֲרֹן לְמִימַר.

(כא) הַבְּדִלּוֹ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֶכְלָה אֹתָם כְּרִגְעַ:
אֶתְפָּרְשׁוּ מִגּוֹ כְּנִשְׁתָּא הָדָא וְאַשְׁיַצִּי יְתִהוֹן כְּשַׁעָה.

(כב) וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הַרְוֹחַת לְכָל־בָּשָׂר הָאִישׁ אֶחָד יַחְטֵא
וְעַל כָּל־הָעֵדָה תִּקְצָף:

וּנְפְלוּ עַל אִפְיֵהוּן וְאָמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי רוּחִיָּא לְכָל בָּשָׂר גּוּבְרָא חַד יְחוּב וְעַל כָּל כְּנִשְׁתָּא יְהִי רוּגְזָא.
אלהי הרוחות - יודע מחשבות. אין מדתך כמדת בשר ודם, מלך בשר ודם שסרחה עליו מקצת מדינה אינו יודע מי החוטא, לפיכך כשהוא כועס נפרע מכולם, אבל אתה לפניך גלויות כל מחשבות ויודע מי החוטא. **האיש אחד** - הוא החוטא, ואתה על כל העדה תקצוף.

(כג) {ס} וַיְדַבֵּר יי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
וּמִלִּיל יי עִם מֹשֶׁה לְמִימַר.

(כד) דַּבֵּר אֶל־הָעֵדָה לֵאמֹר הֵעֵלוּ מִסְבִּיב לְמִשְׁפַּח־קֶרַח דָּתָן וְאַבִּירָם:
מִלִּיל עִם כְּנִשְׁתָּא לְמִימַר אֶסְתַּלְקוּ מִסְחֹר סְחֹר לְמִשְׁכַּנָּא דְקֶרַח דָּתָן וְאַבִּירָם.
העלו - הסתלקו מסביבות משכן קרח וגו'.

(כה) וַיִּקַּם מֹשֶׁה וַיִּלְךְ אֶל־דָּתָן וְאַבִּירָם וַיִּלְכוּ אַחֲרָיו וַקְּנִי יִשְׂרָאֵל:
וַקַּם מֹשֶׁה וַאֲזַל לִוְת דָּתָן וְאַבִּירָם וַאֲזַלוּ בְתִירוּהִי סְבִי יִשְׂרָאֵל.

(כו) וַיְדַבֵּר אֶל־הָעֵדָה לֵאמֹר סֹרוּ נָא מֵעַל אֶהְיִי הָאֲנָשִׁים הַרְשָׁעִים הָאֵלֶּה
וְאֶל־תִּגְעוּ בְכָל־אִשָּׁר לָהֶם פְּזִיזִתְסָפוּ בְכָל־חַטָּאתָם:
וּמִלִּיל עִם כְּנִשְׁתָּא לְמִימַר זִירוּ כְעַן מַעֲלוֹי מִשְׁכַּנִּי גּוּבְרָיָא חֲטִיבְיָא הָאֵלִין וְלֹא תִקְרְבוּן בְּכָל דִּילְהוֹן דְלִמָּא תִלְקוּן בְּכָל חוּבִיְהוֹן.

(כז) וַיֵּעֵלוּ מֵעַל מִשְׁפַּח־קֶרַח דָּתָן וְאַבִּירָם מִסְבִּיב וְדָתָן וְאַבִּירָם יֵצְאוּ נֹצְצִים
פְּתַח אֶהְיִיהֶם וּנְשִׂיהֶם וּבְנֵיהֶם וְטַפָּם:
וְאֶסְתַּלְקוּ מֵעַל מִשְׁכַּנָּא דְקֶרַח דָּתָן וְאַבִּירָם מִסְחֹר סְחֹר וְדָתָן וְאַבִּירָם נִפְקוּ קְזִמִּין בְּתִרְעָה מִשְׁכַּנִּיהוֹן וּנְשִׂיהוֹן וּבְנֵיהוֹן וְטַפְלֵהוֹן.

יצאו נוצצים - בקומה זקופה, לחרף ולגדף, כמו: ויתיצב ארבעים יום (שמואל א י"ז, ט"ז) דגלית. **ונשיהם ובניהם וטפם** - בא וראה כמה קשה המחלוקת, שהרי בית דין של מטה אין עונשין עד שיביא שתי שערות, ובית דין של מעלה עד עשרים שנה, וכאן אבדו אף יונקי שדים.

(כח) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי־יי שְׁלַחְנִי לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל־הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה
כִּי־לֹא מִלְּבִי:

וְאָמַר מֹשֶׁה בְּדָא תִדְעוּן אַרְי יי שְׁלַחְנִי לְמַעַבְדַּד יְת כָּל עוּבְדִּיָּא הָאֵלִין אַרְי לֹא מְרַעוּתִי.

לעשות את כל המעשים האלה - שעשיתי על פי הדיבר לתת לאהרן הכהונה גדולה, ולבניו סיגני כהונה, ואליצפן נשיא הקהתי.

(כט) **אִם-כַּמּוֹת כָּל-הָאָדָם יִמְתּוּן אֵלֶּה וּפְקַדַת כָּל-הָאָדָם יִפְקַד עֲלֵיהֶם לֹא יִי שְׁלַחְנִי:**

אם כמותא דכל אנשא ומותון אליו וסעורא דכל אנשא וסתער עליהון לא יי שלחני.
אם כמות כל אדם ימותון תדעון כי לא י"י שלחני - אלא אני עשיתי הכל מדעתי, ובדין הוא חלוק עלי.

(ל) **וְאִם-בְּרִיאָה יִבְרָא יִי וּפְצַתָּהּ הָאָדָמָה אֶת-פִּיהָ וּבִלְעָה אֶתְּם וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאֵלָה וַיִּדְעֻתְּם כִּי נֶאֱצוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶת-יִי:**

ואם בריאה יברי יי ותפתח ארעא ית פומה ותבלע יתהון וית כל דילהון וייחתון כד חיון לשאול ויתדעון ארי ארגיוזו גובריא האליון קדם יי.

ואם בריאה יברא י"י וגו' - ואם בריאה חדשה. **יברא י"י** - להמיתם, מיתה שלא מת בה אדם עד הנה. ומה היא הבריאה? ופצתה האדמה את פיה ותבלעם, אז וידעתם כי נאצו הם, ואני מפני הגבורה אמרתי. ורבותינו פשו (בבלי סנהדרין ק"י): אם בריאה פה לארץ מששת ימי בראשית מוטב, ואם לאו - יברא י"י.

(לא) **וַיְהִי כְּכַלְתּוֹ לְדַבֵּר אֶת כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּבְקַע הָאָדָמָה אֲשֶׁר תַּחְתֵּיהֶם:**

והוה כד שיצי למקלא ית כל פתגמיא האליו ואתבזעזע ארעא דתחתייהון.

(לב) **וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת-פִּיהָ וַתִּבְלַע אֶתְּם וְאֶת-בְּתֵיחֶם וְאֶת כָּל-הָאָדָם אֲשֶׁר לְקִרְח וְאֶת כָּל-הָרְכוּשׁ:**

ויפתחת ארעא ית פומה ובלעת יתהון וית אנש בתייהון וית כל אנשא דלקרח וית כל קנינא.

(לג) **וַיִּרְדּוּ הֵם וְכָל-אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׂאֵלָה וַתִּכַּס עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ וַיֵּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקְּהָל:**

וינחתו אנון וכל דילהון כד חיון לשאול ונחת עליהון ארעא ואבדו מגו קהלא.

(לד) **וְכָל-יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר סְבִיבְתֵיהֶם נָסוּ לְקֶלֶם כִּי אָמְרוּ פֶן-תִּבְלַעֵנוּ הָאָרֶץ:**
וְכָל יִשְׂרָאֵל דְּבִסְחַרְנֵיהוֹן עֲרָקוּ לְקַלְהוֹן אָרִי אָמְרוּ דְלָמָּא תִּבְלַעֵנָּא אֲרַעָא.
נסו לקולם - בשביל קול היוצא על בליעתם.

(לה) **וְאִשׁ יִצְאָה מֵאֵת יִי וַתֹּאכַל אֶת הַחֲמֻשִׁים וּמֵאֵתִים אִישׁ מִקְרִיבֵי הַקְּטָרֹת:**

ואישתא נפקת מן קדם יי ואכלת ית מאתו וחמשיו גוברא מקרבי קטורת בוסמיא:

(א) {ס} **וַיִּדְבֹר יִי אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:**

ומליל יי עם משה למימר.

(ב) **אָמַר אֶל-אֱלֹעָזָר בֶּן-אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וַיִּרְס אֶת-הַמִּחְתָּת מִבֵּין הַשְּׂרָפָה וְאֶת-הָאִשׁ זֹרַה-הַלְּאָה כִּי קָדְשׁוֹ:**

אימר לאלעזר בר אהרו ויפריש ית מחתנתא מבין ויקידיא וית אישתא גרחיק להלאה ארי אתקדשא.

ואת האש - שבתוך המחתות. **זרה הלאה -** לארץ מעל המחתות. **כי קדשו -** המחתות, ואסורין בהנאה שהרי עשאו כלי שרת.

(ג) **אַתְּ מַחְתּוֹת הַחֹטְאִים הָאֵלֶּה בְּנִפְשֹׁתָם וְעָשׂוּ אֹתָם רִקְעֵי פָּחִים צְפוּי לְמִזְבֵּחַ כִּי־הִקְרִיבָם לִפְנֵי־יְיָ וַיִּקְדָּשׁוּ וַיְהִי לְאוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:**

ית מחתית חייביא האלין דאתחייבו בנפשתיהון ויעבדון יתהון טסין רדידיו חופאה למדבחה ארי קריבניו קדם יי ואתקדשא ויהיו לואת לבני ישראל.

החטאים האלה בנפשותם - שנעשו פושעים בנפשותם, שנחלקו על הקב"ה. **ריקועי -** רידודין. **פחים -** טסים מרודדיו, טינבש בלעז. **ציפוי למזבח -** למזבח הנחשת. **ויהיו לאות -** לזכרון, שיאמרו: אילו היו מאותן שנחלקו על הכהונה ונשרפו.

(ד) **וַיִּקַּח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶת מַחְתּוֹת הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר הִקְרִיבו הַשָּׂרְפִים וַיִּרְקְעוּם צְפוּי לְמִזְבֵּחַ:**

ונסיב אלעזר כהנא ית מחתית נחשא דקריבו יקידיא ורדידיו חופאה למדבחה. **וירקעום -** אנטנבירט.

(ה) **זָכָרוֹן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יִקְרַב אִישׁ זָר אֲשֶׁר לֹא מִזֶּרַע אֱהָרֹן הוּא לְהִקְטִיר קִטְרֹת לִפְנֵי יְהוָה וְלֹא־יִהְיֶה כְּקֹרַח וְכַעֲדָתוֹ כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ בְּיַד־ מֹשֶׁה לֵּאמֹר:**

דוכרנא לבני ישראל בדיל דלא יקרב גבר חילוני דלא מזרעא דאהרן הוא לאסקא קטורת בוסמיו קדם יי ולא יהי כקרח וכעדתיה כמא דמליל יי בידא דמשה ליה.

ולא יהיה כקרח - כדי שלא יהיה כקרח. **כאשר דבר יי ביד משה לו -** כמו: עליו, כמו: על קרח. ומהו ביד משה, ולא כתב: אל משה? רמז לחלוקין על הכהונה שלוקין בצרעת כמו שלקה משה בידו, שנאמר: ויוצאה והנה ידו מצורעת כשלג (שמות ד'ו'), ועל כך לקה עוזיה בצרעת. [ולפי פשוטו: ולא יהיה עוד בלוע ושרוף כקרח וכעדתו, אך כאשר נעשה לו למשה בידו בצרעת לוקה. ויש פותרים: למען לא יקרב איש זר אשר לא מזרע אהרן כאשר דבר יי ביד משה לו - לאהרן שיהו הוא ובניו כהנים, ולא זר.]

(ו) **{פ} וַיִּלְנוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמַּחֲרַת עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן לֵאמֹר אַתֶּם הַמִּתְּתִים אֶת־עַמִּים יְיָ:**

ואתרעמו כל כנשתא דבני ישראל ביומא דבתרוהי על משה ועל אהרן למימר אתון גרמתון דמית עמיה דיי.

(ז) **וַיְהִי בְּהַקְהֵל הָעֵדָה עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן וַיִּפְּנוּ אֶל־אַהֲל מוֹעֵד וְהָנָה כִּסֵּהוּ הָעֵגֹן וַיֵּרָא כְבוֹד יְיָ:**

והוה באתפנשות כנשתא על משה ועל אהרן ואתפניאו למשכון זמנא והא חפהי עננא ואתגלי יקרא דיי.

(ח) **וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פְּנֵי אַהֲל מוֹעֵד: וְעָל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְקֹדֶם מִשְׁכַּן זִמְנָא.**

תהלים - פרקים קי"ג-קי"ה

תניא - שער היהוד והאמונה פ"ז

וזהו ג"כ ענין סוכ"ע פי' ד"מ כשאדם מתבונן באיזה דבר חכמה בשכלו או דבר גשמי במחשבתו אזי שכלו ומחשבתו מקיפים על הדבר ההוא המצויר במחשבתו או בשכלו אך אין מקיפים על הדבר ההוא ממש בפועל ממש. אבל הקב"ה דכתיב ביה כי לא מחשבותי מחשבותיכם וגו' מחשבתו וידיעתו שיודע כל הנבראים מקפת כל נברא ונברא בפ"מ שהרי היא היא חיותו והתהוותו מאין ליש בפועל ממש. וממלא כל עלמין היא בחי' החיות המתלבשת תוך עצם הנברא שהיא מצומצמת בתוכו בצמצום רב כפי ערך מהות הנברא שהוא בעל גבול ותכלית בכמותו ואיכותו דהיינו מעלתו וחשיבותו כגון השמש שגופו יש לו גבול ותכלית בכמותו שהוא כמו קס"ז פעמים כגודל כדור הארץ ואיכותו ומעלתו הוא אורו ג"כ יש לו גבול עד כמה יוכל להאיר כי לא יאיר לבלתי תכלית מאחר שהוא נברא וכן כל הנבראים הם בעלי גבול ותכלית כי מהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו'. וא"כ החיות המלובשת בהם היא בבחי' צמצום רב ועצום כי צריכה תחלה להתצמצם צמצומים רבים ועצומים עד שיתהווה מכחה ואורה עצם הנבראים כמות שהם בעלי גבול ותכלית

לוח היום-יום

כ"ד סיון

השואל במה היא ההתקשרות שלו אלי מאחר שאין אני מכירו פנים. . ההתקשרות האמיתית היא על ידי לימוד התורה, כשהוא לומד המאמרי חסידות שלי, קורא את השיחות ומתחבר עם ידידי אנ"ש ותלמידי התמימים יחיו בלימודם ובהתוועדותם, ומקיים בקשתי באמירת תהלים ובשמירת זמני הלימודים, הנה בזה היא ההתקשרות.

נ"ך יומי - דניאל פרק ג'

(א) {פ} נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ אַבְדֵּל צָלַם דִּי-דְהָב רֹמְחָה אֲמִין שְׁתִּין פְּתִיָּה אֲמִין
שֵׁת אֲקִימָה בְּבִקְעַת דּוּרָא בְּמַדִּינַת בְּבֶל:

עבד צלם דדהב - מלאו לבו לעשות צלם של זהב. **פתיה אמין שית אקימה וגו'** - אם אין עביו אלא שש היאך יכול לעמוד בגובה אמין שתין אמר רב ביבי מעמידין אותו ונופל עד שהביאו כל זהב של ירושלם ושפכו דימוס על רגליו לקיים מה שנאמ' וזהבם לנידה יהיה (יחזקאל ז', י"ט). **בבקעת דורא** - שם המקום.

(ב) וּנְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶכָא שְׁלַח לְמַכְנֵשׁ | לְאַחַשְׁדְּרָפְנִיא סַגְיָא וּפְחוּתָא
 אֲדַרְגְּזִיא גְדַבְרִיא דְתַבְרִיא תַפְתִּיא וְכָל שְׁלֹטְנֵי מְדִינְתָא לְמַתָּא לְחִנְכַת
 צְלָמָא דֵי הֵקִים נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶכָא:

אחשדרפניא - דוכסין. **פחוותא** - שלטונין. **אדרגזיאיא גדבריא וגו'** - כלם שם
 אומות הם. **לחנכת צלמא** - תחלת עבודותיו.

(ג) בְּאֲדִין מִתְּכַנְשֵׁין אַחַשְׁדְּרָפְנִיא סַגְיָא וּפְחוּתָא אֲדַרְגְּזִיא גְדַבְרִיא
 דְתַבְרִיא תַפְתִּיא וְכָל שְׁלֹטְנֵי מְדִינְתָא לְחִנְכַת צְלָמָא דֵי הֵקִים נְבוּכַדְנֶצַּר
 מֶלֶכָא [וְקִימִין] (וקאמין) לְקַבֵּל צְלָמָא דֵי הֵקִים נְבוּכַדְנֶצַּר: (ד) וְכַרְזָא קְרָא
 בְּחֵיל לְכוּן אֲמַרִין עַמְמִיא אֲמִיא וְלִשְׁנִיא:

וכרזא קרא בחיל - הכרז יוצא בכח גדול. **לכון אמרין עממיא** - לכם כל העמים
 והלשונות אומרים מכרז מצות המלך במשלחת המלך.

(ה) בְּעַדְנָא דִּי־תִשְׁמְעוּן קָל קַרְנָא מְשֻׁרְקִיתָא [קַתְרוֹס] (קיתרס) שִׁבְכָא
 פְּסַנְטְרִין סוּמְפְּנִיא וְכָל זְנֵי זְמָרָא תַפְלוּן וְתַסְגְּדוּן לְצֵלָם דְהַבָּא דֵי הֵקִים
 נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶכָא:

בעדנא דתשמעון קל קרנא משרוקיתא - קול הקרן שורקת, כמו: אשרקה
 להם (זכריה י"ח'), שיבליר בלעז. **קתרוס סבכא וגו'** - כולם מיני כלי זמר הם.
זני זמרא - מיני זמר, כדמתרגמינן למינו - לזנוהי (אונקלוס בראשית א', "א-י"ב).

(ו) וּמִן־דִּי־לָא יִפְּל וְיִסְגַּד בְּה־שַׁעֲתָא יִתְרַמָּא לְגֹזֵא־אֲתוּן נוֹרָא יְקַדְתָּא:

אתון נורא - גומא שעושין לשרוף בה אבנים לסיד והוא כבשן שבכל המקרא.

(ז) כָּל־קַבְּל דְנָה בְּה־זְמַנָּא כְּדֵי שְׁמַעִין כָּל־עַמְמִיא קָל קַרְנָא מְשֻׁרְקִיתָא
 [קַתְרוֹס] (קיתרס) שִׁבְכָא פְּסַנְטְרִין וְכָל זְנֵי זְמָרָא נְפְלִין כָּל־עַמְמִיא אֲמִיא
 וְלִשְׁנִיא סַגְדִין לְצֵלָם דְהַבָּא דֵי הֵקִים נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶכָא:

כל קבל דנה - כל עומת זאת שהוזהרו במצות המלך על כך. **בה זמנא** - בו בזמן
 שישמעו קול כלי הזמר שהיו לסימן שיבאו המשתחיים להשתחות נפלין כל
 עממיא וגו'.

(ח) כָּל־קַבְּל דְנָה בְּה־זְמַנָּא קָרְבוּ גְבָרִין כְּשִׁדְאִין וְאֲכָלוּ קַרְצִיהוּן דֵי יְהוּדִיא:

כל קבל דנה וגו' - כל עומת זו שראו שונאי היהודים שיש שעה להלשין עליהם.
קריבו גוברין כשדאין ואכלו קרצהון - הלשינו עליהם, לא תלך רכיל (ויקרא
 י"ט:ט"ז) מתרגמינן לא תיכול קרצין (אונקלוס ויקרא י"ט:ט"ז). ואומר אני שכך
 היתה דת הולכי רכיל לאכול לוגמא במקום שמלשינים שם והוא סימן קיום
 דברים שמאותה שעה יש עליהם לברר דבריהם ולאמת לשון הרע שאמרו ואותה
 סעודה נקראת אכילת קורצין, לשון קורץ בעיניו (משלי ו':ג) שהוא לסימן לשון
 הרע.

(ט) עֲנוּ וְאֲמַרִין לְנְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶכָא מֶלֶכָא לְעֵלְמִין חַיִּי:

ענו ואמרו - צוחו ואמרו. כל ענייה שבמקרא לשון קול רם הוא.

(י) [אָנָה] (אנתה) מְלֶכָא שְׁמַת טְעַם דֵּי כָּל-אַנְשׁ דֵּי-יִשְׁמַע קָל קַרְנָא מְשֻׁרְקִיתָא [קַתְרוֹס] (קיתרס) שְׂבָכָא פְּסַנְתְּרִין [וְסוּפְנִיָּה] (וסיפניה) וְכָל זְנִי זְמָרָא יִפְּל וְיִסְגַּד לְצֻלָּם דְּהָבָא:

שמת טעם - גזרת דבר.

(יא) וּמִן-דֵּי-לָא יִפְּל וְיִסְגַּד יִתְרַמָּא לְגוּא-אַתּוֹן נוֹרָא יְקַדְתָּא: (יב) אִיתִי גְבַרִין יְהוּדָאִין דֵּי-מַנְיָת יְתֵהוּן עַל-עֲבִידַת מְדִינַת בְּבַל שְׁדַרְךָ מִיִּשְׁדָּא וְעֵבֵד נְגוּ גְבַרִיא אֱלֹד לָא-שְׁמוֹ [עֲלֹד] (עליד) מְלֶכָא טְעַם [לָא-לְהֵד] (לא-להיד) לָא פְּלַחִין וְלְצֻלָּם דְּהָבָא דֵּי הַקִּימַת לָא סַגְדִּין:

איתי - יש. **יהודאין** - משבט יהודה. **אלך** - אלה. **לא שמו עלך מלכא טעם** - לא חשו לתת עצה לעצמם לחוש על גזירתך.

(יג) בְּאֲדִין נְבוּכַדְנֶצַּר בְּרַגְזוֹ וְחִמָּא אָמַר לְהִיתָיָה לְשְׁדַרְךָ מִיִּשְׁדָּא וְעֵבֵד נְגוּ בְּאֲדִין גְבַרִיא אֱלֹד הִיתִיו קָדָם מְלֶכָא:

אמר להיתיה - צוה להביא לפניו. **היתיו** - הובאו.

(יד) עֲנָה נְבוּכַדְנֶצַּר וְאָמַר לְהוֹן הַצְּדָא שְׁדַרְךָ מִיִּשְׁדָּא וְעֵבֵד נְגוּ לָא-לְהִי לָא אִיתִיכוֹן פְּלַחִין וְלְצֻלָּם דְּהָבָא דֵּי הַקִּימַת לָא סַגְדִּין:

הצדא - שמא גזירותי צדו ושממה ודבר רק היא בעיניכם אתם שדרך מישר ועבד נגו אשר לאלהי אינכם עובדים. ה"י של הצדא משמשת בלשון תמיהה. **די הקימת** - אשר הקימותי.

(טו) כְּעֵן הֵן אִיתִיכוֹן עֲתִידִין דֵּי בְּעֵדְנָא דֵּי-תְשַׁמְעוֹן קָל קַרְנָא מְשֻׁרְקִיתָא [קַתְרוֹס] (קיתרס) שְׂבָכָא פְּסַנְתְּרִין וְסוּפְנִיָּה וְכָל זְנִי זְמָרָא תְּפִלוֹן וְתִסְגְּדוֹן לְצֻלָּמָא דֵּי-עֲבִידַת וְהוֹן לָא תִסְגְּדוֹן בְּהַשְׁעֵתָא תְּתַרְמוֹן לְגוּא-אַתּוֹן נוֹרָא יְקַדְתָּא וּמִן-הוּא אֵלֵהּ דֵּי יִשְׁיַבְנֶכוֹן מִן-יָדֵי:

כען הן איתיכוון עתידין - עתה הנכם עתידים על כרחכם לקבל זאת עליכם. **והן לא תסגדו** - ואם לא תשתחוו תתרמון - תהיו מושלכים. **לגוא** - לתוך. **ומן הוא אלה** - ומי הוא שום אלוה שיציל אתכם מידי.

(טז) עֲנֵן שְׁדַרְךָ מִיִּשְׁדָּא וְעֵבֵד נְגוּ וְאָמַרִין לְמֶלְכָא נְבוּכַדְנֶצַּר לָא-חֲשַׁחִין אֲנַחְנָא עַל-דִּנְהָ פְּתָגָם לְהַתְּבוּתָד:

למלכא נבוכד נצר - למה הוזכר שמו כאן? אלא כך אמרו לו אם לקבל עלינו גזירתך לתת מסים וארנוניות וגולגליות אתה מלך עלינו אם לכפור בהקב"ה נבוכדנצר אתה בעינינו שפל אנשים ובזוי אתה והכלב שוים. **לא חשחין אנחנא וגו'** - אין אנו חוששין על זאת ליטול עצה מה להשיב לך כי המענה מוכן ושגור בפינו.

(יז) הֵן אִתִּי אֶל־הַנָּא דִּי־אֲנַחְנָא פְּלִחִין יְכַל לְשִׁיבֹתָנָא מִן־אֲתוֹן נוֹרָא יְקַדְתָּא וּמִן־יַדְךָ מִלְכָּא יְשִׁיב:

יכיל לשזבותנא - יכול להצילנו מכל צרה. **מן אתון נורא** - ומן ידך מלכא ישיזיב מן הכבשן ומיך יציל.

(יח) וְהֵן לָא יְדִיעַ לְהוּא־לְךָ מִלְכָּא דִּי [לֹא־לְהֵךְ] [לֹא־לְהִיד] לָא־[אִיתְנָא] (אִיתִינָא) פְּלִחִין וּלְעֵלִם דְּהַבָּא דִּי הִקִּימְתָּ לָא נְסַגְדָּ: **והן לא** - ואם לא יחפוץ להציל גופינו ידיע להוי לך.

(יט) {פ} בְּאֲדִין נְבוּכַדְנֶצַּר הִתְמַלִּי חֲמָא וְצֵלִם אֲנַפּוּהִי [אֲשַׁתְּנִי] (אֲשַׁתְּנוּ) עַל־שְׂדֵרְךָ מִישָׁךְ וְעֵבֵד נְגוּ עֵנָה וְאָמַר לְמִזָּא לְאֲתוֹנָא חֲד־שְׂבֻטָּה עַל דִּי חִזָּה לְמִזְיָה:

התמלי חמא - נתמלא חימה. **וצלם אנפוהי אשתני** - ופרצוף פניו נשתנה. **ענה ואמר למיזא לאתונא** - צווח ואמר להצית לכבשן האש ולחממו. **חד שבעה על די חזה למזייה** - על אחת שבע פעמים ששיערוהו עד כדי הסיקו וכאילו יבעירוהו שבע שיעורים כמוהו. **למזייה** - להסיקו.

(כ) וּלְגַבְרִין גְּבַר־חִילִי דִּי בַחֲלִיָּה אָמַר לְכַפְתָּה לְשְׂדֵרְךָ מִישָׁךְ וְעֵבֵד נְגוּ לְמַרְמָא לְאֲתוֹן נוֹרָא יְקַדְתָּא:

ולגברין גברי חיל די בחיליה - ולאנשים גבורי כח שבחילו. **אמר לכפתה לשדרך** **וגו'** - צוה לאסור את חנניה מישאל ועזריה שראה אותם שהיו מתחזקים לענותו קשות ואמר גבורים הם אילו וצוה לגבורים שבחילו לאסור אותם.

(כא) בְּאֲדִין גְּבַר־יָא אֵלְךָ כְּפַתוּ בְּסַרְבְּלִיהוֹן [פְּטִישִׁיהוֹן] (פְּטִישִׁיהוֹן) וְכַרְבְּלַתְהוֹן וּלְבִשִׁיהוֹן וּרְמִיו לְגוּא־אֲתוֹן נוֹרָא יְקַדְתָּא:

גבריא אילך - האנשים האלה חנניה מישאל ועזריה. **כפיתו בסרבליהון** - נקשרו בבגד מעטפותם. **פטשיהון וכרבלתהון** - מיני מלבושי מלכות שהיו להם ואף על פי שהיו יוצאים לידון לפני נ"נ דיני מיתה לא שינו בגדיהם להשפיל את גדולתם מיכן למדו רבותינו שאפילו בשעת הסכנה לא ישנה אדם מן השררה שהוחזק בה. **וכרבלתהון** - יש לו דוגמא בדברי הימים: ודוד מכורבל במעיל בוך (דברי הימים א ט"ו:כ"ז). **ורמיו לגוא אתון נורא** - והושלכו לתוך כבשן בועירה.

(כב) כָּל־קִבְלִי דְנָה מִן־דִּי מַלְתָּ מִלְכָּא מְחַצְפָּה וְאֲתוֹנָא אִזְנָה יִתְיָרָה גְּבַר־יָא אֵלְךָ דִּי הִסְקוּ לְשְׂדֵרְךָ מִישָׁךְ וְעֵבֵד נְגוּ קַטְלֵ הַמּוֹן שְׂבִיבָא דִּי נוֹרָא:

כל קבל דנה מן־די מלת מלכא מחצפה ו**אתונא אזנה יתירה** **גבריא יתירא** - והכבשן הוסק מאד מאד. **גבריא אילך וגו'** - האנשים הגבורים אשר קשרו את חנניה מישאל ועזריה והשליכום לתוך הכבשן. **קטל המון שביבא די נורא** - הרג אותם כח שביב האש.

(כג) וּגְבֵרִיא אֵלֶיךָ תִּלְתְּהוֹן שְׁדֵרְךָ מִישֶׁךְ וְעֵבֶד נָגוּ נִפְלוּ לְגֹאֲ-אֲתוֹן-נֹרָא
יְקִדְתָּא מְכַפְתִּין:

מכפתין - קשורים.

(כד) {פ} אֵלֶיךָ נְבוּכַדְנֶצַּר מִלְכָּא תְּוֹה וְקַם בְּהַתְּבַהֲלָה עֵנָה וְאָמַר לְהַדְּבֹרוּהִי
הֵלֵא גְבַרִין תִּלְתָּה רְמִינָא לְגֹאֲ-נֹרָא מְכַפְתִּין עֵנִין וְאָמַרִין לְמִלְכָּא יַצִּיבָא
מִלְכָּא:

תוה - תמה. וקם בהתבהלה - ועמד בבהלה. ענין ואמרין למלכא - עונים
ואומרים למלך. **יציבא מלכא -** אמת דבר המלך.

(כה) עֵנָה וְאָמַר הָאֲ-אֲנָה חֲזָה גְבַרִין אַרְבַּעָה שְׁרִין מְהִלְכִין בְּגֹאֲ-נֹרָא וְחַבְל
לֹאֲ-אִיתִי בְּהוֹן וְרוּה דִי [רְבִיעָאָה] (רביעיאה) דְּמָה לְבִרְ-אֲ-לָהִין:

שרין מהלכין בגוא נורא - מותרים מאסוריהם והולכים בתוך האש. **וחבל לא**
איתי בהון - וחבלה לא יש בהם. **וריויה די -** רביעאה ותוארו של רביעי. **דמה לבר**
אלהין - דומה למלאך שראיתי נצב כשהייתי עם סנחרב כשנשרפו אכלוסיו
שנאמר: ויצא מלאך יי ויך וגו' (מלכים ב י"ט:ל"ה) ונבוכד נצר היה שם ונמלט
בתוך עשרה שנמלטו מהם.

(כו) בְּאִדִּין קָרַב נְבוּכַדְנֶצַּר לְתַרְעֵ אֲתוֹן נֹרָא יְקִדְתָּא עֵנָה וְאָמַר שְׁדֵרְךָ
מִישֶׁךְ וְעֵבֶד-נָגוּ עֲבָדוּהִי דִי־אֲ-לָהֵא [עֲלָאָה] (עליא) פִּקּוּ וְאֲתוּ בְּאִדִּין נִפְקִין
שְׁדֵרְךָ מִישֶׁךְ וְעֵבֶד נָגוּ מִן־גֹּאֲ נֹרָא:

קרב - לתרע אתון נורא נגש לשער החצר שהכבשן בתוכה לדבר עמהם ומתחלה
היה רואה אותם מרחוק. **פוקו ואתו -** צאו ובואו ולא אמר להם עלו ובואו מכאן
למדנו שצף קרקעית הכבשן והושה לארץ שלא יטרחו לעלות. **באדין נפקון -**
אף על פי שבטוחין על נס העשוי להם לא מלאם לבם לזלזל במלכות לצאת
שלא ברשות.

(כז) וּמְתַכְנְשִׁין אַחַשְׁדֵּרְפַּנְיָא סַגְנִיָּא וּפְחֻתָּא וְהַדְּבַרִי מִלְכָּא חֲזִין לְגְבֵרִיא
אֵלֶיךָ דִי לֹאֲ-שִׁלַּט נֹרָא בְּגִשְׁמָהוֹן וְשַׁעַר רֵאשֵׁהוֹן לֹא הִתְחַרְךָ וְסַרְבְּלִיהוֹן לֹא
שָׁנוּ וְרִיחַ נֹרָא לֹא עֲדַת בְּהוֹן:

ומתכנשין אחשדרפניא וגו' - ארבע אומות נמנו למעלה באסיפה הראשונה
שלא נמנו כאן: אדרגזריא, גדבריא, תפתיא, דתבריא, הם הם גיבורי החיל אשר
הרגם שביב האש בהשליכם את חנניה מישאל ועזריה לאור. **חזין לגבריא אילך**
- רואים את האנשים האלה חנניה וחבריו. **די לא שלט נורא בגשמהון -** אשר לא
שלטה האש בגופם. **גשמהון -** גופם בלשון ארמי, ורבים יש בספר זה. **ושער**
ראשיהון לא התחרך - ושער ראשיהם לא נחרך, ברושליר בלעז. **לא שנו -** לא
נשתנו ממראיהן. **לא עדת בהון -** לא סרה לתוכם.

(כח) עָנָה נְבוּכַדְנֶצַּר וְאָמַר בְּרִיךְ אֱלֹהֵינוּ דִּי-שְׁדַרְךָ מִשְׁדָּךְ וְעַבְדְּךָ נִגְזָר דִּי-שְׁלַח מְלָאכָה וְשִׁיב לְעַבְדְּךָ דִּי הִתְרַחְצוּ עֲלוּהֵי וּמְלַת מְלָכָא שְׁנִיזוּ וַיְהִיבוּ [גְּשְׁמֵהוּן] (גשמיהוּן) דִּי לֹא-יִפְלָחוּן וְלֹא-יִסְגְּדוּן לְכָל-אֱלֹהֵי לְהֵן לֹא-לְהֵהוּן:

ענה נבוכד נצר - צווח נבוכד נצר. **די התרחיצו עלוהי** - אשר בטחו עליו. **ומלת מלכא שניזו** - ודבר המלך שינו שלא לקיימו. **ויהבו גשמיהוּן** - ומסרו גופם. **להן לאלההוּן** - זולתי לאלהיהם.

(כט) וּמְנִי שִׁים טַעַם דִּי כָּל-עַם אֲמָה וְלִשְׁן דִּי-יֵאמַר [שְׁלוֹן] (שלה) עַל אֱ-לֹהֵינוּ דִּי-שְׁדַרְךָ מִשְׁדָּךְ וְעַבְדְּךָ נִגְזָר הַדְּמִין יִתְעַבְּד וּבֵיתָהּ נְוֹלֵי יִשְׁתַּוְּהַּ כָּל-קַבְּלֵי דִי לֹא אֵיתִי אֱלֹהֵי אַחֲרָן דִּי-יִכָּל לְהַצִּילָהּ כְּדָנָה:

ומני שים טעם - ומאתי שימת דבר, כלומר יושם חק. **די יאמר** - שלו אשר יאמר משגה כלומר שום דבר של גנאי. **הדמין יתעבד** - איברים יעשה, כלומר ינתחוהו לאיבריו. **וביתה נוולי ישתוה** - וביתו לאשפה יושם. **די ייכול להצלה כדנה** - אשר יוכל להציל כזאת.

(ל) בְּאֲדִין מְלָכָא הַצִּילָהּ לְשְׁדַרְךָ מִשְׁדָּךְ וְעַבְדְּךָ נִגְזָר בְּמַדִּינַת בְּבֵל: **הצלה** - הצליח והגדיל אותם.

(לא) {פ} נְבוּכַדְנֶצַּר מְלָכָא לְכָל-עַמְמַיָּא אֲמַיָּא וְלִשְׁנַיָּא דִּי-[דִירִין] (דארין) בְּכָל-אַרְעָא שְׁלַמְכוּן יִשְׁגָּא:

נבוכד נצר מלכא לכל עממיא - זה טופס כתב האגרת: נבוכד נצר המלך שואל לשלום לכל העמים.

(לב) אֲתֵיָא וְתַמְהֵיָא דִּי עַבְדְּ עַמֵּי אֱלֹהָא [עֲלֵאָה] (עליא) שְׁפָר קַדְמֵי לְהַחְוִיָּה:

שפר קדמי להחוייה - טוב לי להגיד.

(לג) אֲתוּהֵי כְּמָה רַבְרַבִּין וְתַמְהוּהֵי כְּמָה תַקִּיפִין מְלָכוּתָהּ מְלָכוּת עָלַם וְשְׁלִטְנָה עַסְדָּר וְדָר:

יום רביעי // כ"ה סיון

הומש - רביעי פרשת קרה

(ט) {רביעי} {ס} וַיְדַבֵּר יי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

וּמְלִיל יי עִם מֹשֶׁה לְמִימְרֵי.

(י) הֲרִמּוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֶכְלָה אֹתָם כְּרָגַע וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם:

אֲתַפְּרְשׁוּ מִגּוֹ כְּנִשְׁתָּא הָדָא וְאַשְׁיַצִּי וְתַהוֹן כְּשַׁעָה וּנְפְלוּ עַל אֶפְיָהוֹן.

(יא) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח אֶת־הַמַּחְתָּה וְתוֹעַלְיָהּ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ

וְשִׁים קִטְרֹת וְהוֹלֵךְ מִהֲרָה אֶל־הָעֵדָה וְכִפַּר עֲלֵיהֶם כִּי־יֵצֵא הַקָּצֵף מִלִּפְנֵי יי

הַחֵל הַנִּגְף:

וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן סֵב יְת מַחְתִּיתָא וְהֵב עֲלָהּ אִישְׁתָּא מֵעֲלֵי מִדְבַּחָא וְשׁו קִטְרֹת בּוֹסְמִין וְאוֹבִיל בְּפָרִיעַ לְכְנִשְׁתָּא וְכִפַּר עֲלֵיהוֹן אַרְי נִפְק רִיגְזָא מִן קַדְשִׁים יי שְׁרִי מוֹתָנָא.

וכפר עליהם - רז זה מסר לו מלאך המות כשעלה לרקיע שהקטרת עוצרת

המגפה, כדאיתא במסכת שבת (בבלי שבת פ"ט). דבר אחר: למה בקטרת? לפי

שהיו מליזין אחר הקטרת לומר: סם המות הוא, על ידו מתו נדב ואביהוא, על ידו

נשרפו חמשים ומאתים איש. אמר הקב"ה: תראו שעוצר מגפה הוא, והחטא הוא

ממית. **[כי יצא הקצף** - ראה את מלאך המות עובר להשחית כי ניתן לו רשות,

ויוצא מלפניו.]

(יב) וַיִּקַּח אַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר | דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיִּרְץ אֶל־תּוֹךְ הַקְּהָל וְהִנֵּה הַחֵל הַנִּגְף

בָּעַם וַיִּתֵּן אֶת־הַקִּטְרֹת וַיִּכְפַּר עַל־הָעַם:

וַיִּסְיֵב אַהֲרֹן כַּמָּא דְמְלִיל מֹשֶׁה וְרַהֲט לְגוֹ קַהֲלָא וְהָא שְׁרִי מוֹתָנָא בְּעַמָּא וְיֵהֵב יְת קִטְרֹת בּוֹסְמִיָּא וְכִפַּר עַל עַמָּא.

(יג) וַיַּעֲמֵד בֵּין־הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתַּעֲצֵר הַמַּגֶּפָה:

וְקַם בֵּין מֵיתָא וּבֵין חַיִּיָּא וְאַתְּכְלִי מוֹתָנָא.

ויעמוד בין המתים וגו' - אחז את המלאך והעמידו על כרחו. אמר לו: הנח לי

לעשות שליחותי. אמר לו: משה צוני לעכב על ירך. אמר לו: אני שלוחו של מקום,

ואתה שלוחו של משה. אמר לו: אין משה אומר כלום מלבו אלא מפי הגבורה,

ואם אין אתה מאמין, הרי הקב"ה ומשה אל פתח אהל מועד בא עמי ושאל, וזהו

שנאמר: וישב אהרן אל משה וגומ' (במדבר י"ז: ט"ו).

(יד) וַיְהִי הַמֵּתִים בַּמַּגֶּפָה אַרְבַּעַת עָשָׂר אֶלֶף וְשִׁבְעַת מֵאוֹת מִלִּבְד הַמֵּתִים

עַל־דְּבַר־קִרְח:

וְהוּו דְמִיתוּ בְּמוֹתָנָא אַרְבַּעַת עָשָׂר אֶלֶפִין וְשִׁבְעַת מֵאָה בֵּר מִדְּמִיתוּ עַל פְּלוּגְתָּא דְקִרְח.

(טו) וַיֵּשֶׁב אַהֲרֹן אֶל־מֹשֶׁה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהַמַּגֶּפָה נִעְצְרָה:

וְתֵב אַהֲרֹן לֹת מֹשֶׁה לְתַרַע מִשְׁכַּן זְמַנָּא וּמוֹתָנָא אֲתְכְלִי.

תהלים - פרק קי"ט (פסוקים א-עב)

תניא – שער היהוד והאמונה פ"ז

כי מקור החיות הוא רוח פיו של הקב"ה המתלבש בעשרה מאמרות שבתורה ורוח פיו ית' היה יכול להתפשט לאין קץ ותכלית ולברוא עולמות אין קץ ותכלית לכמותם ואיכותם ולהחיותם עדי עד ולא הי' נברא עוה"ז כלל (שכמו שהקב"ה נקרא א"ס כך כל מדותיו ופעולותיו דאיהו וגרמוהי חד היינו החיות הנמשכת ממדותיו שהן חסד ורחמים ושאר מדותיו הקדושות ע"י התלבשותן שמתלבשות ברוח פיו כי הוא אמר ויהי ועולם ע"י חסד יבנה בדבר ה' ורוח פיו הנעשה כלי ולבוש לחסד זה כהדין קמצא דלבושיה מיניה וביה) אלא שצמצם הקב"ה האור והחיות שיוכל להתפשט מרוח פיו והלבישו תוך צירופי אותיות של עשרה מאמרות וצירופי צירופיהן בחילופי ותמורות האותיות עצמן ובחשבונן ומספרן שכל חילוף ותמורה מורה על ירידת האור והחיות ממדרגה למדרגה דהיינו שיוכל לברוא ולהחיות ברואים שמדרגות איכותם ומעלתם היא פחותה ממדרגות איכות ומעלת הברואים הנבראים מאותיות ותיבות עצמן שבעשרה מאמרות שבהן מתלבש הקב"ה בכבודו ובעצמו שהן מדותיו והחשבונן מורה על מיעוט האור והחיות מיעוט אחר מיעוט עד שלא נשאר ממנו אלא בחי' אחרונה שהוא בחי' החשבון ומספר כמה מיני כחות ומדרגות כלולות באור וחיות הזה המלובש בצירוף זה של תיבה זו (ואחר כל הצמצומי' האלה וכיוצא בהן כאשר גזרה חכמתו ית' הוא שהי' יכול האור והחיות להתלבש גם בתחתוני' כמו אבנים ועפר הדומם כי אבן ד"מ שמה מורה כי שרשה משם העולה ב"ן במספרו ועוד אלף נוספת משם אחר (לישעם) [נר' דצ"ל לטעם] הידוע ליוצרה. והנה שם ב"ן בעצמו הוא בעולמות עליונים מאד רק שע"י צמצומי' רבים ועצומים ממדרגה למדרגה ירד ממנו חיות מועט במאד מאד עד שיוכל להתלבש באבן וזו היא נפש הדומם המחי' ומהוה אותו מאין ליש בכל רגע וכמש"ל וזו היא בחי' ממכ"ע משא"כ בחי' סוכ"ע) וכל כח ומדרגה יכול לברוא ברואים כפי בחי' מדרגה זו גם כן לאין קץ ותכלית בכמותם ואיכותם להחיות עדי עד מאחר שהוא כח ה' המתפשט ונאצל מרוח פיו ואין מעצור בו. אך שלא יהי' איכותם במעלה גדולה כ"כ כאיכות ומעלת ברואים שיוכלו להבראות מבחי' כח ומדרגת האותיות עצמן;

לוח היום-יום

כ"ה סיון

דאגה בלב איש ישחנה ואמרו רז"ל שני פירושים: יסיחנה מדעתו, ישיחנה לאחרים.
ופירש הצמח צדק: לאחרים רק בגוף אבל מאוחדים אתו עמו, שמרגישים את ענינו.

נ"ך יומי - דניאל פרק ד'

(א) אָנָה נְבוּכַדְנֶצַּר שָׁלַח הַנִּיחַת בְּבֵיתִי וְרַעְנָן בְּהִיכְלִי:

שלה הווית בביתי - שליו הייתי בביתי.

(ב) חָלַם חֲזִית וַיִּדְחַלְנִי וְהִרְהַרְיִן עַל־מִשְׁכְּבִי וְחֲזוּי רֵאשִׁי יְבַהֲלֵנִי:

וידחלנני - ואיים עלי והפחידני.

(ג) וּמְנִי שָׁיִם טַעַם לְהַנְעִלָה קְדָמִי לְכָל חַכְמֵי בָבֶל דֵּי־פֶשֶׁר חֲלָמָא יְהוּדַעְנִי:
(ד) בְּאֲדִין [עֲלִין] (עללין) חֲרַטְמֵיָא אֲשַׁפֵּיָא [כְּשַׁדְּאִי] (כשדיא) וְגִזְרֵיָא
וְחֲלָמָא אָמַר אָנָה קְדָמִיהוֹן וּפְשָׁרָה לֹא־מְהוּדְעִין לִי: (ה) וְעַד אַחֲרָיִן עַל־קְדָמִי
דְּנִיָּאל דֵּי־שָׁמָּה בְּלִטְשָׁאצֶּר כְּשֵׁם אֶל־הֵי וְדֵי רוּחַ־אֶל־הֵי קְדִישֵׁין בְּהַ וְחֲלָמָא
קְדָמוּהֵי אָמַרְת:

ועד אחרן - ועד אשר באחרונה הובא לפני דניאל. **כשום אלהי** - עבודה זרה של

בבל כל שמה טשצר שום לשון חכמה הוא באומות. **אמרת** - אמרתי.

(ו) בְּלִטְשָׁאצֶּר רַב חֲרַטְמֵיָא דִּין אָנָה יְדַעַת דֵּי רוּחַ אֶל־הֵי קְדִישֵׁין בְּדָ וְכָל־
רַז לֹא־אֲנִס לָךְ חֲזוּי חֲלָמֵי דֵּי־חֲזִית וּפְשָׁרָה אָמַר:

וכל רז לא אנס לך - וכל סתום לא נאנס ולא נכחד ממך.

(ז) וְחֲזוּי רֵאשִׁי עַל־מִשְׁכְּבִי חֲזָה הַנִּיחַת וְאֵלּוּ אֵילָן בְּגֹזָא אַרְעָא וְרוּמָה שְׁגִיָּא:

(ח) רְבָה אֵילָנָא וְתַקַּף וְרוּמָה יִמְטָא לְשִׁמְיָא וְחֲזוּתָהּ לְסוּף כָּל־אַרְעָא:

רבה אילנא ותקיף - גדל האילן והוחזק ועצם. **ימטא לשמיא** - היה מגיע
לשמים.

(ט) עָפְיָה שְׁפִיר וְאַנְבָּה שְׁגִיָּא וּמִזוֹן לְכָל־אֲבָה תַחְתּוּהֵי תַטְלָל חִינֵת בְּרָא
וּבַעֲנָפוּהֵי [יְדוּרָן] (ידרון) צְפָרֵי שְׁמֵיָא וּמְנָה יִתְזִין כָּל־בְּשָׂרָא:

עפייה שפיר - ענפו נאה. **ואינביה שגיא** - ופריו רב. **ומזון לכולא ביה** - וכדי מזון

לכל בריה היה בו. **תטלל** - לשון צל. **ידורן** - לשון מדור ולינה. **יתזין** - לשון מזון.

(י) חֲזָה הַנִּיחַת בְּחֲזוּי רֵאשִׁי עַל־מִשְׁכְּבִי וְאֵלּוּ עֵיר וְקְדִישׁ מִן־שְׁמֵיָא נְחַת:

חזה הוית - רואה הייתי. **ואלו עיר וקדיש** - והנה מלאך שהוא ער לעולם וקדוש.

(יא) קָרָא בְּחִיל וְכֵן אָמַר גְּדוּ אֵילָנָא וְקַצְצוּ עַנְפוּהֵי אַתְרוּ עָפְיָה וּבְדַרוּ אֲנָבָה
תַגְד חִינֵתָא מִן־תַּחְתּוּהֵי וְצַפְרֵיָא מִן־עַנְפוּהֵי:

קרא בחיל - צועק בכח. **גודו אילנא** - קוצו האילן. **אתרו עפייה** - השירו והפילו

ענפיו. **ובדרו אינביה** - והפיצו פריו. **תנוד חיותא מן תחתוהי** - ינודו החיות
מתחתיו.

(יב) בְּרַם עֵקֶר שְׂרֵשׁוּהִי בְּאַרְעָא שְׁבִקוּ וּבְאַסּוּר דִּי-פְרִזְל וּנְחָשׁ בְּדַתְאָא דִּי בְרָא וּבְטַל שְׁמִיָּא יִצְטַבֵּעַ וְעַם-חַיִּוְתָא חֲלָקָה בְּעֵשֶׁב אַרְעָא:

ברם עיקר שרשוהי בארעא שבוקו - אך עיקר שרשיו הניחו. **ובאסור די פרזל ונחש** - ובאיסורי ברזל ונחשת, כלומר תנו רגליו בכבלי ברזל ונחשת כשם שעושין לסוס כשמניחין אותו באַפֵּר כך כבלוהו בכבלים. **בדתאא** - בעשב השדה כלומר באחו שלא יזוז משם. **יצטבע** - יהא שרוי תמיד לשון טבילה. **חלקיה** - חלקו.

(יג) לְבַבְהּ מִן- [אַנְשָׂא] (אנושא) יִשְׁזֹן וּלְבַב חַיָּוָה יִתְיַהֵב לָהּ וְשִׁבְעָה עֲדָנִין יַחְלְפוּן עָלֶיהִי:

ושבעה עדנין - שבע שנים. **יחלפון עלוהי** - יעברו עליו בגזירה זו.

(יד) בְּגִזְרַת עִירִין פְּתַגְמָא וּמֵאמַר קַדִּישִׁין שְׁאַלְתָּא עַד-דְּבִרְתָּ דִּי יִנְדַעוּן חִיָּיָא דִּי-שְׁלִיט [עֲלָאָה] (עליא) בְּמַלְכוּת [אַנְשָׂא] (אנושא) וּלְמִן-דִּי יִצְבֵּא יִתְנַזְּהַ וְשִׁפְלָא אֲנָשִׁים יִקִּים [עֲלָהּ] (עליה):

שאלתא - גזירה ועל ידי שנמלכין בהקב"ה קודם שיגזרו הגזירה קורא אותה שאלה. **עד דברת** - כמו למען. **די ינדעון חייא** - שידעו כל החיים. **ולמן די יצבא** - למי שירצה.

(טו) דְּנָה חֲלָמָא חֲזִית אָנָה מְלַכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר [וְאַנְתָּ] (ואנתה) בִּלְטָשְׂאֲצָר פְּשָׂרָא | אָמַר כָּל-קַבְלֵי דִּי | כָּל-חַפְיָמִי מְלָכוּתִי לֹא-יִכְלִין פְּשָׂרָא לְהוֹדְעוּתֵינִי [וְאַנְתָּ] (ואנתה) כָּהֵל דִּי רִוַּח-אַלְהִין קַדִּישִׁין בְּדָ:

פשא - פתרונו. **ואנת כהל** - ואתה יכול.

(טז) אָדִין דְּנִיָּאל דִּי-שְׁמָה בִּלְטָשְׂאֲצָר אֲשֶׁתוּמָם כְּשַׁעָה חֲדָה וְרַעֲיָנָהּ יִבְהַלְגָה עָנָה מְלַכָּא וְאָמַר בִּלְטָשְׂאֲצָר חֲלָמָא וּפְשָׂרָא אֶל-יִבְהַלְדָּ עָנָה בִּלְטָשְׂאֲצָר וְאָמַר מָרְאִי חֲלָמָא [לְשִׁנְאָדָּ] (לשנאיד) וּפְשָׂרָה [לְעָרִידָּ] (לעריד):

אדין דניאל - אשתומם - שתק. **ורעינוהי** - ומחשבותיו. **יבהלוניה** - שהיה ירא לפתור לו החלום. **מרי** - אדוני, אמרו רבותינו: מרי חלמא לשנאך קודש הוא תלה עיניו להקב"ה ואמר חלום זה יתקיים על שונאך זה. ואם תאמר: לנבוכד נצר אמה, והלא ישראל שונאו איפשר שיקללם. **לערך** - לשונאך, כמו: ויהי ערך (שמואל א כ"ח:ט"ז).

(יז) אֵילָנָא דִּי חֲזִיתָ דִּי רַבָּה וְתִקַּף וְרוּמָה יִמְטָא לְשִׁמְיָא וְחִזּוּתָהּ לְכָל-אַרְעָא: (יח) וְעַפְיָהּ שְׁפִיר וְאַנְבָּה שְׁגִיָּא וּמִזּוֹן לְכָל-אַבְגָּה תַּחְתּוּהִי תְדוּר חַיִּוְתָא בְרָא וּבְעַנְפּוֹהִי יִשְׁכְּנֵן צְפָרִי שְׁמִיָּא: (יט) (אנתה) [אַנְתָּ]-הוּא מְלַכָּא דִּי [רַבַּת] (רבית) וְתִקְפַת וְרַבּוּתָּא רַבַּת וּמְטַת לְשִׁמְיָא וְשִׁלְטָנָּא לְסוּף אַרְעָא: (כ) וְדִי חֲזָה מְלַכָּא עִיר וְקַדִּישׁ נַחַת | מִן-שְׁמִיָּא וְאָמַר גְּדוּ אֵילָנָא וְחַבְלוּהִי בְרַם עֵקֶר שְׂרֵשׁוּהִי בְּאַרְעָא שְׁבִקוּ וּבְאַסּוּר דִּי-פְרִזְל וּנְחָשׁ בְּדַתְאָא דִּי בְרָא וּבְטַל שְׁמִיָּא

יִצְטַבַּע וְעַס־חַיּוֹת בְּרָא חֲלָקָה עַד דֵּי־שִׁבְעָה עַדְנִין יַחְלִפוּן עֲלוֹהֵי: (כא) דְּנָה
פְּשָׂרָא מְלָכָא וְגִזְרַת [עֲלָאָה] (עליא) הִיא דֵּי מְטַת עַל־מְרָאֵי מְלָכָא:
די מטת על מרי מלכא - אשר הגיעה על אדוני המלך.

(כב) וְלָךְ טְרַדִּין מִן־אַנְשָׂא וְעַס־חַיּוֹת בְּרָא לְהוּהּ מְדַרְךְ וְעַשְׂבָּא כְּתוּרִין לָךְ
יִטְעִמוּן וּמְטַל שְׁמִיא לָךְ מְצַבְעִין וְשִׁבְעָה עַדְנִין יַחְלִפוּן [עֲלָךְ] (עליך) עַד דֵּי־
תְנַדְעַ דֵּי־שְׁלִיט [עֲלָאָה] (עליא) בְּמַלְכוּת אַנְשָׂא וּלְמִן־דֵּי יִצְבָּא יִתְנַגְּה:
ולך טרדין מן אנשא - ואותך יטרדו מתוך בני האדם. **לך מצבעין** - אותך יטבלו.
ושבעה עדנין יחלפון עלך - יש לומר גמול בה"מ שהחריב שנבנתה בשבע
שנים.

(כג) וְדֵי אָמְרוּ לְמִשְׁבֵּק עֶקֶר שְׁרִשׁוּהִי דֵּי אֵילָנָא מְלִכּוּתָךְ לָךְ קִימָא מִן־דֵּי
תְנַדְעַ דֵּי שְׁלִטָן שְׁמִיא:
ודי אמרו וגו' - ואשר אמרו בחלומך להניח עקר השרשין של אילן, זהו הפתרון:
מלכותך לך קיימא - המלכות עומדת לך סופך שתשוב לך מלכותך. **מן די תנדע**
די שליטין שמיא - מאחר שתדע שהעליונים מושלים בעולם.

(כד) לְהֵן מְלָכָא מְלָכִי יִשְׁפֵּר [עֲלָךְ] (עליך) [וְחִטָּאָךְ] (וחטיך) בְּצַדִּיקָה פְּרִק
וְעוֹתָךְ בְּמַחַן עֲנִין הֵן תְּהִינָה אַרְכָּה לְשִׁלוּתָךְ:
להן מלכא - באמת אתה המלך שמע לעצתי. **מלכי** - עצתי, כמו: איעצך -
אימלכניך (אונקלוס שמות י"ח:י"ט). **ישפר עלך** - עצתי תיטב בעיניך לשמוע
לעצתי. **וחטן בצדקה פרוק** - וחטאותיך בצדקה פרוק מעל צוארך. **ועותך במחן**
ענין - ועונותיך פרוק בחנינת עניים. **הן תהוה ארכא לשלותך** - אולי תהא שהות
לשלומך שלא תמהר הרעה לבא. **ארכא** - רישפינו. ומה ראה דניאל להשיאו עצה
טובה לנבוכדנצר ראה ישראל עניים שיפלי גולה מחזרים על הפתחים והשיאו
עצה לחננס. אמר לו: עניים הללו שהגלית רעיבים הם, פרנסם. וכן עשה, פתח
אוצרותיו והיה מפרנסם כל שנים עשר חודש.

(כה) פְּלָא מְטָא עַל־נְבוּכַדְנֶצַּר מְלָכָא:
כולא מטא - כל הפתרון הזה הגיע על נבוכד נצר.
(כו) {פ} לְקַצַּת יַרְחִין תְּרִי־עֶשֶׂר עַל־הֵיכַל מְלִכּוּתָא דֵּי בְּבַל מְהִלָּךְ הָוּה:
מהלך הוה - הולך היה.

(כז) עֲנָה מְלָכָא וְאָמַר הֲלָא דָא־הִיא בְּבַל רַבְתָּא דֵּי־אַנְהּ בְּנִיתָהּ לְבֵית מְלָכּוּ
בְּתַקָּף חֲסִנִּי וְלִיקַר הַדְרִי:
(כז-כח) **הלא דא היא וגו'** - שמע קול העניים באין על הפתח וצועקים אמר מה
קול ההמון הזה באזני. אמרו לו עבדיו: אילו העניים שקבעת להם עת פרנסה.
אמר: הלא דא היא בכל רבתא וגו' ואילמלא בזבזתי אוצרותי לפרנסת עניים
מהיכן הייתי בונה כל הפלטרין האילו, מעתה איני מפרנסם. עוד מלתא וגו'. כך
דרש רבי תנחומא. **וליקר הדרי** - ולכבוד תפארת. **עדת מינך** - סרה ממך.

(כח) עוֹד מִלְתָּא בְּפִסּוּ מִלְּפָא קָל מִן־שְׁמִיָּא נְפֵל לָךְ אֲמַרִין נְבוּכַדְנֶצַּר מִלְּפָא מְלֻכּוּתָא עֲדַת מְנַדֵּי: (כט) וּמִן־אֲנָשָׁא לָךְ טְרַדִין וְעַס־חִיּוֹת בְּרָא מְדַרְךָ עֲשָׂבָא כְּתוּרִין לָךְ יִטְעֵמוּן וְשַׁבְּעָה עֲדָנִין יַחְלִפוּן [עֲלֵךְ] (עליך) עַד דִּי־תִנְדַּע דִּי־שְׁלִיט [עֲלָאָה] (עליא) בְּמִלְכוּת אֲנָשָׁא וּלְמִן־דִּי יִצְבָּא יִתְנַגֵּה:

טרדין - לשון גירושין.

(ל) בַּה־שַׁעְתָּא מִלְתָּא סִפְת עַל־נְבוּכַדְנֶצַּר וּמִן־אֲנָשָׁא טְרִיד וְעֲשָׂבָא כְּתוּרִין יֵאכֹל וּמִטְל שְׁמִיָּא גְשֵׁמָה יִצְטַבַּע עַד דִּי שַׁעְרָה כְּנִשְׁרִין רְבָה וְטַפְרוּהִי כְּצַפְרִין:

מלתא ספת - הגזירה כלתה אליו, כמו כי כלתה אליו הרעה (אסתר ז'ז').

גשמיה - גופו. **די שעריה כנשרין רבה** - שערו ככנפי נשרים, גדל על כל גופו.

וטפרוהי כצפרין - וצפרניו כצפור.

(לא) וְלִקְצַת יוֹמִיָּא אָנָּה נְבוּכַדְנֶצַּר עֵינִין לְשְׁמִיָּא נְטִלַת וּמְנַדְעִי עָלִי יְתוּב [וְלַעֲלָאָה] (ולעליא) בְּרַכְת וּלְחִי עֲלָמָא שְׁבַחַת וְהִדְרַת דִּי שְׁלִטְנָה שְׁלִטוֹן עָלַם וּמִלְכוּתָהּ עַס־דְּר וְדָר:

ולקצת יומיא - לקץ הימים שקבעו לו לסוף שבעת השנים. **עיני לשמיא נטלת**

- עיני לשמים נשאתי. **ומנדעי עלי יתוב** - ודעתי עלי חזרה. **ולעליא ברכת** -

ואת העליון ברכתי.

(לב) וְכַל־[דִּירִי] (דארי) אֲרַעָא כְּלָה חֲשִׁיבִין וְכַמְצַבִּיָּה עֵבֶד בְּחִיל שְׁמִיָּא [וְדִירִי] (ודארי) אֲרַעָא וְלֹא אִיתִי דִּי־יִמְתָּא בִידָה וַיֹּאמֶר לָהּ מָה עֲבַדְתְּ:

כלה חשיבין - אמרו רבותינו: האי חירגא דיומא לא שמייה אבק הנראה בשמש.

וכמצביה עבד בחיל שמיא - וכרצונו עושה בצבא השמים. **ולא איתי די ימחא**

בידיה - ולא יש אשר ימחה בידו.

(לג) בַּה־זְמַנָּא מְנַדְעִין יְתוּב עָלִי וְלִיקַר מְלֻכוּתֵי הַדְרִי וְזִיוֵי יְתוּב עָלִי וְלִי הַדְּבָרִי וְרַבְרַבְנֵי יִבְעוּן וְעַל־מְלֻכוּתֵי הַתְּקֻנַּת וְרַבּוּ יִתִּירָה הוֹסַפְתָּ לִּי:

ביה זימנא - באותו הזמן. **וליקר מלכותי הדרי** - ולכבוד מלכותי חזרתי. **וזיוי** -

ותואר פניי. **ולי הדברי ורברבני יבעון** - ואותי יועציי ושריי היו מבקשים וחפצים

שששוב. **התקנת** - הוכנתי. **ורבו יתירה הוספת לי** - וגדולה יתירה מן הראשונה

נתוספה לי, אמרו רבותינו: שרכב על ארי וקשר תנין בראשו.

(לד) כְּעֵן אָנָּה נְבַכְדֶּנְצַר מְשַׁבַּח וּמְרוֹמֵם וּמְהַדָּר לְמַלְךְ שְׁמִיָּא דִּי כָּל־מַעְבְּדוּהִי קִשְׁט וְאַרְחַתָּה דִּין וְדִי מְהַלְכִין בְּגוּה יְכַל לְהַשְׁפִּילָה:

ואורחתי דין - ודרכיו משפט. **ודי מהלכין בגוה** - ואשר מתהלכים בגאוה יכול

להשפיל.

יום חמישי // כ"ו סיון // יום הרפואה

הומש - המישי פרשת קרה

(טז) {חמישי} {פ} וַיְדַבֵּר יי אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יי עִם מֹשֶׁה לְמִימֵר.

(יז) דַּבֵּר | אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְקַח מֵאֲתָם מִטָּה מִטָּה לְבֵית אָב מֵאֵת כָּל-

נְשֵׂי־אֵהֶם לְבֵית אֲבֹתָם שְׁנַיִם עָשָׂר מֵטוֹת אִישׁ אֶת-שְׁמוֹ תִּכְתֹּב עַל-מִטָּהוּ:

מִלִּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְסָב מִנְהוֹן חוּטְרָא חוּטְרָא לְבֵית אָבָא מִן כָּל רַבְרַבְנֵיהוֹן לְבֵית אֲבָהֵיהוֹן תְּרִי עָשָׂר חוּטְרִין גָּבַר יֵת שְׁמִיָּה תִּכְתֹּב עַל חוּטְרִיָּה.

(יח) וְאֵת שֵׁם אֲהֶרֶן תִּכְתֹּב עַל-מִטָּה לְוִי בִּי מִטָּה אֶחָד לְרֹאשׁ בֵּית אֲבוֹתָם:

וְיֵת שְׁמָא דְאֶהֶרֶן תִּכְתֹּב עַל חוּטְרָא דְלוֹי אַרְי חוּטְרָא חַד לְרִישׁ בֵּית אֲבָהֵיהוֹן.

כי מטה אחד - אף על פי שחילקתים לשתי משפחות, משפחת כהונה לבד ולווייה

לבד, מכל מקום שבט אחד הוא.

(יט) וְהִנְחַתֶּם בְּאֶהֶל מוֹעֵד לְפָנַי הָעֵדוּת אֲשֶׁר אוֹעֵד לְכֶם שָׁמָּה:

וְתִצְנַעְנֹנוּ בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּא קָדָם סְהַדוּתָא דְאַזְמִין מִימְרֵי לְכוּן תַּמָּן.

(כ) וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר אֲבַחֲרֶבּוּ מִטָּהוּ יִפְרַח וְהִשְׁכַּתִּי מֵעַלִּי אֶת-תְּלֻנוֹת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵם מְלִינִם עֲלֵיכֶם:

וְהָיָה גוּבְרָא דְאֶתְרַעֲי בֵּיה חוּטְרִיָּה נְנַעֲי וְאַנִּיחִם מִן קַדְמֵי יֵת תִּירְעַמֵּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְאַנּוּן מִתְרַעֲמִין עֲלֵיכוּן.

והשכתי - כמו: וישכו המים (בראשית ח'א'), וחמת המלך שככה (אסתר ז'י').

(כא) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ אֲלָיו | כָּל-נְשֵׂי־אֵיהֶם מִטָּה לְנְשֵׂי־

אֶחָד מִטָּה לְנְשֵׂי־אֶחָד לְבֵית אֲבֹתָם שְׁנַיִם עָשָׂר מֵטוֹת וּמִטָּה אֲהֶרֶן בְּתוֹךְ

מִטוֹתָם:

וּמִלִּיל מֹשֶׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְהִיבוּ לֵיה כָּל רַבְרַבְנֵיהוֹן חוּטְרָא לְרַבָּא חַד חוּטְרָא לְרַבָּא חַד לְבֵית אֲבָהֵיהוֹן תְּרִי עָשָׂר חוּטְרִין וְחוּטְרָא דְאֶהֶרֶן בְּגוֹ חוּטְרִיָּהוֹן.

בתוך מטתם - הניחו באמצע, שלא יאמרו: מפני שהניחו לצד השכינה פרח.

(כב) וַיִּנַּח מֹשֶׁה אֶת-הַמִּטָּת לְפָנַי יְהוָה בְּאֶהֶל הָעֵדוּת:

וְאַצְנַע מֹשֶׁה יֵת חוּטְרִיָּא קָדָם יי בְּמִשְׁכַּנָּא דְסְהַדוּתָא.

(כג) וַיְהִי מִמְּחֻרָת וַיָּבֵא מֹשֶׁה אֶל-אֶהֶל הָעֵדוּת וְהִנֵּה פָּרַח מִטָּה-אֲהֶרֶן לְבֵית

לוֹי וַיֵּצֵא פָּרַח וַיֵּצֵץ צִיץ וַיִּגְמַל שְׁקָדִים:

וְהוּוּ בְיוֹמָא דְבִתְרוּהִי וְעָל מֹשֶׁה לְמִשְׁכַּנָּא דְסְהַדוּתָא וְהָא יַעָא חוּטְרָא דְאֶהֶרֶן לְבֵית לוֹי וְאַפִּיק לְבַלְבִּין וְאַנִּיץ נָץ וְכַפִּית שְׁגָדִין.

ויוצא פרח - כמשמעו. **ציץ** - הוא חנטת הפרי כשהפרח נופל. **ויגמל שקדים** -

כשהוכר הפרי, הוכר שהם שקדים, לשון: ויגדל הילד ויגמל (בראשית כ"א:ח').

ולשון זה מצוי בפרי האילן, כגון: ובסר גומל יהיה נצה (ישעיהו י"ח:ה'). ולמה

שקדים? הוא פרי הממהר להפריח מכל הפירות, אף המעורר על הכהונה

פורענותו ממהרת לבא, כמו שמצא בעוזיה: והצרעת זרחה במצח (דברי הימים

ב כ"ו:י"ט). וכפת שיגדין (אונקלוס במדבר י"ז:כ"ג) - כמין אשכל שקדים יחד כפותין זה על זה.

(כד) ויצא משה את כל המטות מלפני יי אל כל בני ישראל ויראו ויקחו איש מטהו:

ואפיק משה ית כל חוטרניא מן קדם יי לכל בני ישראל ואשתמודעו ונסיבו גבר חוטרניה.

תהלים - פרק קי"ט (פסוקים עג-קעו)

תניא – שער היהוד והאמונה פ"ה

פרק ח והנה מ"ש הרמב"ם ז"ל שהקב"ה מהותו ועצמותו ודעתו הכל אחד ממש אחדות פשוטה ולא מורכבת כלל כן הענין ממש בכל מדותיו של הקב"ה ובכל שמותיו הקדושים והכינויים שכינו לו הנביאים וחז"ל כגון חנון ורחום וחסיד וכיוצא בהן וכן מה שנקרא חכם דכתיב וגם הוא חכם וגו' וכן רצונו כי רוצה ה' את יראיו וחפץ חסד הוא ורוצה בתשובתם של רשעים ואינו חפץ במיתתם וברשעתם ושהור עינים מראות ברע אין רצונו וחכמתו ומדת חסדו ורחמנותו ושאר מדותיו מוסיפים בו ריבוי והרכבה ח"ו במהותו ועצמותו אלא עצמותו ומהותו ורצונו וחכמתו ובינתו ודעתו ומדת חסדו וגבורתו ורחמנותו ותפארתו הכלולה מחסדו וגבורתו וכן שאר מדותיו הקדושות הכל אחדות פשוטה ממש שהיא היא עצמותו ומהותו וכמ"ש הרמב"ם ז"ל שדבר זה אין כח בפה לאמרו ולא באזן לשמעו ולא בלב האדם להכירו על בוריו כי האדם מצייר בשכלו כל המושכלות שרוצה להשכיל ולהבין הכל כמות שהם בו כגון שרוצה לצייר בשכלו מהות הרצון או מהות חכמה או בינה או דעת או מהות מדת חסד ורחמים וכיוצא בהן הוא מצייר כולן כמות שהן בו אבל באמת הקדוש ב"ה הוא רם ונשא וקדוש שמו כלומר שהוא קדוש ומובדל ריבוא רבבות עד אין קץ ותכלית מדרגות הבדלות למעלה מעלה מערך וסוג ומין כל התשבחות והמעלות שיוכלו הנבראים להשיג ולצייר בשכלם

לוח היום-יום

כ"ו סיון

"וירדו חיים שאולה" - שגם בשאול חושבים שהם חיים.

הברכה בוירדו חיים שאולה, כמו בני קרח לא מתו, מקום נתבצר להם ועשו תשובה, כי תשובה מועלת רק כל עוד שהוא חי, וזוהי הברכה, שגם בשאול יהיו חיים ויוכלו לעשות תשובה.

נ"ך יומי - דניאל פרק ה'

(א) {פ} בַּלְשַׁאצָּר מִלְפָּא עֲבַד לְחַם רַב לְרַבְרַבְנוּהִי אֶלְף וְלִקְבֵּל אֶלְפָּא חֲמַרָּא שְׁתָּהּ:

בלשאצר מלכא - בנו היה ומלך לאחר אויל מרודך שמלך תחת נבוכד נצר וגם (הוא) היה בנו של נבוכד נצר. **עבד לחם רב** - עשה סעודה גדולה מצינו בספר ויסיפון שנלחם בו ביום עם דריוש המדי וכורש ונצח המלחמה ולערב עשה משתה, כמו שנתנבא עליו ישעיה: ערך השלחן צפה הצפית אכול שתה קומו השרים וגו' (ישעיהו כ"א:ה') שבתוך המשתה חזרו אויביו ונלחמו על העיר ולכדוהו. **ולקבל אלפא חמרא** - כנגד אלף איש היה שותה יין.

(ב) בַּלְשַׁאצָּר אָמַר | בְּטַעַם חֲמַרָּא לְהִיתָּהּ לְמַאֲנֵי דְהַבָּא וְכִסְפָּא דִּי הַנְּפִק נְבוּכַדְנֶצַּר אֲבוּהִי מִן־הִיכְלָא דִּי בִירוּשָׁלַם וַיִּשְׁתַּוּן בְּהוֹן מִלְפָּא וְרַבְרַבְנוּהִי שְׁגַלְתָּהּ וְלַחֲנַתָּהּ:

אמר בטעם חמרא - אמר בעצת היין שנשתכר בו. **להיתה** - להביא. **די הנפק** - אשר הוציא. **שגלתיה** - לשון מלכה בלשון ארמי, כמו: והשגל יושבת אצלו (נחמיה ב', ו').

(ג) בְּאֲדִין הִיתִּיו מְאֵנֵי דְהַבָּא דִּי הַנְּפִקוּ מִן־הִיכְלָא דִּי־בֵּית אֱלֹהֵא דִּי בִירוּשָׁלַם וְאִשְׁתִּיו בְּהוֹן מִלְפָּא וְרַבְרַבְנוּהִי שְׁגַלְתָּהּ וְלַחֲנַתָּהּ:

היתיו - הובאו. **די הנפקו** - אשר הוצאו.

(ד) אִשְׁתִּיו חֲמַרָּא וְשִׁבְחוּ לְאֱלֹהֵי דְהַבָּא וְכִסְפָּא נְחֹשֶׁא פְּרִזְלָא אָעָא וְאַבְנָא: (ה) בְּה־שְׁעָתָה [נְפִקָה] (נפקו) אֶצְבָּעֵן דִּי יְד־אֲנָשׁ וְכַתְּבֵן לְקַבֵּל נְבַרְשִׁתָּא עַל־גִּירָא דִּי־כַתְּל הִיכְלָא דִּי מִלְפָּא וּמִלְפָּא חִזָּה פֶּס יְדָא דִּי כְּתָבָהּ: **נפקו אצבען** - יצאו אצבעות יד אדם מן השמים. **לקבל נברשתא** - למול המנורה אשר לפני השלחן. ודוגמתו במסכת יומא: עשתה נברשת של זהב. **על גירא** - על סיד טיח כותל הבית, כמו: כאבני גיר מנופצות (ישעיהו כ"ז:ט') והוא דומה לסיד.

(ו) אֲדִין מִלְפָּא זִינְהִי שְׁנוּהִי וְרַעִינְהִי יְבַהֲלוּנְהָ וְקַטְרֵי חַרְצָּה מְשַׁתְּרִין וְאַרְכְּבָתָּהּ דָּא לְדָא גְּקַשָּׁן:

זיהי שנוהי - תאריו נשתנו עליו. **ורעינוהי** - מחשבותיו. **וקטרי חרציה משתרין** - אזור חלציו נפתח שהיו מעיו מתרוקנין מחמת היראה וחגורו נפתח. **וקטרי חרציה** - קשרי מתניו. משתרין - נפתחים וניתרים. **וארכובתיה** - וברכיו. **נקשן** - מקישות ודופקות.

(ז) קָרָא מִלְפָּא בְּחִיל לְהַעֲלָה לְאִשְׁפִּיָּא [כְּשִׁדְאֵי] (כשדיא) וְגִזְרִיא עָנָה מִלְפָּא וְאָמַר | לְחַפִּימֵי בְּבַל דִּי כָּל־אֲנָשׁ דִּי־יִקְרָה כְּתָבָהּ דָּנָה וּפְשִׁרָהּ יַחֲוֹנֵנִי

אַרְגוֹנָא יִלְבֵּשׁ [וְהַמְּנִיכָא] (והמנוכא) דִּי־דְהָבָא עַל־צְוֹאֲרָה וְתִלְתֵי
בְּמַלְכוּתָא יִשְׁלַט:

בחיל - בכח. **להעלה** - להכניס. **כתבה דנה** - המכתב הזה, אישקריטורי בלעז.
ארגוונא ילבש - כמשפט הפרתמים. **והמניכא** - רביד ענק. **ותלתי במלכותא**
ישלט - בשליש המלכות ימשול.

(ח) {ס} אַדְיוֹן [עַלְיוֹן] (עלליון) כָּל חַפְיָמֵי מַלְכָּא וְלֹא־כְהֵלִין כְּתָבָא לְמַקְרָא
[וּפְשָׁרָה] (ופשרה) לְהוֹדְעָה לְמַלְכָּא:
עלליון - נכנסין.

(ט) אַדְיוֹן מַלְכָּא בְּלִשְׁאֲצַר שְׂגִיָּא מִתְבְּהֵל וְזִיזְהֵי שְׁגִין עֲלוּזְהֵי וְרַבְרַבְנוּזְהֵי
מִשְׁתַּבְּשִׁין:
שגיא מתבהל - הרבה מתפחד. **משתבשין** - נחפזין.

(י) מַלְכָּתָא לְקַבֵּל מְלִי מַלְכָּא וְרַבְרַבְנוּזְהֵי לְבֵית מִשְׁתָּיָא [עֵלְתָ] (עללת) עֲנַת
מַלְכָּתָא וְאַמְרַת מַלְכָּא לְעֵלְמִין חִיֵּי אֶל־יְבֵהֲלוּדְ רַעִיוֹנָד [וְזִיזְדָ] (וזיזד) אֶל־
יִשְׁתַּנּוּ:

מלכתא לקבל מלי מלכא - המלכה כלפי ששמעה דברי המלך ושריו לבית
המשתה נכנסה.

(יא) אִיתִי גְבַר בְּמַלְכוּתָד דִּי רוּחַ אֶלְהֵין קְדִישִׁין בְּהַ וּבִיזְמֵי אַבּוּד נַהִירוּ
וְשְׁכַלְתְּנוּ וְחַכְמָה כְּחַכְמַת־אֶלְהֵין הַשְׁתַּכַּחַת בְּהַ וּמַלְכָּא נְבַכְדַּנְצַר אַבּוּד רַב
חַרְטֻמִּין אֲשַׁפִּין כְּשַׁדְּאִין גְּזֹרִין הַקִּימָה אַבּוּד מַלְכָּא:

איתי גבר במלכותך - יש אדם במלכותך אשר רוח קדושים בו. **כחכמת אלהין** -
מלאכים. **הקימיה** - הקימו ומינהו שר על כולם.

(יב) כָּל־קַבֵּל דִּי רוּחַ | יְתִירָה וּמַנְדָּע וְשְׁכַלְתְּנוּ מִפְּשַׁר חַלְמִין וְאַחֲוִית אַחֲיוֹן
וּמִשְׁרָא קַטְרִין הַשְׁתַּכַּחַת בְּהַ בְּדַנְיָאֵל דִּי־מַלְכָּא שְׁס־שְׁמָה בְּלִטְשַׁאֲצַר כְּעֵן
דְּנִיָּאֵל יִתְקַרֵּי וּפְשָׁרָה יְהַחֲוָה:

כל קבל וגו' - כלפי אשר רוח יתירה ודעת השכל יש בו והגדת חידות. **ומשרא**
קטרין - סיתום כל סתר נמצאת בו בדניאל.

(יג) {פ} בַּאֲדִין דְּנִיָּאֵל הָעֵל קָדָם מַלְכָּא עָנָה מַלְכָּא וְאַמַּר לְדַנְיָאֵל (אנתה)
[אַנְתָּ-] הוּא דְּנִיָּאֵל דִּי־מִן־בְּגֵי גְלוּתָא דִּי יְהוּד דִּי הִיתֵי מַלְכָּא אַבִּי מִן־יְהוּד:
(יד) וְשִׁמְעַת [עֲלָדָ] (עליד) דִּי רוּחַ אֶלְהֵין בְּדָ וְנַהִירוּ וְשְׁכַלְתְּנוּ וְחַכְמָה
יְתִירָה הַשְׁתַּכַּחַת בְּדָ: (טו) וְכַעֲן הָעֵלוּ קַדְמֵי חַפְיָמֵיָא אֲשַׁפִּיָּא דִּי־כְתָבָה דְּנָה
יְקָרוֹן וּפְשָׁרָה לְהוֹדְעַתְנִי וְלֹא־כְהֵלִין פְּשַׁר־מַלְתָּא לְהַחֲוָה: (טז) וְאַנְהַ שְׁמַעַת
[עֲלָדָ] (עליד) דִּי־[תְבוּלָ] (תוכל) פְּשַׁרִּין לְמִפְּשַׁר וְקַטְרִין לְמִשְׁרָא כְּעֵן הוּ

[תפול] (תוכל) כתבא למקרא ופשרה להודעותני ארגונא תלבש
[והמניכא] (והמונכא) די-דהבא על-צוארד ותלתא במלכותא תשלט:

הן תיכול - אם תוכל.

(יז) {פ} באיז ענה דניאל ואמר קדם מלכא מתנתד לך להויז ונבזביתד
לאחרן הב ברם כתבא אקרא למלכא ופשרא אהודענה:

ונבזביתך - ודרונותיך. לאחרן הב - לאחר תן.

(יח) [אנת] (אנתה) מלכא אלהא [עלאה] (עליא) מלכותא ורבותא
ויקרא והדרא יהב לנבכדנצר אבוד: (יט) ומן-רבותא די יהב-לה כל עממיא
אמיא ולשניא הנו [זיעין] (זאעין) ודחלין מן-קדמוהי די-הוא צבא הוה קטל
ודי-הוה צבא הוה מחא ודי-הוה צבא הוה מרים ודי-הוה צבא הוה משפל:

די הוה צבא - אשר היה חפץ. הוה מחא - מחייה.

(כ) וכדי רם לבבה ורוחה תקפת להזדה הנחת מן-פרסא מלכותה ויקרה
העדיו מנה:

**וכדי רם לבביה - וכאשר רם לבבו. להזדה - להרשיע. הנחת - הורד. העדיו
מיניה - הסירו ממנו.**

(כא) ומן-בני אנשא טריד ולבבה | עם-חיותא [שויו] (שוי) ועם-ערדיא
מדרה עשבא כתורין יטעמוניה ומטל שמיא גשמה יצטבע עד די-ידע די-
שליט אלהא [עלאה] (עליא) במלכות אנשא ולמן-די יצבא יהקים [עלה]
(עליה):

טריד - נגרש.

(כב) [ואנת] (ואנתה) ברה בלשאצר לא השפלת לבבד כל-קבל די כל-
דנה ידעת:

**כל קבל די כל דנה ידעת - כל עומת אשר כל זה ידעת שאירע לאביך והיה לך
להיות ירא מלפני המקום.**

(כג) ועל מרא-שמיא | התרוממת ולמאניא די-ביתה היתיו [קדמד] (קדמיד)
[ואנת] (ואנתה) [ורברבנד] (ורברבניד) שגלתד ולחנתד חמרא
שתין בהון ולא-להי כספא-ודהבא נחשא פרזלא אעא ואבנא די לא-חזון
ולא-שמעין ולא ידעין שבחת ולא-להא די-נשמתד בידה וכל-ארחתד לה
לא הדרת: (כד) באיז מן-קדמוהי שליח פסא די-ידא וכתבא דנה רשים:

שליח פסא די ידא - נשתלח כף של יד. וכתבא דנה רשים - והמכתב הזה כתב.

(כה) ודנה כתבא די רשים מנא מנא תקל ופרסין:

ודנא כתבא דרשים - וזה המכתב אשר חקק.

(כו) דְּנָה פֶּשֶׁר־מִלְתָּא מִנָּא מְנַהֲא־לָהּ מְלָכוּתָךְ וְהַשְׁלֵמָה:

מְנַה מְנַה אֱלֵהָ - כלומר מנא זהו פירושו מנה אלהא מלכותך. **והשלמה** - חשב קץ שנפסק למשך מלכות של אביך וזרעו ומצא שכבר השלימה.

(כז) תְּקַל תְּקִילָתְךָ בְּמַאזְנֵיָא וְהַשְׁתַּכַּחְתָּ חֶסֶר:

תקל תקילתא במאזניא - תקל - זהו פירושו: נשקלת לפניו במאזנים ונמצאת חסר מכל צדקה.

(כח) פְּרָס פְּרִיסַת מְלָכוּתְךָ וְיַהֲיִיבַת לְמַדֵּי וּפְרָס:

פרס פריסת מלכותך וגו' - כלומר ופרסין (דניאל ה':כ"ה) משמע שני פרסים האחד פריסת מלכותך נשתברה מלכותך והשני שנתנה למדי ופרס.

(כט) בְּאֲדִין אָמַר בִּלְשַׁאצָּר וְהִלְבְּשׁוּ לְדַנְיָאֵל אֲרֻגָּנָא [וְהַמְנִיכָא] (והמנוכא) דִּידְהָבָא עַל־צִוְאַרְהָ וְהַכְרְזוּ עָלָהּ דִּי־לָהּוּא שְׁלִיט תְּלָתָא בְּמְלָכוּתָא: (ל) בְּהַ בְּלִילֵיָא קְטִיל בְּלִא־שַׁצָּר מְלַכָּא [כְּשַׁדְּאָה] (כשדיא):

יום ששי // כ"ז סיון

הומש - ששי פרשת קרה

(כה) {ששי} {פ} וַיֹּאמֶר יי אֶל־מֹשֶׁה הֲשֵׁב אֶת־מִטֵּה אֶהְרֹן לִפְנֵי הָעֵדוּת לְמִשְׁמַרְתְּ לְאוֹת לְבָנֵי־מִרְי וְתִכַּל תְּלוֹנְתָם מֵעָלַי וְלֹא יָמָתוּ:

וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה אֲתִיב יְתַּ חוּטְרָא דְאֶהְרֹן קָדָם סְהַדוּתָא לְמִטְרָא לְאֵת לְעַמָּא סְרַבְנָא וַיִּסּוּפוּ תְּוֹרְעַמְתֵּהוּן מִן קִדְמֵי וְלֹא יָמָתוּן.

ותכל תלונותם - ותכלה תלונותם. **תלונותם** - לשון שם מפעל יחיד לנקבה, כמו מוֹרְמָרְדִּיץ בלעז. [ויש חילוק בין תלונותם לתלונתם, תלונתם - תלונה אחת, תלונותם - שם הדבר בלשון היחיד ואפילו תלונות הרבה.] **למשמרת לאות** - לזכרון שבחרתי באהרן לכהן, ולא ילינו עוד על הכהונה.

(כו) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יי אֹתוֹ בְּעֵשֶׂה:

וַעֲבַד מֹשֶׁה כְּמָא דְפִקִּיד יי יְתִיָּה בְּ עַבְד.

(כז) {פ} וַיֹּאמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר הֲנָן גְּוַעְנֵנו אֲבָדְנוּ כְּלָנוּ אֲבָדְנוּ:

וַאֲמָרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֹשֶׁה לְמִימַר הָא מַנְנָא קְטִילַת חֲרַבָּא הָא מַנְנָא בְּלַעַת אַרְעָא הָא מַנְנָא מִיָּתוּ בְּמוֹתָנָא.

(כח) כָּל הַקָּרֵב | הַקָּרֵב אֶל־מִשְׁכַּן יי יָמוּת הָאָם תִּמְנֵנו לְגֹזַע:

כָּל דְּקָרִיב מִקָּרֵב לְמִשְׁכָּנָא דְיִי מָאִית הָא אֲנַחְנָא סִיפִינוּ לְמָמַת.

כל הקרב הקרב - אין אנו יכולין להיות זהירין בכך, כולנו רשאים ליכנס לחצר אהל

מועד, ואחד שיקריב עצמו יותר מחביריו ויכנס לתוך האהל ימות. **האם תמנו**

לגוע - שמא הופקרנו למיתה.

(א) {ס} וַיֹּאמֶר יי אֶל־אֶהְרֹן אַתָּה וּבְנֵיךָ וּבֵית־אֲבִיךָ אַתָּה תִּשָּׂאוּ אֶת־עֹנֵן

הַמִּקְדָּשׁ וְאַתָּה וּבְנֵיךָ אַתָּה תִּשָּׂאוּ אֶת־עֹנֵן כְּהִנְתְּכֶם:

וַאֲמַר יי לְאֶהְרֹן אַתָּה וּבְנֵיךָ וּבֵית אֲבִיךָ עִמָּךְ תִּסְלְחוּן עַל חוֹבֵי מִקְדָּשָׁא וְאַתָּה וּבְנֵיךָ עִמָּךְ תִּסְלְחוּן עַל חוֹבֵי כְּהִנְתְּכוּן.

ויאמר יי אל אהרן - למשה אמר שיאמר לאהרן להזהירו על תקנת ישראל

שלא יכנסו למקדש. [וכן פרשה שנייה: וידבר יי אל אהרן (במדבר י"ח:ח') ומליל

י"י לאהרן, בתרגום בבלי, למשה צוה שיאמר לו. לא מצינו שנתייחד הדיבור עם

אהרן אלא ביין ושכר אל תשת (ויקרא י"ט:').] **אתה ובניך ובית אביך** - הם בני

קהת אבי עמרם. **תשאו עון המקדש** - עליכם אני מטיל עונש הזרים שיחטאו

בעיסקי הדברים המקודשים המסורים לכם, הוא האהל והארון והשלחן וכלי

הקדש, אתם תשבו ותזהירו את כל זר הבא ליגע. **ואתה ובניך** - הכהנים. **תשאו**

את עון - הכהונה שאינה מסורה ללויים, ותזהירו הלויים השוגגים שלא יגעו אליכם

בעבודתכם.

(ב) וְגַם אֶת־אֲחִיךָ מִטֵּה לִי שִׁבֵּט אֲבִיךָ הַקָּרֵב אַתָּה וְיִלְוֶנוּ עִלְיָךְ וַיִּשְׁרְתוּךָ

וְאַתָּה וּבְנֵיךָ אַתָּה לִפְנֵי אֶהְל הָעֵדוּת:

ואף ית אחד שבטא דלוי שבטא דאבוך קריב לונדך ויתוספון עלך וישמשוונך ואת ובנדך עמד קדם משפנא דסהדותא.

וגם אחיך - בני גרשון ובני מררי. **וילוו** - ויתחברו אליכם, להזהיר גם את הזרים מליקרב אליהם. **וישרתוך** - בשמירת השער, ולמנות מהם גזברים ואמרכלים.

(ג) ושמרו משמרתך ומשמרת כל-האהל אדך אל-כלי הקדש ואל-המזבח לא יקרבו ולא ימתו גסהם גם-אתם:

ויטרון מטרתך ומטרת כל משפנא ברם למני קודשא ולמדבחה לא יקרבו ולא ימותו אף אנו אף אתון.

(ד) ונלוו עליך ושמרו את-משמרת אהל מועד לכל עבדת האהל וזר לא-יקרב אליכם:

ויתוספון עלך ויטרון ית מטרת משפן זמנא לכל פולחן משפנא וחילוני לא יקרבו לונתכון. **וזר לא יקרב אליכם** - אתכם אני מזהיר על כך.

(ה) ושמרתם את משמרת הקדש ואת משמרת המזבח ולא-יהיה עוד קצף על-בני ישראל:

ותטרון ית מטרת קודשא וית מטרת מדבחה ולא יהי עוד רוגזא על בני ישראל.

[**ושמרתם את משמרת הקדש ואת משמרת המזבח** - הם משמרת הקדש, ואתה משמרת המזבח]. **ולא יהיה עוד קצף** - כמו שהיה כבר, שנאמר: כי יצא הקצף (במדבר י"ז:א).

(ו) ואני הגה לקחתני את-אחיכם הלויים מתוך בני ישראל לכס מתנה נתנים ליהוה לעבד את-עבדת אהל מועד:

ואנא הא קריבית ית אחיכון לינאי מגו בני ישראל לכוון מתנא וחיביו קדם ?? למפלח ית פולחן משפן זמנא.

לכם מתנה נתונים - יכול לעבודתכם של הדיוט, תלמוד לומר: לוי, כמו שמפורש למעלה: לשמר משמרת וגזברין ואמרכליון.

(ז) ואתה ובניך איתך תשמרו את-כהנתכם לכל-דבר המזבח ולמבית לפרכת ועבדתם עבדת מתנה איתן את-כהנתכם והזר הקרב יומת:

ואת ובנדך עמד תטרון ית כהונתכון לכל פתגם מדבחה ולמנאו לפרוכתא ותפלחון פולחן מתנא איתון ית כהונתכון וחילוני דיקרב יתקטיל.

עבודת מתנה - במתנה נתתיה לכם.

(ח) {פ} וידבר יי אל-אהרן ואני הגה נתתי לך את-משמרת תרומתי לכל-קדשי בני-ישראל לך נתתים למשחה ולבניך לחק-עולם:

ומליל יי עם אהרן ואנא הא יחבית לך ית מטרת אפרשותי לכל קודשא דבני ישראל לך יחבתון לרבו ולבנדך לקים עלם.

ואני הנה נתתי לך - בשמחה, לשון שמחה הוא זה, כמו: הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו (שמות ד':י"ד). משל למלך שנתן שדה לאוהבו, ולא כתב ולא חתם ולא העלה בערכאין, בא אחד ועירער עליו על השדה, אמר לו המלך: כל מי שירצה יבא ועירער לנגדך, הריני כותב וחותרם לך ומעלה בערכאין, אף כאן לפי שבא קרח וערער כנגד אהרן על הכהונה, בא הכתוב ונתן לו עשרים וארבע

מתנותיה בברית מלח, לכך נסמכה פרשה זו לכאן. **משמרת תרומתיי** - שאתה צריך לשומרן בטהרה. **למשחה** - לגדולה.

(ט) **זֶה־יְהִי־לָךְ מִקֹּדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים מִזֶּה־אֵשׁ כָּל־קִרְבָּנִם לְכָל־מִנְחָתָם וְלִכְל־חַטָּאתָם וְלִכְל־אֲשָׁמָם אֲשֶׁר יִשִּׁיבוּ לִי קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים לָךְ הוּא וְלִבְנֵי־ךָ:**
 דין יהי לך מקדש קודש מותר מן אישׁתא כל קורבנהוון לכל מנחותהוון ולכל חטותהוון ולכל אשׁמהוון דיתיבוון קדמי קודש קודשין דילך הוון ודבנד.

מן האש - לאחר הקטרת האישים. **לכל קרבנם** - כגון זבחי שלמי ציבור. **מנחתם חטאתם אשׁמם** - כמשמעו. **אשר ישיבו** - זה גדל הגר.

(י) **בְּקֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים תֹּאכְלֶנּוּ כָּל־זָכָר יֹאכֵל אֹתוֹ קֹדֶשׁ יְהִי־לָךְ:**
 בקדש קודשין תיכלוגייה כל דכורא ייכול גתיה קודשא יהי לך.
בקדש הקדשים תאכלנו וגו' - לימד על קדשי הקדשים שאין נאכלין אלא בעזרה ולזכרי כהונה.

(יא) **זֶה־לָּךְ תְּרוּמַת מִתְּנָם לְכָל־תְּנוּפֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ נְתַתִּים וְלִבְנֵי־ךָ וְלִבְנֵי־ךָ אֲתָךְ לְחֶק־עוֹלָם כָּל־טְהוֹר בְּבֵיתְךָ יֹאכֵל אֹתוֹ:**
 ודין לך אפרשות מתנתהוון לכל ארמות בני ישראל לך והבתנוון ולבנד ולבנתך עמך לקים עלם כל דילכלי בביתך ייכול גתיה.

תרומת מתנם - המורם מן התודה ומן השלמים ומאיל נזיר. **לכל תנופות** - שהרי אילו טעונון תנופה. **כל טהור** - ולא טמאים. **כל טהור** - לרבות אשתו.

(יב) **כָּל חֵלֶב יִצְהָר וְכָל־חֵלֶב תִּירוֹשׁ וְדָגָן רֵאשִׁיתָם אֲשֶׁר־יִתְּנוּ לִי לָךְ נְתַתִּים:**
 כל טוב משח וכל טוב חמר ועביר רישיתהוון דיתנוון קדם יי לך והבתנוון.
ראשיתם - היא תרומה גדולה.

(יג) **בְּכוּרֵי כָּל־אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר־יָבִיאוּ לִי לָךְ יְהִי כָּל־טְהוֹר בְּבֵיתְךָ יֹאכְלֶנּוּ:**
 בכורי כל דבארעהוון דיינתון קדם יי דילך יהי כל דידפי בביתך ייכלגיה.

(יד) **כָּל־חֶרֶם בְּיִשְׂרָאֵל לָךְ יְהִי:**
 כל חרמא בישראל דילך יהי.

(טו) **כָּל־פֶּטֶר רְחֵם לְכָל־בֶּשֶׂר אֲשֶׁר־יִקְרִיבוּ לִי בְּאֶדָם וּבְבַהֲמָה יְהִי־לָךְ אֵדָא פְּדָה תְּפָדָה אֵת בְּכוֹר הָאָדָם וְאֵת בְּכוֹר־הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה תְּפָדָה:**
 כל פתח ולדא לכל בשרא דיקרבון קדם יי באנשא ובבעירא יהי לך ברם מפרק תפרוק ית בוכרא דאנשא וית בוכרא דבעירא מסאבא תפרוק.

(טז) **וּפְדוּיוֹ מִבְּנֵי־חֹדֶשׁ תְּפָדָה בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הוּא:**

ופורקניה מפר גרמא תפרוק בפורסניה כסף חמיש סלעין בסלעי קודשא עשרין מעין הוא.

(יז) **אֵדָא בְּכוֹר־שׁוֹר אוֹ־בְכוֹר כֶּשֶׁב אוֹ־בְכוֹר עֵז לֹא תְּפָדָה קֹדֶשׁ הֵם אֶת־דָּמָם תִּזְרֹק עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־חֵלְבָם תִּקְטִיר אֵשׁה לְרִיחַ נִיחַח לִי:**

ברם בוכרא דתורא או בוכרא דאמרא או בוכרא דעזא לא תפרוק קודשא אנון ית דמהוון תזרוק על מדבחא וית תרבחוון תשילק קורבנו לאתקבלא ברענא קדם יי.

(יח) ובשרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין לך יהיה:

ובשרהון יהי לך כמדגא דארמויתא וכשקא דמינא דילך יהי.

כחזה התנופה ושוק הימין - של שלמים שנאכלים לכהנים ולנשיהם לשני ימים ולילה אחד, אף הבכור נאכל לשני ימים ולילה אחד. **לך יהיה** - בא ר' עקיבא ולימד: הוסיף לך הכתוב הויה אחרת, שלא תאמר כחזה ושוק של תודה שאינו נאכל אלא ליום ולילה.

(יט) כל תרומת הקדשים אשר ירימו בני ישראל ליי נתתי לך ולבגדי ולבגתיך אתך לחק-עולם ברית מלח עולם הוא לפני יי לך ולזרעך אתך:

כל אפרשות קודשיא דיפרשון בני ישראל קדם יי והבית לך ולבגדך ולבגתיך עמד לקים עלם קים מלח עלמא היא קדם יי לך ולבגדך עמד.

כל תרומות הקדשים - מחיבתה של פרשה כללה בתחילה, וכללה בסוף, ופרט באמצע. **ברית מלח** - כרת ברית עם אהרן בדבר הבריא ומתקיים ומבריא את אחרים. **ברית מלח** - כברית הכרותה למלח, שאינו מסרוח לעולם.

(כ) ויאמר יי אל-אהרן בארצם לא תחלק ויחלק לא יהיה לך בתוכם אני חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל:

ואמר יי לאהרן בארעהון לא תחסינן וחילק לא יהי לך ביניהון מתנן דיהבית לך אנן חילקך ואחסנתך בגו בני ישראל.

וחלק לא יהיה לך בתוכם - אף בביזה.

תהלים - תהלים - פרקים ק"כ-קל"ז

תניא - שער היהוד והאמונה פ"ז

כי המעלה ומדרגה הראשונה אצל הנבראים היא החכמה שלכן נקראת ראשית כי באמת היא ראשית ומקור כל החיות בנבראים כי מהחכמה נמשכות בינה ודעת ומהן נמשכות כל המדות שבנפש המשכלת כמו אהבה וחסד ורחמים וכיוצא בהן וכנראה בחוש שהקטן שאין בו דעת הוא בכעס תמיד ואכזרי וגם אהבתו היא לדברים קטנים שאין ראוי לאהבם מפני שאין בו דעת לאהוב דברים הראויים לאהבם שהאהבה כפי הדעת ומהמדות שבנפש נמשכות בה תיבות ואותיות המחשבה שהנפש מחשבת בדבר שאוהבת או איך לפעול החסד ורחמים וכן בשאר מדות ובכל מחשבה שבעולם מלובשת בה איזו מדה המביאה לחשוב מחשבה זו ומדה זו היא חיותה של מחשבה זו ומאותיות המחשבה נמשכות אותיות הדבור והן חיותן ממש והדבור מביא לידי מעשה הצדקה וחסד כגון המלך שמצוה לעבדיו ליתן וגם כשהאדם עושה בעצמו איזה דבר הרי כח הנפש וחיותה המתלבש בעשיה זו הוא כאין ממש לגבי כח הנפש וחיותה המתלבש בדבור האדם וכערך ומשל הגוף לנשמה וכן ערך אותיות הדבור לאותיות המחשבה וכן ערך אותיות

המחשבה למהות המדה המלובשת בה ומחיה אותה וכן ערך מהות וחיות המדה לגבי החכמה ובינה ודעת שכללותן הוא השכל שממנו נמשכה מדה זו וכל זה בנפש האדם ונפש כל הברואים שבכל העולמות עליונים ותחתונים שבכולם החכמה היא ראשית ומקור החיות:

לוח היום-יום

כ"ז סיון

כתיב "וברכך ה' אלוקיך בכל אשר תעשה". האדם עליו רק לעשות כלי לפרנסתו, ולהשתדל בכל כחו אשר הכלי יהיה טהור מכל סיג ופסולת דאונאה כו', היינו שיהיה הכל על פי דיני התורה, אשר אז הוא כלי ראוי לברכה העליונה בשנים: פרנסה בריוח, ואשר הפרנסה תלך למקום הראוי.

נ"ך יומי - דניאל פרק ו'

(א) {פ} וְדַרְיֹוֹשׁ [מְדֹאָה] (מדיא) קִבֵּל מִלְכוּתָא כְּבַר שְׁנַיִן שְׁתַּיִן וְתַרְתֵּינָן:

ודריוש מדאה קבל מלכותא כבר שנין שיתין ותרתין - למה מנה שנותיו לומר לך ביום שנכנס נבוכדנצר להיכל בימי יהויקים נולד שטנו דריוש. מגלות יכניה עד כאן ששים ושתים שנה דאמר מר גלו בימי יהויכין בשבע לכיבוש יהויקים שהיא שמונה לנבוכד נצר נשתיירו לנבוכד נצר שלשים ושבע שהרי ארבעים וחמש מלך ועשרים ותלת דאویل מרודך כמו שאמרו רבותינו במסכת מגילה ושתים שעבדו לבלשצר הרי ששים ושתים.

(ב) שְׁפַר קָדָם דְּרִיֹּוֹשׁ וְהַקִּים עַל-מְלְכוּתָא לְאַחַשְׁדֶּרְפְּנִיא מְאָה וְעֶשְׂרִין דִּי לְהוֹן בְּכָל-מְלְכוּתָא: (ג) וְעֵלָא מְנַהוֹן סְרַכִּין תְּלָתָה דִּי דְנִיָּאל חֲדָ-מְנַהוֹן דִּי-לְהוֹן אַחַשְׁדֶּרְפְּנִיא אֵלִין יְהִבִּין לְהוֹן טַעְמָא וּמְלָכָא לְאֵל-לְהוֹן נֹזֵק:

ועילא מנהון - ולמעלה מהם. **די להון אחשדרפניא וגו'** - שיהו האחשדרפנים הללו נותנים להם עצה לשלשת האפרכין. **ומלכא לא להוא נזיק** - והמלך לא יהא נפסד בשום דבר מלכות המוטל עליהם לעשות.

(ד) אֵדִין דְנִיָּאל דְנָה הוּא מְתַנְצַח עַל-סְרַכִּיא וְאַחַשְׁדֶּרְפְּנִיא כָּל-קָבֵל דִּי רוּחַ יִתִּירָא בֵּיה וּמְלָכָא עֲשִׂית לְהַקְמוּתָה עַל-כָּל-מְלְכוּתָא:

דניאל דנה - דניאל זה. **מתנצח** - מתגבר. **ומלכא עשית וגו'** - המלך היה חושב בלבו להקימו על כולם.

(ה) אֵדִין סְרַכִּיא וְאַחַשְׁדֶּרְפְּנִיא הוּן בְּעִין עֵלָה לְהַשְׁכָּחָה לְדְנִיָּאל מִצַּד מְלְכוּתָא וְכָל-עֵלָה וְשַׁחִיתָה לְאֵ-יְכָלִין לְהַשְׁכָּחָה כָּל-קָבֵל דִּי-מְהִימָן הוּא וְכָל-שָׁלוּ וְשַׁחִיתָה לָא הַשְׁתַּכַּחַת עָלוּהִי:

הוּוּ בַעִין עֵלָה - היו מבקשים עלילה למצוא לדניאל בדבר המלכות שיוכלו להלשין עליו.

(ו) אֲדִין גְּבַרְיָא אֱלֹךְ אֲמַרִין דִּי לֹא נְהַשְׁבַּח לְדַנְיָאֵל דְּנָה כָּל-עֵלָה לְהִין הַשְׁבַּחְנָא עֲלוּהִי בְּדַת אֵלֵהּ:

אמרין די לא נהשכח וגו' - אמרו ביניהם לא נמצא לדניאל זה שום עלילה.

לְהִין הַשְׁבַּחְנָא עֲלוּהִי - אבל נמצא עליו עלילה על ידי תורת אלהיו אם נוכל לבקש מאת המלך שיגזור שום גזירה להעבירו על תורתו והוא לא יקיים את מצות המלך והרי העלילה.

(ז) {ס} אֲדִין סַרְכֵיָא וְאַחַשְׁדְּרָפְנִיא אֱלִין הֲרַגְשׁוּ עַל-מַלְכָּא וְכֵן אֲמַרִין לֵיהּ דְרִיּוּשׁ מַלְכָּא לְעֵלְמִין חַיִּי:

הַרְגִישׁוּ - מישמשו על המלך.

(ח) אֲתִיַּעְטוּ כְּלָן סַרְכֵי מַלְכוּתָא סַגְנִיא וְאַחַשְׁדְּרָפְנִיא הַדְּבַרְיָא וּפְחֻתָּא לְקִימָה קִים מַלְכָּא וּלְתַקְפָּה אֶסְרָ דִּי כָל-דִּי-יִבְעָא בְּעֻ מִן-כָּל-אֵלֵהּ וְאַנְשׁ עַד-יּוֹמִין תְּלַתִּין לְהִן מִנְדָּ מַלְכָּא יִתְרַמָּא לְגַב אַרְיוּתָא:

אֲתִיַּעְטוּ - נועצו. **לְקִימָה קִים מַלְכָּא** - להחזיק בדת המלך בכח לפי שמחדש באת למלוך וממדינה אחרת אתה וצריך חיזוק. **דִּי יִבְעָא בְּעֻ** - אשר יבקש שום בקשה. **לְהִן מִנְדָּ מַלְכָּא** - זולתי ממך המלך. **לְגַב אַרְיוּתָא** - לבור שאריות המלך שם.

(ט) כְּעֵן מַלְכָּא תְּקִים אֶסְרָא וְתַרְשֵׁם כְּתָבָא דִּי לֹא לְהַשְׁנִיָּה כְּדַת-מְדֵי וּפְרַס דִּי-לֹא תַעֲדָא:

תְּקִים אֶסְרָא - תעמיד חק זה. **דִּי לֹא לְהַשְׁנִיָּה** - שלא לשנות כדת מדי ופרס. **דִּי לֹא תַעֲדָא** - אשר לא תעבור.

(י) כָּל-קַבְלָא דְּנָה מַלְכָּא דְרִיּוּשׁ רִשְׁם כְּתָבָא וְאַסְרָא: (יא) וְדַנְיָאֵל כְּדֵי יִדְעַ דִּי-רִשְׁמֵי כְּתָבָא עַל לְבִיתָהּ וְכוּיִן פְּתִיחֻן לֵיהּ בְּעֵלִיתָהּ גִּגְדָּ יְרוּשָׁלַם וְזַמְנִין תְּלַתָּהּ בְּיוֹמָא הַוָּא בְּרַדְּ עַל-בְּרַכּוּהִי וּמְצֵלָא וּמוֹדָא קָדָם אֵלֵהּ כָּל-קַבְלָא דִּי-הָוָא עֲבִד מִן-קִדְמַת דְּנָה:

כְּדֵי יִדְעַ - כאשר ידע. **וְכוּיִן** - חלונות. **בְּעֵלִיתָהּ** - בעלייתו. **נְגַד יְרוּשָׁלַם** - לצד בית המקדש ואף על פי שחרב עשה, כמה שאמר שלמה: והתפללו אליך דרך ארצם וגו' (מלכים א ח' מ"ח). **וְזַמְנִין תְּלַתָּהּ** - ערבית ושחרית ומנחה. **בְּרַךְ עַל בְּרַכּוּהִי** - כורע על ברכיו. **כָּל קַבְלָא דִּי הוּא עַבְד וְגו'** - ככל אשר היה עושה לפני זאת.

(יב) {ס} אֲדִין גְּבַרְיָא אֱלֹךְ הֲרַגְשׁוּ וְהַשְׁבַּחוּ לְדַנְיָאֵל בְּעֵה וּמְתַחַנְּן קָדָם אֵלֵהּ:

הַרְגִישׁוּ - משמשו וחיפשו.

(יג) בְּאֵיזֵן קָרְבוּ וְאָמְרִין קָדָם מַלְכָא עַל-אַסְר מַלְכָא הֲלָא אַסְר רְשַׁמְתָּ דִּי כָל-אַנְשׁ דִּי-יִבְעֵא מִן-כָּל-אַ-לָּה וְאַנְשׁ עַד-זִמְיָן תְּלַתִּין לְהוּן מִגְּדָא מַלְכָא יִתְרַמָּא לְגֹב אַרְיוּתָא עָנָה מַלְכָא וְאָמַר יַצִּיבָא מְלִתָּא כְּדַת-מְדִי וּפְרַס דִּי-לָא תַעֲדָא:

על אסר מלכא - על ביטול אסור המלך אשר באו להלשין. **יצביא מילתא** - אמת הדבר.

(יד) בְּאֵיזֵן עָנָו וְאָמְרִין קָדָם מַלְכָא דִּי דְנִיָּאל דִּי מִן-בְּנֵי גְלוּתָא דִּי יְהוּד לָא-שָׁם [עֲלִיד] (עליד) מַלְכָא טַעַם וְעַל-אַסְרָא דִּי רְשַׁמְתָּ זִמְנִין תְּלַתָּה בְּיוֹמָא בְּעָא בְּעוּתָה:

לא שם עלך מלכא טעם - לא נתן לב ועצה לחוש על גזירותיך. **בעא בעותיה** - מתפלל תפלתו.

(טו) {פ} אֵיזֵן מַלְכָא כְּדִי מְלִתָּא שְׁמַע שְׂגִיָא בְּאַשׁ עֲלוּהִי וְעַל דְנִיָּאל שָׁם בַּל לְשִׁיזְבוּתָה וְעַד מַעְלֵי שְׁמַשָּׁא הוּא מְשַׁתְּדַר לְהַצְלוּתָה:

כדי מלתא שמע - כאשר שמע הדבר. **שגיא באש עלוהי** - הרבה הרע בעיניו שהיה אוהב את דניאל וקשה עליו מיתתו. **ועל דניאל שם בל לשיזבותיה** - ועל דניאל שם דיחוי לדחות הדבר להצילו ואומר להם איני מאמין לכם. **בל** - איני יודע דוגמתו אך עינינו יורה פתרונו. **ועד מעלי שמשא** - ועד בא השמש היה משתדל להצילו, אבל כשהגיע זמן תפלה כרע על ברכיו והתפלל תפלתו ושוב לא היה לו פתחון פה להצילו.

(טז) {ס} בְּאֵיזֵן גְּבַרְיָא אֱלִיד הֲרַגְשׁוּ עַל-מַלְכָא וְאָמְרִין לְמַלְכָא דַּע מַלְכָא דִּי-דַת לְמְדִי וּפְרַס דִּי-כָל-אַסְר וְקִים דִּי-מַלְכָא יְהָקִים לָא לְהַשְׁנִיָּה:

די מלכא יהקם - אשר המלך יגזור ויעמיד לא לאדם לשנותו.

(יז) בְּאֵיזֵן מַלְכָא אָמַר וְהִיתִּי לְדְנִיָּאל וְרָמֹו לְגַבָּא דִּי אַרְיוּתָא עָנָה מַלְכָא וְאָמַר לְדְנִיָּאל אֱלִיד דִּי [אַנְתָּ] (אנתה) פְּלַח-לָהּ בְּתַדִּירָא הוּא יִשְׁיזְבְּגָד: (יח) וְהִיתִּית אֲבָן חֲדָה וְשַׁמַּת עַל-פְּסִם גְּבָא וְחַתְמָה מַלְכָא בְּעַזְקָתָה וּבְעַזְקָת רַבְרַבְנֹוהִי דִּי לָא-תִשְׁנָא עָבֹו בְּדְנִיָּאל:

והייתיית אבן חדה - והובאת אבן אחת, ובכל ארץ בכל אין אבן כי אם לבנים, כמה שנאמר: הבה נלבנה לבנים (בראשית י"א, ג') למדנו שאין אבן בבבל ולפי שעה הביאוו מלאכים מארץ ישראל אם התנה במעשה בראשית על הים שיקרע לבני ישראל ועל האש שיצטנן לחנניה וחבריו ועל האריות מהזיק לדניאל לא התנה על זריקת אבן וזיין שלא יזיק באדם והמלך אמר מעם האריות אי אפשר לסלקו שכבר נגזרה גזירה אזדהר בו מהזקת אדם והנס אם יבא יבא. **ושומת על פום גובא** - והושמה על פי הגומא. **בעזקתיה** - בטבעתו, כדי שלא יזיוה ממקומו וישליכו עליו אבנים להורגו. **די לא תשנא צבו בדניאל** - שלא ישתנה רִצְוֹן בדניאל כלומר שלא יעשו לו היזק שלא כרצונו.

(יט) אָדִין אַזל מלפּא להיכלה ובת טוֹת ודחון לא־הנעל קדמוּהי וּשְׁנֵתָה נְדַת עֲלוּהי:

ובת טות - לן בתענית. **ודחון -** ושלחן בלשון משנה כך פירשו דונש: לא הכניסו לפניו שלחן לאכול. **ושנתיה נדת -** ושנתו נדדה.

(כ) בַּאֲדִין מלפּא בַּשְּׁפַרְפְּרָא יְקוּם בַּנְּגָהָא וּבַהֲתַבְהֵלָה לְגַבְּא דִּי־אַרְיוּתָא אַזל:

בשפרפרא - בעלות השחר. והרבה יש בתרגום יונתן. **יקום בנגהא -** עמד לאור הבוקר ולא בשלש שעות כשאר המלכים. **ובהתבהלה לגובא די אריותא אזל -** ובבהלה לחפירת האריות הלך.

(כא) וּכְמִקְרָבָה לְגַבְּא לְדַנְיָאֵל בְּקַל עָצִיב זַעַק עֵנָה מִלְפָּא וְאָמַר לְדַנְיָאֵל דַּנְיָאֵל עֵבֵד אֱלֹהָא חַיָּא אֱלֹהֵךְ דִּי [אַנְתָּה] (אנתה) פּלַח־לֵהּ בְּתַדִּירָא הִיכַל לְשִׁיזְבוּתְךָ מִזְאֲרִיוּתָא: (כב) אָדִין דַּנְיָאֵל עִם־מִלְפָּא מְלַל מִלְפָּא לְעֵלְמִין חַיִּי: (כג) אֱלֹהֵי שְׁלַח מְלֹאכָה וְסַגְרָא פִּסְמֵ אַרְיוּתָא וְלֹא חֲבַלּוּנִי כְּלַקְבֵּל דִּי קַדְמוּהִי זְכוּ הַשְּׁתַכַּחַת לִי וְאַף [קַדְמָךְ] (קדמיד) מִלְפָּא חֲבוּלָה לֹא עֲבַדְתָּ:

חבולה לא עבדת - שום דבר כיעור ושקר לא עשיתי.

(כד) בַּאֲדִין מלפּא שְׂגִיא טַאָב עֲלוּהי וּלְדַנְיָאֵל אָמַר לְהַנְסֵקָה מִזְגַּבְּא וְהַסֵּק דַּנְיָאֵל מִזְגַּבְּא וְכָל־חֲבַל לְא־הַשְּׁתַכַּח בֵּיהּ דִּי הַיָּמָן בַּא־לְהָהּ:

שגיא טאב עלוהי - הרבה הוטב בעיניו. **ולדניאל -** ואת דניאל צוה להעלות מן הבור. **די הימין באלהיה -** אשר האמין באלהיו.

(כה) וְאָמַר מִלְפָּא וְהִיתִיו גְּבַרְיָא אַלְדֵּי דִּי־אַכְלוּ קַרְצוּהִי דִּי דַּנְיָאֵל וּלְגוּב אַרְיוּתָא רְמּוּ אַנּוּן בְּנִיהוּן וּנְשִׂיהוּן וְלֹא־מְטוּ לְאַרְעִית גַּבְּא עַד דִּי־שְׁלִטּוּ בְּהוּן אַרְיוּתָא וְכָל־גְּרַמְיָהוּן הִדְקוּ:

די אכלו קרצוהי - אשר הלשינו עליו. **ולא מטו לארעית גובא -** לא הגיעו לתחתיות הבור עד שמשלו בהם האריות וכל עצמותיהם הדיקו.

(כו) בַּאֲדִין דַּרְיוּשׁ מִלְפָּא כְּתָב לְכָל־עַמְמֵיָא אַמְיָא וְלִשְׁנֵיָא דִּי־[דַּרְיוּשׁ] (דאריז) בְּכָל־אַרְעָא שְׁלַמְכוּן יִשְׁגָּא:

די דאריז בכל ארעא - אשר גרים בכל הארץ.

(כז) מִן־קַדְמֵי שַׁיִם טַעַם דִּי | בְּכָל־שְׁלִטְוֵן מְלִכּוּתֵי לְהוּן [זִיעִין] (זאעין) וְדַחֲלִין מִן־קַדְמֵי אֱלֹהָהּ דִּי־דַנְיָאֵל דִּי־הוּא | אֱלֹהָא חַיָּא וְקִיָּם לְעֵלְמִין וּמְלִכּוּתָהּ דִּי־ לֹא תַתְּחַבֵּל וְשְׁלִטְנָה עַד־סוּפָא: (כח) מְשִׁיזַב וּמִצֵּל וְעֵבֵד אֶתְיוּן וְתַמְהִין בְּשִׁמְיָא וּבְאַרְעָא דִּי שִׁיזַב לְדַנְיָאֵל מִן־יַד אַרְיוּתָא: (כט) וּדַנְיָאֵל דָּנָה הַצֵּלַח בְּמִלְכּוּת דַּרְיוּשׁ וּבְמִלְכּוּת כּוֹרְשׁ [פַּרְסָאָה] (פרסיא):

ובמלכות כורש - שמלך אחר דריוש. שלא מלך דריוש המדי אלא שנה אחת ונהרג במלחמה, כאשר כתוב בספר יוסף בן גוריון, והמליכו את כורש חתנו עליהם בתוך המלחמה.

שבת קדש \ \ כ"ח סיון \ \ שבת פרשת קרח

הומש - שביעי פרשת קרח

(כז) (כא) {שביעי} {ס} ולבני לוי הנה נתתי כל-מעשר בישראל לנחלה חלף עבדתם אשר-הם עבדים את-עבדת אהל מועד:
 ולבני לוי הא יהבית כל מעשרא בישראל לאחסנא חלף פולחנהון דאנון פלחין ית פולחו משפן זמנא.

(כב) ולא יקרבו עוד בני ישראל אל-אהל מועד לשאת חטא למות: ולא יקרבו עוד בני ישראל למשפן זמנא לקבלא חובא לממת.

(כג) ועבד הלוי הוא את-עבדת אהל מועד והם ישאו עונם חקת עולם לדלתיתכם ובתוך בני ישראל לא ינחלו נחלה:
 ויפלחון לינאי אנון ית פולחו משפן זמנא ואנון יקבלון חוביהון קים עלם לדריכון ובגו בני ישראל לא יחסנון אחסנא.

הם - הלויים ישאו את עונם של ישראל, שעליהם להזהיר הזרים מגשת אליהם.

(כד) כי את-מעשר בני-ישראל אשר ירימו ליי תרומה נתתי ללויים לנחלה על-כן אמרתי להם בתוך בני ישראל לא ינחלו נחלה:
 ארי ית מעשר בני ישראל דיפרשו קדם יי אפרשיתא יהבית ללינאי לאחסנא על פן אמרית להון בגו בני ישראל לא יחסנון אחסנא.

אשר ירימו לי"י תרומה - הכתוב קראו תרומה עד שיפריש ממנו תרומת מעשר.

(כה) {פ} וידבר יי אל-משה לאמר: ומליל יי עם משה למימר.

(כו) ואל-הלויים תדבר ואמרתי אליהם פיתקחו מאת בני-ישראל את-המעשר אשר נתתי לכם מאתם בנחלתכם והרמתם ממנו תרומת יי מעשר מן-המעשר:

ועם לינאי תמליל ותימר להון ארי תסבון מן בני ישראל ית מעשרא דיהבית לכוון מנהון דאחסנתכוון ותפרשו מניה אפרשיתא קדם יי מעשרא מן מעשרא.

(כז) ונחשב לכם תרומתכם בדגל מן-הגרון וכמלאה מן-היקב:
 ויתחשיב לכוון אפרשיתכוון פעבורא מן אדרא וכמלאתא מן מעצרתא.

ונחשב לכם תרומתכם כדגן מן הגורן - תרומת מעשר שלכם אסורה לזרים ולטמאים, וחייבין עליה מיתה וחומש כתרומה גדולה, שנקראת ראשית דגן מן הגורן. **וכמלאה מן היקב** - כתרומת תירוש ויצהר הנטלת מן היקבים. **מלאה** - לשון בישול, תבואה שנתמלאת. **יקב** - הוא בור שלפני הגת שהיין יורד לתוכו. וכל לשון יקב חפירת קרקע היא, וכן: יקבי המלך (זכריה י"ד, י) - הוא ים אוקיינוס, חפירה שחפרה מלכו של עולם.

(כח) בן תרימו גם-אתם תרומת יי מכל מעשרתיכם אשר תקחו מאת בני ישראל ונתתם ממנו את-תרומת יי לאהרן הכהן:

כִּן תִּפְרָשׁוּ אִף אֶתְּוֹן אֶפְרָשׁוּתָא קָדָם וְיִ מְפַל מְעֻשְׂרִיכוֹן דְּתַסְבּוּן מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִתְּנוּן מְנִיָּה יְת אֶפְרָשׁוּתָא קָדָם וְיִ לְאַתְרוֹן כְּהֵנָּא.

כִּן תְּרִימוּ גַם אַתֶּם - כמות ישראל מרימים מגרנם ומיקביהם, תרימו אתם ממעשר שלכם, כי הוא נחלתכם.

(כט) מְפַל מְתַנְתִּיכֶם תְּרִימוּ אֶת כָּל־תְּרוּמַת יִי מִכָּל־חֶלְבֹו אֶת־מִקְדָּשׁוֹ מִמְּנוֹ: מְפַל מְתַנְתִּיכוֹן תִּפְרָשׁוּן יְת כָּל אֶפְרָשׁוּתָא קָדָם וְיִ מְפַל שׁוּפְרִיָּה יְת קוּדְשִׁיָּה מְנִיָּה.

מכל מתנותיכם תרימו את כל תרומת יי - בתרומה גדולה מדבר, שאם הקדים לוי את הכהן בכרי וקיבל מעשרותיו קודם שיטול כהן תרומה גדולה מן הכרי, צריך להפריש הלוי מן המעשר תחילה אחד מחמשים לתרומה גדולה, ויחזור ויפריש תרומת מעשר.

(ל) {מפטיר} וְאַמְרַתְּ אֱלֹהִים בְּהִרְמִיכֶם אֶת־חֶלְבֹו מִמְּנוֹ וְנַחֲשֵׁב לְלוֹיִם כְּתַבּוּאָת גֵּרִין וְכְתַבּוּאָת יִקָּב:

וְתִימַר לְהוֹן בְּאֶפְרָשׁוּתִיכוֹן יְת שׁוּפְרִיָּה מְנִיָּה וְיִתְחַשֵּׁיב לְלִינְאֵי כְּעֵלְלַת אֲדָרָא וְכְעֵלְלַת מְעַצְרָתָא. **בהרימכם את חלבו ממנו** - לאחר שתרימו תרומת מעשר ממנו. **ונחשב** - המותר ללוים חולים גמורים. **כתבואת גורן** - לישראל, שלא תאמר הואיל וקראו הכתוב תרומה, שנאמר: כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו לי"י תרומה (במדבר י"ח:כ"ד), יהא כולו אסור, תלמוד לומר: ונחשב ללוים כתבואת גורן - מה של ישראל חולין אף של לוי חולין.

(לא) וְאַכְלִתֶּם אֹתוֹ בְּכָל־מְקוֹם אַתֶּם וּבֵיתְכֶם כִּי־שָׂכַר הוּא לְכֶם חֶלֶף עֲבַדְתֶּם בְּאֶהָל מוֹעֵד:

וְתִיכְלוּן יְתִיָּה בְּכָל אֶתְר אֶתְוִן וְאַנְשׁ בְּתִיכוֹן אַרְי אַגְרָא הוּא לְכוֹן חֶלֶף פּוֹלְחִיכוֹן בְּמִשְׁפּוֹ זְמַנָּא. **בכל מקום** - אפילו בבית הקברות.

(לב) וְלֹא־תִשְׂאוּ עָלָיו חֶטָּא בְּהִרְמִיכֶם אֶת־חֶלְבֹו מִמְּנוֹ וְאֶת־קֹדְשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא תַחְלְלוּ וְלֹא תִמּוֹתוּ:

וְלֹא תִקְבְּלוּן עֲלוֹהֵי חוּבָא בְּאֶפְרָשׁוּתִיכוֹן יְת שׁוּפְרִיָּה מְנִיָּה וְיִת קוּדְשִׁיָּה דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא תַחְלּוּן וְלֹא תִמּוֹתוּן.

ולא תשא עליו חטא וגומ' - הא אם לא תרימו תשאו חטא. **ולא תמותו** - הא אם תחללו תמותו. (סיום) חסלת קרח.

תהלים - תהלים - פרקים קל"ה-קל"ט

תניא - שער היהוד והאמונה פ"ט

פרק ט אבל לגבי הקדוש ברוך הוא מדרגת החכמה שהיא תחלת מחשבה וראשיתה היא סוף מעשה אצלו דהיינו שנחשבת כאילו היא בחי' ומדרגת עשייה לגבי הקדוש ב"ה כדכתיב כולם בחכמה עשית והיינו לומר שכערך החיות שבעשייה גופנית וגשמית לערך חיות החכמה שהיא ראשית ומקור החיות באדם וכל הברואים גשמיים שהוא כאין לגבי חיות שבאותיות

הדבור שהוא כאין לגבי החיות שבאותיות המחשבה שהוא כאין לגבי חיות ומעלת המדות שמהן נמשכה מחשבה זו שהוא כאין לגבי חיות ומעלת ומדרגת החכמה בינה ודעת מקור המדות כן ממש ערך מדרגת ומעלת החכמה שהיא ראשית ומקור החיות שבכל העולמות לגבי הקדוש ב"ה בכבודו ובעצמו המרום והמתנשא ריבוא רבבות מדרגות רוממות יותר מרוממות מדרגת החכמה על בחי' חיות שבעשייה שהיא רוממות חמש מדרגות לבד שהן מדרגות בחי' עשייה ודבור ומחשבה ומדות ושכל אבל הקדוש ב"ה רם ומתנשא ממדרגת החכמה רבבות מדרגות כאלו עד אין קץ

לוח היום-יום

כ"ח סיון

הצמח צדק בספרו לבנו אבי אדוני זקני מורי ורבי מאורע מחייו, סיים: מיט דעם וואס מען העלפט א אידען אין פרנסה, אפילו פארדינען זיבעציג קאפיקעס (מטבע קטנה ברוסיה) אין א קעלבעל, איז אלע שערי היכלות העליונים זיינען פאר איהם אפען.

כעבור כמה שנים סיפר אבי אדוני זקני מורי ורבי כל הנזכר לעיל לאבי אדמו"ר והוסיף: מ'באדארף אפילו וויסען די וועג צו די היכלות העליונים, נאר דאס מאכט ניט אויס, עס דארף זיין דער עיקר, העלפין בלבב שלם מיט א געפיל, האבען א געשמאק אין א אידען טאן א טובה.

תרגום: הצמח צדק בספרו לבנו אבי אדוני זקני מורי ורבי מאורע מחייו, סיים: בזה שעוזרים ליהודי בפרנסה, אפילו בלהרוויח שבעים קופיקות (מטבע קטנה ברוסיה) במסחר עגלים, אזי כל שערי היכלות העליונים פתוחים לפניו.

כעבור כמה שנים סיפר אבי אדוני זקני מורי ורבי כל הנזכר לעיל לאבי אדמו"ר והוסיף: צריכים אפילו לדעת את הדרך להיכלות העליונים, אך אין זה משנה, צריך להיות העיקר, לעזור בלבב שלם עם רגש, שיהיה תענוג לעשות טובה ליהודי.

נ"ך יומי - דניאל פרק ז'

(א) {פ} בְּשַׁנַּת חֲדָה לְבִלְאִשְׁצַל מֶלֶךְ בְּבֵל דְּנִיָּאל חָלַם חֲזָה וְחֻזֵּי רֵאשִׁי עַל־מִשְׁכָּבָהּ בְּאֵדִין חֲלָמָא כְּתָב רֵאשׁ מְלִין אָמַר:

באדין חלמא כתב - אז החלום כתב וראשי הדברים אמר.

(ב) עָנָה דְּנִיָּאל וְאָמַר חֲזָה הֵנִית בְּחֻזֵּי עַס־לִילְיָא וְאָרוּ אַרְבַּע רוּחֵי שְׁמַיָּא מְגִיחוּ לְיָמָא רַבָּא:

וארו - והנה. **ארבע רוחי שמיא מגיחין וגו'** - ארבע רוחות נושבות באות מארבע רוחות העולם ונלחמות עם הים הגדול וסוערות אותו.

(ג) **וְאַרְבַּע חִיּוֹן רַבְרָבִין סִלְקוֹן מִזֵּימָא שְׁנַיִן דָּא מִזְדָּא:**

וארבע חיון - וארבע חיות. **שנין דא מן דא** - משונות זו מזו.

(ד) **קְדַמְיָתָא כְּאַרְיֵה וְגַפִּין דִּי־נִשְׁר לָהּ תְּזַה הָוִית עַד דִּי־מְרִיטוּ [גִּפְהָ] (גפיה) וְנִטְיִלַת מִן־אַרְעָא וְעַל־דְּגָלִין כְּאַנְשׁ הֶקִּימַת וּלְבָב אָנְשׁ יְהִיב לָהּ:**

קדמייתא כאריה וגפין די נשר לה - היא כאריה ולה כנפי נשר, זו היא מלכות בבל שהיתה מושלת באותה שעה, וכך ראה אותה ירמיה, שנאמר: עלה אריה מסבכו (ירמיהו ד':ז'), ואומר: הנה כאשר ידאה וגו' (ירמיהו מ"ח:מ'). **עד די מריטו גפה** - נמרטו כנפיה זו היא רמז למפלתה. **ונטילת מן ארעא** - נסתלקה מן הארץ, רמז שתבטל המלכות מן הארץ. **ולבב אנש** - לשון חלשות, כמו: ידעו גוים אנוש המה סלה (תהלים ט':כ"א).

(ה) **וְאַרְו חִיּוֹה אֶחְלִי תַנְיָנָה דְמַיָּה לְדָב וְלִשְׁטֵר־חַד הֶקִּמַת וּתְלַת עֵלְעִין בְּפַמָּה בֵּין [שְׁנֵיה] (שניה) וְכֹל אֶמְרִין לָהּ קוּמִי אֶכְלִי בְּשַׁר שְׂגִיא:**

אחרי - אחרת. **תנינה** - שעלתה שנייה מן הים. **דמיה לדוב** - זה רמז למלכות פרס שתמלוך אחר מלכות בבל שאוכלים ושותים כדוב ומסורבלים בבשר כדוב ומגדלין שער כדוב ואין להם מנוחה כדוב. **דמיה לדוב** - לדב כתיב, כמו דיבא תרגומו של זאב, שאף זאב נקראת מלכות פרס, שנאמר: על כן הכם אריה מיער זאב ערבות ישדדם (ירמיהו ה':ו'). **ולשטר חד הקימת** - ולצד אחד עמדה רמז כשתפסוק מלכות בבל תמתין פרס שנה אחת שתמלוך מדי. **ותלת עילעין בפומיה** - ושלש צלעות. רבותינו פירשו: שלש מדינות היו תמיד מורדות בה ומשלימות עמה, פעמים בולעתן, פעמים פולטתן. וזהו: בפומה בין שנה - פעמים חוץ לשיניה, פעמים בתוכם. ואני אומר: **תלת עילעין** - הם שלשה מלכים שעמדו לפרס: כורש, ואחשורוש, ודריוש שבנה הבית. **בשר שגיא** - בשר הרבה.

(ו) **בְּאַתֵּר דְּנָה חֲזַה הָוִית וְאַרְו אֶחְרִי כְּנַמֵּר וְלָהּ גַּפִּין אֶרְבַּע דִּי־עוּף עַל־ [גִּבְהָ] (גביה) וְאַרְבַּעָה רֵאשִׁין לְחִיּוֹתָא וְשִׁלְטָן יְהִיב לָהּ:**

גפין ארבע וגו' - וארבעה ראשין הם ארבעה מושלים שחילק להם אלכסנדרוס מוקדון במותו את מלכותו, כמו שכתוב בספר יוסף בן גוריון שהחיה הזאת השלישית היא מלכות יון וקראוה נמר על שם שהיתה גוזרת גזירות על ישראל מנומרות ומשונות זו מזו. **ושלטן יהיב לה** - וממשלה ניתנה לה.

(ז) **בְּאַתֵּר דְּנָה חֲזַה הָוִית בְּחֻזֵי לִילִיָּא וְאַרְו חִיּוֹה [רַבִּיעָאָה] (רביעיה) דְּחִילָה וְאַיְמַתְנִי וְתַקִּיפָּא יְתִירָה וְשְׁנַיִן דִּי־פְרָזֵל לָהּ רַבְרָבִין אֶכְלָה וּמְדַקָּה וְשִׁאָרָא [בְּרַגְלָה] (ברגליה) רַפְּסָה וְהִיא מְשַׁנְיָה מִן־כָּל־חִיּוֹתָא דִּי [קְדַמָּה] (קדמיה) וְקַרְגִּין עֶשֶׂר לָהּ:**

בחזוי ליליא - בלילה אחרת, השלש ראשונות ראה בלילה אחד, וזו בלילה אחד, על שם שהיא שקולה כנגד שלשתן. בויקרא רבה.

ושנין די פרזל לה - שני ברזל לה. **ומדקה** - מדיקה ושוחקת הדק. **ושארא** - מותר אכילתה. **וקרנין עשר** - עשר קרנות זו פירש לו המלאך שהם עשרה מלכים שיעמדו לרומי קודם לאספסיינוס שהחריב הבית.

(ח) **משפתכל הוית בקרניא ואלו קרן אחרי זעירה סלקת [ביניהון] (ביניהון) ותלת מן-קרניא קדמיתא [אתעקרה] (אתעקרו) מן-קדמיה [קדמיה] ואלו עינין פעיני אנשא בקרנא דא ופס ממלל רברבון:**

ואלו - כמו: וארו, לשון והנה. **ממלל רברבון** - דברי גאווה, הוא טיטוס שחירף וגידף ונכנס להיכל בעזות פנים.

(ט) **חזה הוית עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתב לבושה | כתלג חזר ושער ראשה בעמר נקא כרסיה שבבין די-נור גלגלוהי נור דלק:**

די כרסון רמיו - כסאות הוטלו ונתקנו לישיב למשפט אחד לדין ואחד לצדקה לישראל. **ועתיק יומין יתב** - הקב"ה יושב למשפט על המלכות הזו ועל שלפניה שהכעיסו לפניו והציקו לבניו. **כתלג חזר** - ללבן עונות עמו. **ושער ראשה כעמר נקא** - מנקה עצמו מזכויות שיש לאומות לפניו ומשלם להם כל שכרם בעולם הזה. **בויקרא רבה. די נור** - של אש. **נור דליק** - אש בוערה.

(י) **נהר די-נור נגד ונפק מן-קדמוהי אלף [אלפין] (אלפים) ישמשוניה ורבו [רברבון] (רבוז) קדמוהי יקומוז דינא יתב וספרין פתיחו:**

נגד ונפק - מושך ויוצא. **ישמשוניה** - לעתיק יומין. **דינא יתב** - המשפט נתיישב לפניו. **וספרין פתיחו** - הספרים נפתחו ספרי העבירות והרעות שעשו.

(יא) **חזה הוית באדין מן-קל מליא רברבתא די קרנא ממללה חזה הוית עד די קטילת חיותא והובד גשמה ויהיבת ליקדת אנשא:**

מן קל מליא - מקול הדברים הגבוהים שהקרו מדברת עלתה חמתו של עתיק יומין. **עד דיקטילת חיותא והובד גשמה** - אבד גופה. **ליקדת אנשא** - למאכולת אש, היא אשו של יעקב: והיה בית יעקב אש וגו' (עבדיה א' י"ח).

(יב) **ושאר חיותא העדיו שלטנהון וארכה בחיין יהיבת להון עד-זמן ועדן: ושאר חיותא העדיו שלטנהון** - ולשאר המלכיות הסירו מן השמים ממשלתן. **וארכה בחיין יהיבת להון** - וזמן נתן להם בחיים עד יום מועד לעתיד לבא מלחמת גוג ומגוג. **ארכה** - המתנה, רישפיט.

(יג) **חזה הוית בחזוי ליליא וארו עם-ענני שמיא כבר אנש אתה הוא ועד-עתיק יומיא מטה וקדמוהי הקרבוהי:**

כבר אנש אתה - הוא מלך המשיח. **ועד עתיק יומיא** - שהיה יושב במשפט ודן את האומות. **מטה** - הגיע.

(יד) **ולה יהב שלטון ויקר ומלכו וכל עממיא אמיא ולשניא ליה יפלחון שלטניה שלטון עלם דילא יעדה ומלכותה דילא תתחבל:**

וליה יהיב שלטן - ולאותו בן אדם ניתן ממשלת, האומות דימה כחיות, וישראל דימה כבן אדם על שם שהם ענוותנין ותמימים. **די לא יעדה** - אשר לא יסור.

(טו) {פ} אַתְּכַרִּית רוּחִי אֲנִי דְנִיאל בְּגֹאֵל נְדָנָה וְחֲזוּי רֵאשִׁי יְבִהֵלְנִי:

אתכריית רוחי - לשון כי יכרה (שמות כ"א:ל"ג), ולשון ארמי ועברי שוים בו כלומר ניסחה מתוך עומק כרייתתה, פוד אישקבידא בלעז. **בגו נדנה** - בתוך תיקו, נרתק שלו. כלומר נבהלה רוחי בתוך הגוף מן החלום הזה.

(טז) קִרְבַּת עַל-חַד מִזְקָאֵמִיָּא וְיִצִּיבָא אֲבַעָא-מְנָה עַל-כָּל-דְּנָה וְאִמְרֵי וּפְשָׁר מְלִיָּא יְהוּדְעַנְנִי:

קרבת על חד מן קאמייא - קרבתי אצל אחד מן העומדים שם לפני עתיק הימים. המלאכים נקראו עומדים שנאמר: בין העומדים האלה (זכריה ג', ז') מפני שאין להם קפצים. **ויציבא אבעא מנה** - והאמת שאלתי ממנו.

(יז) אֵלִין חִיּוֹתָא רַבְרַבְתָּא דִּי אַנְיִן אַרְבַּע אַרְבַּעָה מַלְכִין יְקוּמוּן מִזְאֲרַעָא: אַרְבַּעָה מַלְכִין - אַרְבַּע מַלְכוּתוֹת.

(יח) וְיִקְבְּלוּן מַלְכוּתָא קַדִּישִׁי עֲלִיּוֹנִין וְיַחְסְנוּן מַלְכוּתָא עַד-עֲלָמָא וְעַד עָלָם עֲלָמִיָּא:

ויקבלון מלכותא קדישי עליונין - אילו ישראל שיטלו המלכות מאדום שהיא רביעית.

(יט) אֲדִין צְבִית לִיצְבָּא עַל-חִיּוֹתָא רַבִּיעִיתָא דִּי-הֵיְתָא שְׁנִיָּה מִזְ-כְּלֵהוּן [כִּלְהוּן] דְּחִילָה יְתִירָה [שְׁנִיָּה] [שְׁנִיָּה] דִּי-פְרָזֵל [וְטַפְרָה] [וְטַפְרִיָּה] דִּי-נְחָשׁ אַכְלָה מְדָקָה וְשִׁאָרָא [בְּרַגְלָה] [בְּרַגְלִיָּה] רַפְסָה:

אדין צבית ליצבא - אז חפצתי לעמוד על האמת מן החיה הרביעית. **די הות שניה מן כולהון דחילה יתירה** - אשר היתה משונה מן כולן באימה יתירה.

(כ) וְעַל-קַרְנֵיָּא עֶשֶׂר דִּי בְּרֵאשֵׁה וְאַחֲרֵי דִּי סִלְקַת [וּנְפָלָה] [וּנְפָלוּ] מִזְ-קַדְמָה [קַדְמִיָּה] תְּלַת וְקַרְנָא דְכֹן וְעֵינִין לָהּ וּפִם מְמַלְל רַבְרַבִּין וְחֲזוּהָ רַב מִזְ-חֲבַרְתָּהּ:

ונפלה מן קדמה תלת - ונפלו מפניה שלש מן הראשונות. **וקרנא דכן ועינין לה** - והקרן אשר כזאת ועיניים לה ככתוב למעלה.

(כא) חֲזוּהָ הַזֵּית וְקַרְנָא דְכֹן עֲבָדָה קָרַב עִם-קַדִּישִׁין וְיַכְלָה לָהּ:

חזה הוית - בחלומי הראשון שספרתי למעלה. **עם קדישין** - עם ישראל.

(כב) עַד דִּי-אַתָּה עֲתִיק יוֹמִיָּא וְדִינָא יְהִיב לְקַדִּישִׁין עֲלִיּוֹנִין וְזִמְנָא מְטָה וּמַלְכוּתָא הֶחְסְנוּ קַדִּישִׁין:

ודינא יהיב לקדישי עליונין - ונקמה נתן להם ממנה.

(כג) בַּן אֱמֹרֶת חִיּוֹתָא רְבִיעֵיתָא מְלָכוּ [רְבִיעֵאָה] (רביעיה) תְּהוּא בְּאַרְעָא דִּי תִשְׁנָא מִן-כָּל-מְלָכוֹתָא וְתֵאכֹל כָּל-אַרְעָא וְתִדְוֶשְׁנָה וְתִדְקַנָּה:

בן אמר - כה ענני המלאך הפותר לי את החלום.

(כד) וְקִרְנִיא עֶשֶׂר מִנָּה מְלָכוֹתָא עֶשְׂרֵה מְלָכִין יְקָמוּן וְאַחֲרָן יְקוּם אַחֲרֵיהוֹן וְהוּא יִשְׁנָא מִן-קִדְמָיא וְתִלְתָּה מְלָכִין יְהִשְׁפֹּל:

וקרניא עשר - וקרנים עשר אשר ראיתי לה זה פתרונו. **מנה מלכותא** - מאותה המלכות. **ואחרין יקום אחריהון** - והאחרון יקום אחריהן הוא טיטוס.

(כה) וּמְלִין לְצַד [עֲלָאָה] (עליא) יְמַלֵּל וְלְקַדִּישֵׁי עֲלִיּוֹנִין יְבַלֵּא וְיִסְבֵּר לְהִשְׁנֵיהּ זְמַנִּין וְדַת וְיִתְיַבְּבוּן בִּידֵהּ עַד-עֵדוֹן וְעַד-נִין וּפְלַג עֵדוֹן:

לצד עליאה - כלפי מעלה. **ולקדישי עליונין יבלא** - ולישראל יטריח ויציק.

ויסבר להשניא זמנין ודת - ידמה בלבו להעבירם על כל מועדיהם ודתייהם. **עד**

עדן עדנין ופלג עדן - קץ סתום הוא זה כאשר נאמר לדניאל סתום הדברים

וחתום (דניאל י"ב:ד') ודרשוהו הראשונים איש לפי דעתו וכלו הקצים ויש לנו עוד

לפותרו כאשר ראיתי כתוב בשם רב סעדיה הם אלף שלש מאות שלשים וחמש

שנים האמור בסוף הספר אשרי המחכה ויגיע לימים וגו' (דניאל י"ב:י"ב) ופירוש

המועד עד עת שני עתים וחצי עת ואמר שהעתים הם ארבע מאות ושמונים

שמיום צאתם ממצרים עד שנבנה הבית, וארבע מאות ועשר ימי מקדש ראשון

הרי שמונה מאות ותשעים ועוד חצי העת הזה ארבע מאות וארבעים וחמש הרי

אלף ושל"ה את אלה חשוב מעת הוסר התמיד עד שוב זבח התמיד אל מקומו

והוא הוסר שש שנים לפני החורבן ויש קצת ראייה בספר זה, ועוד יש מביאין

ראיה לחשבון זה הסתר אסתיר פני (דברים ל"א:י"ח) הסתר אסתיר בגימטריא

אלף ושל"ה.

(כו) וְדִינָא יִתֵּב וְשִׁלְטָנָה יְהִיעֵדוֹן לְהִשְׁמָדָה וְלְהוֹבְדָה עַד-סוּפָא:

ודינא יתיב - והדין יתיישב לפני המקום. **ושלטנה יעדון** - וממשלתו של אותו

המלכות יסירו מן השמים.

(כז) וּמְלָכוֹתָא וְשִׁלְטָנָא וְרַבּוּתָא דִּי מְלָכוֹת תְּחִוּת כָּל-שְׁמֵיָא יְהִיבֵת לְעַם

קַדִּישֵׁי עֲלִיּוֹנִין מְלָכוֹתָהּ מְלָכוֹת עָלַם וְכָל שִׁלְטָנָא לָהּ יִפְלְחוּן וְיִשְׁתַּמְעוּן:

וישתמעון - יהיו נשמעין למצוותם לעשותה.

(כח) עַד-כָּה סוּפָא דִּי-מְלָתָא אָנָּה דְנִיָּאל שְׁגִיא | רַעִיוֹנֵי יְבַהֲלֵנִי וְזִיּוּי יִשְׁתַּנְּנוּן

עָלִי וּמְלָתָא בְּלָבִי נְטָרַת:

עד כה - עד כאן. **שגיא רעיוני יבהלונני** - הרבה היו מחשבותיי מבהילות אותי.

וזיוי ישתנון - מראית יופי ותארי נשתנו. **בלבי נטרת** - בלבבי צפנתי.

פרק משנה שבועי – מנחות פרק ג'

שבוע פרשת קרה

(א) הקומץ את המנחה לאכל דבר שאין דרכו לאכל, להקטיר דבר שאין דרכו להקטיר, כשר. רבי אליעזר פוסל. לאכל דבר שדרכו לאכל, להקטיר דבר שדרכו להקטיר, פחות מפזית, כשר. לאכל פחצי זית ולהקטיר פחצי זית, כשר, שאין אכילה והקטרה מצטרפין.

הקומץ את המנחה לאכל. חוץ לזמנו: **דבר שאין דרכו לאכל.** כגון הקמץ והלבונה: **ולהקטיר.** חוץ לזמנו: **דבר שאין דרכו להקטיר.** השירים שדרכן לאכל ואין דרכן להקטיר: **כשר.** דאין זו חשבה מחשבה, דבטלה דעתו אצל כל אדם: **רבי אליעזר פוסל.** דכתיב (ויקרא ז) ואם האכל יאכל מבושר זבח שלמיו, בשתי אכילות הכתוב מדבר, אחת אכילת אדם ואחת אכילת מזבח, לומר לך כשם שפוסלת אכילת אדם לאדם כגון שירים אם חשב עליהם לאדם לאכלם חוץ לזמנו, ואכילת מזבח למזבח כגון קמץ אם חשב עליו להקטירו שלא בזמנו, כך פוסלת מחשבת אכילת אדם כגון שירים אם חשב עליהם למזבח להקטירן חוץ לזמנו, מדאפקיניהו רחמנא לתרוניהו בלשון אכילה שמע מנה כי הדדי נינהו, ומחשבים מזו לזו. ורבנן סברי, להכי אפקה רחמנא להקטרה בלשון אכילה, לומר לך מה אכילה בכזית אף מחשבת הקטרה בכזית. ולעולם אכילה פאורחיה משמע, קמץ למזבח ושירים לאדם. והלכה פחכמים:

(ב) לא יצק, לא בלל, לא פתת, לא מלח, לא הניף, לא הגיש, או שפתתן פתים מרבות, ולא משחן, כשרות. נתערב קמצה בקמץ חברתה, במנחת כהנים, במנחת כהן המשח, במנחת נסכין, כשרה. רבי יהודה אומר, במנחת כהן המשח ובמנחת נסכין, פסולה, שזו בלילתה עבה, וזו בלילתה רפה, והן בולעות זו מזו.

לא יצק. סדר המנחה, בתחלה נותן שמן בפלי, ואחר כך נותן את הסלת, ואחר כך חוזר ויוצק שמן ובלל, והכי מפרש בפרק אלו המנחות נקמצות [דף עה]: **לא יצק לא בלל כשר.** כגון שנתן כל השמן שבלג במתן ראשון שהוא קודם לעשייתה. דאי חסר שמנה אמרינן בפרק קמא [דף י"א] שהיא פסולה. ובגמרא בפרקין מוכח דיציקה מעפכת, ומפרש לא יצק, לא יצק כהן אלא זר, דמקמיצה ואילו מצות כהנה, אבל יציקה ובלילה כשרים בזר. ולא בלל דקתני, על פרח לא בלל כלל, דבלילה ודאי אינה מעפכת. ומתניתין הכי קאמר, לא יצק כהן אלא זר, או לא בלל כלל, כשר: **לא פתת.** [כדכתיב] (ויקרא ב) פתות אתה פתים. אף על גב דבמנחת מחבת בלבד כתיב, הוא הדין לכל המנחות הנאפות תחלה, כגון מחבת ומרחשת ומאפה, מצוה לפותתן כלן ואחר כך קומץ. וזה אם לא פתת אלא כדי קמיצה, כשר: **לא מלח.** כל המנחה כלה, אלא הקמץ. דאלו מליחת הקמץ מעפכת היא: **לא הניף.** במנחת חוטא ומנחת קנאות דטעונות תנופה: **לא הגיש.**

כְּדַכְתִּיב (שם) וְהִגִּישָׁה אֶל הַמִּזְבֵּחַ. שֶׁהִכְהֵן מוֹלִיכָה אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ וּמִגִּישָׁה בְּקֶרֶן דְּרוּמִית מִעֲרָבִית כְּנֶגֶד חֲדָה שֶׁל קֶרֶן: **פְּתִימֵי מְרֻבּוֹת**. גְּדוּלוֹת יוֹתֵר מִהֵדִין שֶׁמִּפְּרָשׁ בְּהֵן מִנְחַת יִשְׂרָאֵל כּוֹפֵל אַחַת לְשָׁנִים וְשָׁנִים לְאַרְבַּע וּמִבְּדִיל. וְאַצְטְרִיךְ לְאַשְׁמוּעִינָן פְּתִימֵי גְדוּלוֹת וְאֵף עַל גֵּב דְּאַשְׁמוּעִינָן דְּאִי לֹא פָתַת כְּשֶׁרָה. דְּסִלְקָא דְעֵתָךְ אֲמִינָא דְהָתָם הוּא דְאִיכָא תוֹרַת חִלוֹת עֲלֵיהּ, אֲבָל הֵכָא דְלֹא תוֹרַת חִלוֹת אִיכָא וְלֹא פְתִימֵי אִיכָא אִימָא לֹא, קָא מִשְׁמַע לָן: **וְלֹא מִשְׁחָן**. הֶרְקִיקִים הִטְעוּנִים מְשִׁיחָה, כְּדַכְתִּיב (שְׁמוֹת כט) וְרִקִּיקֵי מִצּוֹת מְשִׁחִים בְּשֶׁמֶן, אַחַר אֲפִיתָן מוֹשְׁחָן וְחוֹזֵר וּמוֹשְׁחָן עַד שֶׁיִּכְלֶה כָּל הַשֶּׁמֶן שֶׁבִּלְג: **בְּמִנְחַת כֹּהֲנִים כְּשֶׁרָה**. שֶׁכֵּלָן כְּלִיל כְּמוֹהוּ: **בְּמִנְחַת כֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ וּבְמִנְחַת נְסֻכִים פְּסוּלָה**. לְפִי שֶׁהִקְמִץ דְּמִנְחַת יִשְׂרָאֵל בְּלִילָתוֹ עֶבֶה, לֵג אֶחָד שֶׁמֶן לְעֶשְׂרוֹן סֶלֶת, וּמִנְחַת נְסֻכִים וְשֶׁל כֹּהֵן מְשִׁיחַ בְּלִילָתוֹ רֶכֶה, שֶׁלְשָׁה לָגִים לְעֶשְׂרוֹן, כְּדַכְתִּיב בְּמִנְחַת נְסֻכִים (בַּמִּדְבָּר טו) עֶשְׂרוֹן בְּלוּל בְּרַבְעִית הֵינן שֶׁמֶן, וּבְמִנְחַת כֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ הוּא אוֹמֵר (וִיקְרָא ו) סֶלֶת מִנְחָה תְּמִיד, הֵרִי הִיא לָךְ כְּמִנְחַת הַתְּמִיד שֶׁהִיא עֶשְׂרוֹן סֶלֶת בְּלוּל בְּרַבְעִית הֵינן: **וְהוּא בּוֹלְעוֹת זו מִזּו**. הִקְמִץ בּוֹלַע מִמִּנְחַת נְסֻכִים וּמִמִּנְחַת כֹּהֵן מְשִׁיחַ, וְרֶכֶה שֶׁמֶן שֶׁל מִנְחוֹת הִלְלוּ עַל הִקְמִץ וּמִבְטָלוֹת לִיה, וְהוּי מִנְחָה שֶׁלֹּא הִקְטֵר קִמְצָה וּפְסוּלָה הִנְקִמְצָת. אֲבָל מִנְחַת נְסֻכִים כְּשֶׁרָה וְלֹא הוּי כְּרֶכֶה שֶׁמֶן, כִּיֹּן שֶׁלֹּא מִדַּעַת עֲרָבוּ הַשֶּׁמֶן שֶׁבּוֹלְעָתוֹ בְּטַל לְגַבָּה וּכְמֵאן דְּלִיתֵיהּ. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

(ג) שְׁתֵּי מִנְחוֹת שֶׁלֹּא נִקְמְצוּ, וְנִתְעַרְבוּ זו בְּזו, אִם יָכוֹל לְקַמֵּץ מִזּו בְּפָנֵי עֲצֻמָּה וּמִזּו בְּפָנֵי עֲצֻמָּה, כְּשֶׁרוֹת. וְאִם לָאוּ, פְּסוּלוֹת. הִקְמִץ שֶׁנִּתְעַרַּב בְּמִנְחָה שֶׁלֹּא נִקְמְצָה, לֹא יִקְטִיר. וְאִם הִקְטִיר, זו שֶׁנִּקְמְצָה, עֲלֵתָה לְבַעֲלִים, וְזו שֶׁלֹּא נִקְמְצָה, לֹא עֲלֵתָה לְבַעֲלִים. נִתְעַרַּב קִמְצָה בְּשִׁירִיָּה אוּ בְּשִׁירִיָּה שֶׁל חֲבֵרְתָהּ, לֹא יִקְטִיר. וְאִם הִקְטִיר, עֲלֵתָה לְבַעֲלִים. נִטְמָא הִקְמִץ וְהִקְרִיבוּ, הִצִּיץ מְרֻצָּה. יִצָּא וְהִקְרִיבוּ, אִין הִצִּיץ מְרֻצָּה, שֶׁהִצִּיץ מְרֻצָּה עַל הַטְּמָא, וְאִינוּ מְרֻצָּה עַל הַיּוֹצֵא.

אִם יָכוֹל לְקַמֵּץ מִזּו בְּפָנֵי עֲצֻמָּה וּמִזּו בְּפָנֵי עֲצֻמָּה. שֶׁנִּפְלָה זו בְּצַד זֶה שֶׁל כָּלִי וְזו בְּצַד זֶה וְנִשְׁאָר מֵהֵן כְּדִי קִמֵּץ שֶׁלֹּא נִתְעַרַּב, כְּשֶׁרוֹת, וְאִם לָאוּ, פְּסוּלוֹת. דְּאָמַר בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים מִסְלָתָה וְלֹא מִסְלַת חֲבֵרְתָהּ: **לֹא יִקְטִיר**. וְאִפְלוּ כָּל הַמְעַרְבָת, דְּאִין הִקְטֵרָה מִצּוֹה אֲלֵא בְּקִמֵּץ, וּמִקְמִץ נְמִי לֹא קִמִּיץ שְׁנֵי קִמְצִים דְּלִמָּא בְּכָל קִמֵּץ יִשׁ מִזָּה שֶׁנִּתְעַרַּב וְלִיכָא קִמֵּץ שְׁלֵם מִחַד מִנְחָה: **וְאִם הִקְטִיר**. כָּל הַמְעַרְבָת, הִיא לֹא עֲלֵתָה לְבַעֲלִים, דְּהָא לֹא נִקְמְצָה וְאִין מִנְחַת נְדָבָה נִתְרַת בְּלֹא קִמְצָה: **נִתְעַרַּב קִמְצָה בְּשִׁירִיָּה**. לֹא יִקְטִיר אֶת כָּלָהּ, מִשּׁוּם דְּהַשִּׁירִים אֲסוּרִים לְהִקְטִיר, דְּכַתִּיב (וִיקְרָא ב) לֹא תִקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשָּׁה לֵה', כָּל שֶׁמֶנּוּ לְאִשִּׁים הֵרִי הוּא בְּבַל תִּקְטִירוּ: **נִטְמָא הִקְמִץ וְהִקְרִיבוּ, הִצִּיץ מְרֻצָּה**. דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת כח) וְנִשָּׂא אֶהֱרֵן אֶת עוֹן הַקְּדָשִׁים, אִינוּ נוֹשָׂא אֲלֵא עוֹן טְמֵאָה, שִׁישׁ בָּהּ צַד קַל שֶׁהִתְרָה מִכְּלָלָה בְּצַבּוֹר, דְּכַתִּיב בְּתִמְיֵד בְּמוֹעֵדוֹ וְאִפְלוּ בְּטְמֵאָה: **וְאִינוּ מְרֻצָּה עַל הַיּוֹצֵא**. וְאֵף עַל גֵּב דִּישׁ בּוּ נְמִי צַד קַל שֶׁהִתְרָה מִכְּלָלוֹ בְּבִמָּה, שֶׁנִּשְׁאָר יוֹצֵא בְּמִשְׁכָּן וְהִתְרָה בְּבִמָּה שֶׁבִּנְבִי וְגִבְעוֹן שֶׁלֹּא הֵיִי שָׁם קִלְעִים, אֵף עַל פִּי כֵּן אִין הִצִּיץ מְרֻצָּה בְּיוֹצֵא, דְּכַתִּיב (שם) לְרַצּוֹן לָהֶם לְפָנֵי ה', עוֹן דְּלִפְנֵי ה' אִין, עוֹן דְּיוֹצֵא לֹא:

(ד) נְטֵמָאוּ שְׂיָרִיָּהּ, נִשְׂרְפוּ שְׂיָרִיָּהּ, אֲבָדוּ שְׂיָרִיָּהּ, כְּמִדַּת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, כְּשֶׁרָה. וְכִמִּדַּת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, פְּסוּלָהּ. שְׁלֵא בְכָלִי שְׂרֵת, פְּסוּלָהּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן מְכַשֵּׁיר הַקְטִיר הַמְצָה פְּעָמִים, כְּשֶׁרָה.

כְּמִדַּת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כְּשֶׁרָה. עַל דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר דָּאָמַר בְּפָרֶק כִּיצַד צוּלִין, דָּם אִף עַל פִּי שְׂאִין בְּשֶׁר, הִכִּי נִמִּי קִמֵּץ אִף עַל פִּי שְׂאִין שִׁירִים, כְּשֶׁר לְהַקְטִיר קִמֵּץ: **כְּמִדַּת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ.** דָּאָמַר אִם אִין בְּשֶׁר אִין דָּם, הִכִּי נִמִּי פְּסוּל לְהַקְרִיב הַקִּמֵּץ. וְהוּא שְׁלֵא נִשְׁתִּיר דְּבַר מִן הַשִּׁירִים שְׁלֵא נִטְמָא. וְהִלְכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: **שְׁלֵא בְכָלִי שְׂרֵת.** שְׁלֵא קִדֵּשׁ הַקִּמֵּץ בְּכָלִי שְׂרֵת. אֲבָל בְּתַחֲלַת הַמִּנְחָה כְּלִי עֲלֵמָא לֹא פְּלִיגֵי דְבַעֵי כְּלִי, כְּדָאָמְרִין בְּפָרֶק שְׁתֵּי הַלָּחִם: **וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְכַשֵּׁיר.** טַעֲמָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְפָרֵשׁ בְּגִמְרָא, מִשּׁוּם דָּאָמַר קָרָא (וִיקְרָא ו) קִדֵּשׁ קִדְשִׁים הִיא כַּחֲטָאת וְכֹאשִׁם, וּמִדְּאִקִּישׁ רַחֲמָנָא מִנְחָה לַחֲטָאת דְּעִבּוּדְתוֹ בְּמִתְנָה בְּאַצְבַּע מְמִשׁ, שְׁמַע מִנָּה דְקוֹמֵץ הַמִּנְחָה נִמִּי אִם רָצָה עוֹבְדָה בִּידוֹ בְּלֹא כְּלִי. וּבְלִבְד שְׁיַעֲבֹד בִּידוֹ הַיְמִנִית, דּוּמֵיָא דַּחֲטָאת שְׁנֵאָמַר בּוֹ אֲצַבַּע דְּכִתִּיב בִּיהּ (שֵׁם ד) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּם הַחֲטָאת בְּאַצְבָּעוֹ, וְכָל מְקוֹם שְׁנֵאָמַר אֲצַבַּע וְכִהְנֶה אִינוֹ אֵלָא יָמִין. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן: **הַקְטִיר הַמְצָה פְּעָמִים.** חֲצִי קִמֵּץ בְּפַעַם אַחַת וְחֲצִי קִמֵּץ בְּפַעַם אַחֶרֶת. וְדוּקָא נִקֵּט פְּעָמִים וְתוֹ לֹא, דְּאִין קִמֵּץ פְּחוֹת מְשַׁנֵּי זִיתִים, וְכִי פְּלִיג לִיהּ לְשְׁתֵּי פְּעָמִים נִמְצָא שְׂאִין הַקְטִירָה בְּפְחוֹת מְכַזִּית וּלְפִיכּוֹ כְּשֶׁרָה, אֲבָל אִם חִלְקָה לְשִׁלְשׁ אוֹ לְאַרְבַּע פְּעָמִים, דְּעִבִּיד לְהוּ הַקְטִירָה פְּחוֹתָה מְכַזִּית, פְּסוּלָהּ:

(ה) הַקִּמֵּץ, מְעוּטוֹ מְעַכְבֵּב אֶת רַבּוֹ. הַעֲשָׂרוֹן, מְעוּטוֹ מְעַכְבֵּב אֶת רַבּוֹ. הַיִּין, מְעוּטוֹ מְעַכְבֵּב אֶת רַבּוֹ. הַשָּׁמֶן, מְעוּטוֹ מְעַכְבֵּב אֶת רַבּוֹ. הַסֵּלֶת וְהַשָּׁמֶן מְעַכְבִּין זֶה אֶת זֶה. הַקִּמֵּץ וְהַלְבוֹנָה מְעַכְבִּין זֶה אֶת זֶה.

מְעוּטוֹ מְעַכְבֵּב אֶת רַבּוֹ. שְׂאֵם חֲסַר כָּל שְׁהוּא, פְּסוּל, דָּאָמַר רַחֲמָנָא מְלֵא קִמְצוֹ: **הַעֲשָׂרוֹן.** מִנְחָה שֶׁהִיא פְּחוֹתָה מְעַשְׂרוֹן אֲפִלּוּ כָּל שְׁהוּא, פְּסוּלָהּ: **הַיִּין.** חֲצִי הַהִין לְפָר, וְשְׁלִישִׁית הַהִין לְאֵיל, וְרִבִּיעִית הַהִין לְכֶבֶשׂ. וְכֵן הַשָּׁמֶן בֵּין לְמִנְחַת נְסֻכִים שֶׁהוּא כְּשַׁעוֹר הַיִּין, בֵּין לְמִנְחַת נִדְבָה שֶׁהוּא לֵג אַחַד שָׁמֶן: **הַסֵּלֶת וְהַשָּׁמֶן.** שֶׁל מִנְחָה: **מְעַכְבִּים זֶה אֶת זֶה.** דְּכִתִּיב (שֵׁם ב) מִגְרָשָׁה וּמִשְׁמֶנֶה: **הַקִּמֵּץ וְהַלְבוֹנָה מְעַכְבִּים זֶה אֶת זֶה.** דְּכִתִּיב (שֵׁם ו) וְהָרִים מִמֶּנּוּ בְּקִמְצוֹ וְגו' עַל כָּל לְבוֹנְתָהּ:

(ו) שְׁנֵי שְׁעִירֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים מְעַכְבִּין זֶה אֶת זֶה. שְׁנֵי כֶבֶשִׁי עֶצְרַת מְעַכְבִּין זֶה אֶת זֶה. שְׁתֵּי חֲלוֹת מְעַכְבוֹת זוֹ אֶת זוֹ. שְׁנֵי סְדָרִים מְעַכְבִּין זֶה אֶת זֶה. שְׁנֵי בְּזִיכִין מְעַכְבִּין זֶה אֶת זֶה. הַסְּדָרִים וְהַבְּזִיכִין מְעַכְבִּין זֶה אֶת זֶה. שְׁנֵי מִינִים שְׁבַנְזִיר, שְׁלֹשָׁה שְׁבַפְרָה, אַרְבַּעַה שְׁבַתוּדָה, אַרְבַּעַה שְׁפִלוּלָב, אַרְבַּעַה שְׁבַמְצָרַע, מְעַכְבִּין זֶה אֶת זֶה. שְׁבַע הַזֵּיזוֹת שְׁבַפְרָה מְעַכְבוֹת זוֹ אֶת זוֹ. שְׁבַע הַזֵּיזוֹת שֶׁל בֵּין הַבָּדִים, וְשַׁעַל הַפְּרָכֶת, וְשַׁעַל מְזַבַּח הַזֶּהָב, מְעַכְבוֹת זוֹ אֶת זוֹ.

שְׁנֵי שְׁעִירֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים. הַשְּׁעִיר אֲשֶׁר עֲלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל לֵה' וְשַׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח לְעִזְאֵל: **שְׁנֵי כֶבֶשִׁי עֶצְרַת.** שְׁנֵי כֶבֶשִׁי שְׁלָמִים שְׁבָאִים חוֹבָה עַל שְׁתֵּי הַלָּחִם: **שְׁתֵּי חֲלוֹת.** שְׁתֵּי הַלָּחִם שֶׁל עֶצְרַת: **וְשְׁנֵי סְדָרִים.** שְׁתֵּי מַעֲרֻכּוֹת שֶׁל לָחֶם הַפָּנִים, שֵׁשׁ

חלות לכל מערכת: **שני בדיכין**. שתי כפות שבהן הלבונה, ונתונים על שתי המערכות: **הסדרים והבדיכין מעכבין זה את זה**. שאם אין מערכות של לחם על השלחן לא יתן בו את הבדיכין של לבונה. ואם אין בדיכין לא יתן את הלחם: **שני מינים שבנזיר**. חלות מצות ורקיקי מצות: **ושלשה שבפרה אדמה**. עץ ארז ואזוב ושני תולעת: **ארבעה שבתודה**. ארבעה מינים של לחם שמביאים על שלמי תודה, חלות מצות, ורקיקי מצות, וסלת מרבכת, וחלות לחם חמץ: **ארבעה שבלולב**. לולב ואתרוג הדס וערבה. אם נוטל ארבעתן בכל היום כלו אף על פי שנוטל אחד מהן בשחרית ואחד בין הערבים יצא, דקימא לן לולב אין צריך אגד. אבל אם חסר אחד מן המינים ונטל כל השלשה, לא קים מצוה כלל: **ארבעה שבמצרע**. עץ ארז ואזוב ושני תולעת והצפור החיה: **שבע הזיות שבפרה**. אדמה. דכתיב (במדבר יט) והזה אל נכח פני אהל מועד מדמה שבע פעמים: **שבע הזיות של בין הבדים**. ביום הכפורים. דכתיב (ויקרא יז) ולפני הכפרת יזה שבע פעמים: **ושעל הפרכת ושעל מזבח הזהב**. ביום הכפורים, ובפר כהן משיח, ובפר העלם דבר של צבור, ושעירי עבודה זרה. שכל אלו טעונים הזיה על הפרכת ועל מזבח הזהב כמו שמפרש בפרשת ויקרא ובאחרי מות. ושעירי עבודה זרה מרבין להו מקרא דכתיב (שם ד) ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת. לפר, זה פר כהן משיח. החטאת, אלו שעירי עבודה זרה. וארבע מתנות שעל ארבע קרנות שעל מזבח הזהב נמי מעכבות זו את זו, אף על פי שלא הזכרו במשנה:

(ז) שבעה קני מנורה מעכבין זה את זה. שבעה נרותיה מעכבין זה את זה. שתי פרשיות שבמזוזזה מעכבות זו את זו. ואפלו כתב אחד מעכבן. ארבע פרשיות שבתפלין מעכבות זו את זו. ואפלו כתב אחד מעכבן. ארבע ציציות מעכבות זו את זו, שארבעתן מצוה אחת. רבי ישמעאל אומר, ארבעתן ארבע מצות.

שבעה קני מנורה. כדכתיב (שמות כה) וששה קנים יצאים מצדיה, והקנה האמצעי, הרי שבעה קני מנורה: **שתי פרשיות שבמזוזזה**. שמע והיה אם שמע: **ואפלו כתב אחד מעכבן**. אפלו אות אחת שהיא דבוקה לחברתה ואינה מקפת גויל כהלכתה, פסול במזוזזה ובתפלין ובספר תורה: **ארבע פרשיות שבתפלין**. קדש והיה כי יבאך שמע והיה אם שמע: **מעכבות זו את זו**. בין בתפלה של ראש שכותבין כל פרשה ופרשה בקלף בפני עצמו, בין בתפלה של יד שכל ארבעתן כתובים בקלף אחד: **ארבעתן ארבע מצות**. ואין מעכבות זו את זו. ואין הלכה כרבי ישמעאל:

השיעור השבועי - פרשת קרח לפרוץ את הצמצום

נקודה חסידיית לפרשת קרח - מתוך 'מעין גנים' (ג^א)

רוח הקדש מול תורה

על מחלוקת קרח אמרו חז"ל "קרח שפקח היה מה ראה לשטות הזו? אלא עינו הטעתו. ראה שלשלת גדולה עומדת הימנו: שמואל, ששקול כמשה ואהרן שנאמר 'משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו'^ב, עשרים וארבעה משמרות עומדות מבני בניו שכולם מתנבאים ברוה"ק 'כל אלה בנים להימן'^ג. אמר, אפשר הגדולה הזו עתידה לעמוד ממני ואני אדום?"^ד. עולה שבפקחות קרח כלולה היתה רוח הקדש - שלמדה אותו כי עתידים לעמוד ממנו דורות של בעלי רוח הקדש ונבואה - ולמרות זאת שגה קרח בראיתו ורוח הקדש הכשילתו.

מעבר לראית העתיד, קרח גיבה את רוח הקדש שלו בסברות קבליות: בזהר^ה מבואר ששרש מחלוקת קרח הוא רצון להפריד את קו השמאל-הגבורה מקו הימין-החסד, מתוך הבנה שהשמאל נעלה יותר ולו ראויה הנהגת המציאות. בחסידות מוסבר ששרש ותכלית סברת קרח, הרואה בקו הדין את הקו העיקרי והעדיף, היא מחשבה שראשית בריאת העולם היא צמצום אמיתי ומוחלט של אור ה' האין סופי - צמצום שמכחו עומדים העולמות על עמדם, ללא שיתבטלו באור אין סוף. ראית הצמצום כפשוטו אומרת שאין תקיף ככח הדין (שהצמצום הוא שיאו), ואור החסד האין סופי לא יכול לעברו.

הסברה שאין אפשרות לעבור את הצמצום ולהתחבר לאור ה' שקדם לו הביאה את קרח לחשוב שגבול הגילוי האלקי האפשרי הוא גילוי האור הטמון בתוך המציאות הנבראת - האור האלקי מכחו ברא ה' את העולם, קו אור מצומצם ומכוון שמתלבש בתוך העולמות כולם כנשמה בגוף. ברמת הפרט, אותו קו הוא אור נשמת האדם המתגלה ברוח הקדש - "רוח היא באנוש ונשמת שדי תבינם"^ו. קרח, שהאמין שרוח הקדש באדם היא תכלית הגילוי האלקי בעולם, לא הבין במה עדיפים עליו משה ואהרן (בעלי רוח הקדש) - הוא לא הכיר במעלה המהותית והנבדלת של התורה על רוח הקדש. בעוד שרוח הקדש היא גילוי

^א רש"י במדבר טז, ז (עפ"י במדבר רבה יח,

ח; תנחומא קרח ה).

^ב ח"א יז, א; ח"ג קעו, א.

^ג איוב לב, ח.

^ד משיעור אור לכ"ז סיון ה'תש"ס. נרשם ע"י

איתיאל גלעדי.

^ה תהלים צט, א.

^ו דהי"א כה, ה.

האור האלקי המוגבל הגנוז בעולמות הנבראים, התורה היא מסר שמעבר לצמצום - התורה היא "רושם אלקות"¹, גילוי אור ה' האין סופי שקדם לבריאת העולם בתוך עולמנו שלנו. התורה מאפשרת קשר בין הנברא לה' עצמו - ובאפשרות של "תורת חסד"², השוברת את תקיפות הדין והצמצום, כפר קרח.

"כי יעמד לימין אביון להושיע משפטי נפשו"

אכן, חוץ מהתורה - גילוי מלפני הצמצום, הבא ומאיר בתוך הסתר העולמות - ישנו אופן נוסף ליצירת קשר עם ה' עצמו שמעל לעולמות: בסיום המדרש דלעיל מוסבר שקרח "לא ראה יפה, לפי שבניו עשו תשובה ועומדין מהן" (היינו שגדולת צאצאיו תלויה בתשובת בניו). גם למי שפוגם בהתקשרותו לתורה - ואפילו מגיע לכפירה בתורה כמסר אלקי שמחוץ לעולם - יש יכולת להתחבר ישירות אל ה' בכח התשובה.

כך אמרו חז"ל³ שהתורה משיבה לשאלה "חוטא מה ענשו" - "יביא קרבן ויתכפר לו", ואילו ה' 'עוקף' את התורה ואומר "יעשה תשובה ויתכפר לו". כך גם מוסברים דברי הזהר כי "תלת קשרין מתקשראן דא בדא - ישראל מתקשראן באוריתא ואוריתא בקוב"ה"⁴. הזהר מסביר כי קשר אחד הוא של ישראל בתורה וקשר שני של התורה בה', אך הלשון "תלת קשרין" מלמדת שיש גם קשר שלישי - קשר ישיר בין ישראל לה', הנעשה על ידי תשובה⁵. קרח טעה וכפר גם בכח התשובה לגבור על הצמצום.

את הכפירה בעזר האלקי לאדם - ואפילו לחוטא - מעבר לכח האלקי שנטמן בו עם בריאתו, ניתן לתאר באופן נוסף: קו הדין, בו דגל קרח, דורש מהאדם "עבודה בכח עצמו". כמובן, כל בריאת העולם בנויה על עבודת האדם שבזכותה הוא מקבל שכר - זהו עולם של גבורה שנועד להציל את האדם מהבושה שבאכילת "לחם חסד"⁶ - אך קרח טעה והפריז בהבנת הענין. למרות שבעולם נדרשת מהאדם "עבודה בכח עצמו", אליבא דאמת גם השכר שמקבל האדם הוא בגדר חסד אלקי, שהרי רק בעזרת ה' מסוגל האדם להתגבר על יצרו הרע⁷ ולקיים מצוות.

כך דרש הבעש"ט⁸ את הפסוק "ולך אד-ני חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו"⁹: חסדך ה' גדול עד מאד, שהרי אתה משלם לאיש עבור מעשיו

¹ יונת אלם פ"א (ובכ"ד).

² מגיד מישרים בראשית (וראה לקו"ת צו ז,

ד מתדנב"א פ"כ).

³ משלי לא, כו.

⁴ ברכות סא, ב.

⁵ פסיקתא דרב כהנא כד, ז.

⁶ כש"ט (קה"ת) אות קצגב.

⁷ זהר ח"ג עג, א.

⁸ תהלים סב, יג.

⁹ ראה לקו"ש ח"ח עמ' 408 ואילך.

הטובים כאילו הוא עשאו לבדו, אף על פי שבאמת האדם אינו אלא "מסייע שאין בו ממש". קרח האמין שכל גילוי ה' אינו אלא מה שקיים בתוך האדם - הנפש האלקית שבכל יהודי - ולא הבין כי התגברות הנפש האלקית על הנפש הבהמית תלויה בעזר אלקי חיצוני לאדם, בחסד של ה' עצמו, לפני שנצטמצם להתלבש בתוך העולם ובתוך האדם.

"אין לי אלא תורה"

הכפירה בתורה, בתשובה ובעזר האלקי - כפירה בעזר לעולמות מאור ה' כפי שהיה גלוי לפני הצמצום - נובעת מגאות קרח. רק מי שחושב שהוא מסוגל לעמוד לבדו (כמאמר בר-כוזיבא לה' - אל תעזור ואל תפריע^{טו}), יכול להאמין כי הצמצום מוחלט ואמיתי - קרח חושב שדי לו ברוח הקדש שלו, בנשמה שנתן בו ה', ואינו זקוק לדבר מעבר לכך. אמנם, כל מי שמכיר במציאותו הנפולה, בצמצום ובחשך הכללי וחסר המוצא של העולמות, ברי לו שלא יתכן כי הוא והעולמות כולם יתקיימו בתוך חשך כזה, וחייבת להיות דרך לפרוץ את הגבורה ולגלות את חסד ה' האין סופי בתוך צמצום העולמות. ישות קרח היא שגרמה גם לטעותו בפקחותו וברוח הקדש שלו. התנהגותו היתה על דרך "כל האומר אין לי אלא תורה" - מי שמסתפק בפקחותו ורוח קדשו (כולל הבנתו בתורת הנגלה והנסתר) ומנכס את כל כולה לעצמו ("לי") בגאווה - עליו אמרו "אפילו תורה אין לו"^{טז}, והוא עתיד לאבד את פקחותו ולטעות בה.

גאות קרח ואמונו המופרז בעצמו גרמו גם לשאר טעויותיו - מחשבתו שקו השמאל עדיף על קו הימין אינה כה מופרכת, כפי שיובהר, אך גאותו גרמה לו לחשוב שדי בקו אחד בלבד. שוב מופיעה נטית הפירוד של קרח מתוך הגאווה החושבת שאינו זקוק לכל השלמה מן החוץ:

מחלוקת קרח על אהרן היא בעצם מחלוקת הלוייה על הכהונה - כשם שאהרן הוא הדמות המובהקת של הכהן, כך קרח הוא דמות הלוי המובהקת (כמבואר בחז"ל^{יז} שקרח נתקנא ב"זקן אהרן" - קנאת לוי שגלחו את כל שערותיו בכהן). עבודת הלויים היא בקו הגבורה, עבודת העלאה ממטה למעלה בקול רעש גדול, בזמרה על הקרבנות, ועבודות משא ושמירה המקפידות על דיני הריחוק במשכן. לעומתם, עבודת הכהנים היא בקו הימין, ה"כהן איש חסד" עובד "בחשאי וברעותא דלבא"^{טח}, תוך התקרבות באהבה רבה לקדש פנימה.

^{יז} ראה סנהדרין קי, א.
^{טח} זהר ח"ג לט, א-ב.

^{טו} עפ"י איכה רבה ב, ד.
^{טז} עפ"י יבמות קט, ב.

והנה, לסברת קרח שהלויים עדיפים על הכהנים יש מקור: מהפסוק "והכהנים הלויים" דורש האר"י^{כא} שלעתיד לבוא יהיו הכהנים בעלי נשמות משרש גבורת הלויים, כי תתברר מעלת הגבורה על החסד. אכן, טעות קרח היתה חוסר ההבנה שעילוי הלויים על הכהנים יתאפשר רק מתוך היותם נלויים ונטפלים לכהנים - מעלת הגבורה תתברר רק אם תהיה כפופה לחסד ותשמור על קשר עמו, שאזי יגלה החסד עצמו את מעלתה. רק האור יכול להאיר ולחשוף את מעלת החשך, לגלות שהצמצום עצמו מאיר.

"מחלוקת שאינה לשם שמים"

פירוד הגבורה מהחסד וחוסר הכרה ביכולת אור ה' לעבור מעולם לעולם מתבטאים בעוד ענין:

כשם שלעתיד תעלה הגבורה מעל החסד, כך תהיה "אשת חיל עטרת בעלה"^{כב} - אשת החיל (שבנינה מהגבורות: "אשה יראת הוי"^{כג}) תעלה מעל הזכר (שבנינו מהחסדים: "זכר חסדו"^{כד}). אך גם עליה זו לא תהיה בפרוד מהזכר ('שחרור האשה' מבעלה), אלא דווקא תוך שיפור הקשר - "תקראי אישי ולא תקראי לי עוד בעלי"^{כה}. באותיות של קבלה, "מחלוקת שאינה לשם שמים - זו מחלוקת קרח ועדתו"^{כו} מפרידה את ה"שם" מה"שמים" - את המלכות (האשה) מהזעיר-אנפין (הזכר). קרח כפר בחבור המלכות המקבלת את אור הספירות שמעליה ומעבירה אותו לעולמות אחרים (שאחרי הצמצום). הוא טען ש"טלית שכולה תכלת" - סוד ה"לבוש מלכות" - לא יכולה לקבל את אור לב נתיבות החכמה שמעליה (לב חוטי הציצית), ולאידך לא יתכן של"בית מלא ספרים" - סוד הספירות הכלולות ברשות היחיד, בעולם האצילות - תהיה מזוזה, בסוד המלכות המזיזה ומעבירה אור מהאצילות לרשות הרבים, לעולמות התחתונים.

^{כב} הושע ב, יח. לעיל הוזכר שקרח התקנא ב"זקן אהרן". "זקן אהרן" עולה אלישבע - אשת אהרן - וקרח התקנא בה כשראה את עילויה, ולא הבין שהעילוי תלוי בקשר לבעל-איש שלה.
^{כג} אבות פ"ה מי"ז.

^{כד} יחזקאל מד, טו.
^{כה} שער הגלגולים הקדמה לה; שער הפסוקים יחזקאל סימן כ.
^{כו} משלי יב, ד.
^{כז} שם לא, ל.
^{כח} תהלים צח, ג.

לוח הילולא דצדיקיא לשבוע פרשת קרח

יום ראשון, כ"ב סיון

- (ה'תשי"ז) - רבי חיים דב הלפרין מווסלוי, האדמו"ר השני בשושלת וסלוי.
(ה'תשל"ג) - רבי איתמר רוזנבוים מנדבורנא, האדמו"ר הרביעי בשושלת נדבורנא.
(ה'תשס"ד) - רבי ישראל מרדכי טברסקי, האדמו"ר החמישי בשושלת רחמסטרביקה.

כ"ד סיון

- (ה'תרמ"ב) - רבי יעקב יצחק שפירא מבלנדוב, בנו של רבי חיים מאיר יחיאל שפירא ממוגלניצא, אדמו"ר בבלנדוב
(ה'תרפ"ז) - רבי מסעוד הכהן אלחדד, ראש ישיבת המקובלים בית אל
(ה'תשכ"ד) - הרב יעקב משה ליבוביץ, מייסד ישיבת קמניץ בירושלים
(ה'תשע"ו) - הלל יפה אריאל נרצחה בשנתה על ידי מחבל

כ"ה סיון

- (ג'תתכ"ח) - רבן שמעון בן גמליאל הזקן ורבי ישמעאל כהן גדול הוצאו להורג, סמוך לחורבן בית שני
רבי חנניה סגן הכהנים חכם מהדור הראשון של התנאים
(ה'תרצ"ג) - יוסף רוזנבלט (יוסל'ה רוזנבלט), חזן ומלחין
(ה'תשס"א) - הרב ברוך שמעון שניאורסון, ראש ישיבת טשעבין
(ה'תש"ע) - הרב מרדכי אליהו, פוסק ומנהיג רוחני, בן למשפחת רבנים מבגדאד, הראשון לציון והרב הראשי לישראל

כ"ו סיון

- (ה'תרפ"ז) - הרב קלמן שם טוב גפן רב ומקובל
(ה'תשע"ו) - אלי ויזל, עיתונאי וסופר יהודי-אמריקאי ניצול השואה

כ"ז סיון

- רבי חנינא בן תרדיון מעשרת הרוגי מלכות
(ה'תק"ד) - הרב מאיר איזנשטט (מהר"ם אש), מחבר שו"ת פנים מאירות.
(ה'תש"א) - רבי משה יחיאל אלימלך רבינוביץ מלברטוב, אדמו"ר משושלת ביאלה, נספה בשואה.
(ה'תשנ"א) - ר' חיים ליברמן, מנהל ספריית חב"ד ומזכירו האישי של האדמו"ר יוסף יצחק שניאורסון

כ"ח סיון

- (ה'תרל"ג) - רבי משולם פייש בן רבי מרדכי סג"ל לאווי, האדמו"ר הראשון מטאהש
(ה'תרל"ד) - רבי אברהם חיים אדאדי מגדולי רבני לוב במאה ה-19
(ה'תשנ"א) - הרב ישראל זאב גוסטמן, ראש ישיבת "נצח ישראל" ברחביה

הסיפור החסידי // הרב מרדכי אליהו זי"ע - כ"ה סיון

ברכה במרשם רופא

הרב מרדכי צמח אליהו נולד בכ"א אדר א תרפ"ט, לרב סלמאן אליהו, מקובל ותלמיד ה"בן איש חי", ולמזל לבית צדקה, אחות הרב יהודה צדקה ונכדת אחותו של ה"בן איש חי". מילדותו התבלט בכישרונו, ובהתמדה בתורה תוך עוני גדול. למד אצל הרב עזרא עטיה בישיבת פורת יוסף ואצל הרב צדקה חוצין. בהיותו כבן 20 נמנה עם חברי "ברית הקנאים": מחתרת שמטרתה הקמת מדינת הלכה וכפיית הציבור לשמירת מצוות (אם כי, לימים התבטא: "הדרך הזו אינה מתאימה לדורנו"). בראשית שנת תש"ך התמנה לדיין הצעיר ביותר בארץ, בבית הדין הרבני בבאר שבע. באותה השנה הועלו עצמותיו של החיד"א מאיטליה לישראל, והרב טיפל בקבורתו בהר המנוחות. לאחר ארבע שנים עבר לבית הדין האזורי בירושלים, ובתש"ל התמנה כחבר בית הדין הגדול. בד' בניסן תשמ"ג הוכתר כראשון לציון והרב הראשי לישראל לצד הרב אברהם אלקנה כהנא שפירא, וגם לאחר שסיים את כהונתו כרב ראשי היה מנהיגם של רבים. נודע כמקובל ובעל מופת, היה נשיא הכולל "דרכי הוראה" בירושלים, ובמדינות שונות פזורים למעלה מ־60 שליחיו. לאחר תקופה של כשנתיים של הידרדרות בבריאותו, נסתלק הצדיק בכ"ה בסיוון תש"ע ונטמן באוהל החיד"א, שאת עצמותיו קבר שם חמישים שנה קודם לכן.

סיפר ר' עזרא ברנע, חזן בית-הכנסת "היכל יעקב": לכל חולה יש תיק טיפולים, ובו כתובות כל התרופות שקיבל במהלך הטיפול. זאת, כדי שיוכלו לעקוב אחרי התפתחות המחלה והריפוי. אך בתיק שלי יש תרופה מיוחדת, שלא נמצאת בדרך כלל בתיקי החולים בבתי-החולים השונים.

קודם לכך אספר כי תקופה ארוכה הייתי בטיפול ומעקב רפואי עקב כאבי בטן שנמשכו זמן רב. פעם בחודש הייתי מגיע לבדיקות בבית-החולים, שם נתנו לי תרופות חריפות שלא תמיד עזרו. בראש חודש אלול, ימים ספורים לפני שהרב זצ"ל אושפז בשנית, הרב בירך אותי בברכה מיוחדת ואמר לי: "זהו, אין לך כלום".

כאשר הגעתי למרפאה אחרי שלושה שבועות הרב כבר אושפז בבית-החולים. שאל אותי הרופא: איך אתה מרגיש? ענית: טוב מאוד, אני כבר שלושה שבועות ללא כאבים.

המשיך הרופא ושאל: איך פסקו הכאבים?

ענית לו בשאלה: האם אתה מכיר את הרב אליהו?

בוודאי, אני מטפל בו! ענה הרופא. סיפרתי לו שקיבלתי מהרב ברכה ומאז אני מרגיש טוב, והוא אמר שאבוא בעוד חודש, ומרגע זה אפסיק לקחת את התרופות שמרעילות אותי.

חזרתי בעבור חודש, ושוב שאל אותי הרופא איך אני מרגיש, ועניתי שאני מרגיש טוב מאוד. הוא אמר שאם כך הוא מפסיק לטפל בי ומעביר אותי לרופא אחר שיעקוב אחרי. השניים שוחחו ביניהם על הבדיקות שנערכו לי ועל הממצאים. הרופא פתח את התיק וקרא מההתחלה. כשהגיע לדרך האחרון הוא חיך ארוכות. שאלתי אותו מה פשר החיך, והוא עונה לי: כתוב שהכאבים נפסקו לאחר ברכתו של הרב אליהו.

אחר כך הוא אמר לי לבוא לביקורת בעוד שלושה חדשים. כשבאתי אחרי שלושה חודשים לביקורת, שוב לא היה לי כלום. אמר לי הרופא: אינך צריך לבוא יותר לביקורת. ואם חלילה יחזרו הכאבים, אתה כבר יודע למי לפנות... (אביהם של ישראל, חלק ה')

נדמה לפעמים כי הרופאים והצדיקים, חיים בעולמות מקבילים שאינם נפגשים ביניהם: הרופא חי בעולם של טבע, תרופות, סיבות ותוצאות, ואילו הצדיק חי בעולם של נס ופלא, של השגחה אלוקית ושל פעולות רוחניות. מה קורה כשהעולמות נפגשים?

לעיתים יש בכך זעזוע, של שבירת האמונות הקודמות של אנשי העולם. לעיתים הרתיעה היא מצד הצדיקים, שלא תמיד רוצים שהנס יתגלה מבעד למעטה ההסתרה שעטו על עצמם. אך בסיפורים כמו שלנו, בולטים הנינוחות והשעשוע: של הצדיק מחד, ושל הרופאים מאידך. הרב מניף את ידו ואוסף את החולי המציק, והרופאים שכבר הספיקו להכירו מחייכים ומודים בחדווה: הוא יודע יותר מאיתנו על הדרך בה פועל העולם הזה...

זהו הבעל שם טוב!

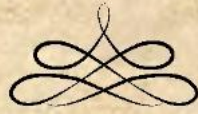
בדרך זו אהב ללכת גם הבעל שם טוב הקדוש. מסופר עליו, כי בתחילת התגלותו לא היו לו חסידים רבים. משום כך היו חייבים לחתן את בנותיהם עם מתנגדים. אחד מחסידיו של הבעל שם טוב הצטער מאוד על כך, שכן חתנו לא הסכים בשום פנים לנסוע אל הרבי, ובמר לו הלך לבעל שם טוב ותינה בפניו את צערו. הבעש"ט הרגיע את החסיד, והבטיח לו שיבוא לביקור בעירו וכך יוכל החתן להיפגש עמו. כשהגיע הבעש"ט לאותו מקום קרא לאברך, שהסכים בלית ברירה להכנס עם הבעש"ט אל העגלה. התחילו לנסוע ברחוב, והבעש"ט שאל את האברך: 'אתה יודע מהו רבי?'.

היה אז יום קיץ בהיר, והבעש"ט אמר: 'רבי הוא אחד שאם הוא מוציא את המטפחת מהכיס ואומר שירד גשם - מיד ירד גשם'. תוך כדי דבריו הבעש"ט הוציא את מטפחתו ומיד ירד גשם. אחר כך אמר לו: 'אתה יודע מהו רבי? אחד שאם הוא אומר עם המטפחת שיפסיק הגשם - הגשם מיד מפסיק'. אמר הבעש"ט וגם עשה. אחר כך אמר לו - 'אתה יודע מהו רבי? שאם הוא אומר שירד גשם מצד ימין של העגלה - יורד מצד ימין, וכך עשה עם המטפחת. אחר כך אמר לו אותו דבר לצד שמאל - אז ירד גשם מימין ומשמאל, ומלפנים היתה הדרך יבשה. הנס הגלוי פעל על החתן, שנעשה בעקבותיו לחסיד...

מספרים עוד, שכאשר משמשו של הבעל שם טוב סיפר זאת לאדמו"ר הזקן, התפעל הרבי ואמר: זהו הבעל שם טוב! מדוע התפעל כל כך הצדיק? מה במופת הזה מגלה את מהות הבעל שם טוב?

התשובה נעוצה בתחושת השעשוע. בכל מופת של הצדיק רואים שידוד מערכות הטבע, אבל כאן הבעל שם טוב משתעשע בעולם ללא כל צורך ממשי, רק כדי להראות לאברך ולעולם - "מי בעל הבית". כמובן, ניתן לצחוק על מישהו מתוך בוז, אבל אפשר גם לצחוק עליו מתוך שמחה ושעשועים, להנאת כל המעורבים בבדיחה. כשהבעש"ט צוחק על הטבע, גם הטבע מחייך... זהו הבעל שם טוב, ומעין זה הוא הכח שגילה גם הרב אליהו - כשגרם לאנשי הרפואה לצחוק על עבודתם ה'רצינית'.

אחדות התורה

מה מאחד אותנו? הדבק שמחבר אותנו צריך להיות התורה. זהו החבור האמתי. ממלץ מאד - לפני כשנה התחלנו ללמוד כל יום פרק תנ"ך. אם כלם לומדים את פרק התנ"ך הזה, כמה שזה כאלו חיצוני - זה בהחלט מחבר. חוץ מהחפ"ת של הרבי הקודם, הרבי הוסיף גם רמב"ם, וזהו החבור בין החסידים, הלמוד היומי הזה. בשבילנו אנחנו הוספנו כמה דברים לא קשים. לא מסבך: פרק תנ"ך (אנחנו היום בספר איוב, ספר הפסיכולוגיה הכי חשוב בתנ"ך), ופרק משנה (שבוע הבא מסימים חגיגה, סוף סדר מועד, ומתחילים סדר נשים). לדעתי, מאד מאד רצוי שכל מי שיושב כאן ילמד את גם את החפ"ת, וגם את הדברים האלה. זה באמת מחבר, הדברים האלה מחברים אותנו ביחד.

[מתוך שיעור ב"ד אייר תשפ"ג]

